

ՅՈՎԱՆԻ ԱՐԳ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ

ԲԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՍԵՐՄԵՐ

ԱՍՈՅԹՆԵՐԻ ՀՆՏՐԱՆԻ

Հնարիեց և կազմեց

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆԸ

ՊՐԻՎԵՆԻ, ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱ
2013

ՅՈՎԱՆԻ ԱՐՔ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ

ԲԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՄԵՐ

ԱՍՈՅԹՆԵՐԻ ԸՆՏՐԱԿՆԻ

Հնարիեց և կազմեց

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆԸ

Պըրպէնք, Գալիֆորնիա
2013

Ի ՀԱՅՈՎՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՅՆ ՀԱՅՈՑ**

Զօն

ՀԱՅԿ ԱՐԱՄ ՍՐԿ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

Յիշատակին

«Ապրին, բարի եւ հասարային ծառայ,
եկուր եւ մասնակից եղիր *Տիրոջդ ուրախութեան»:*
(Մագթեոս 25:21)

Dedicated in memory of
Deacon HAIG ARAM KRIKORIAN

*“Well done, good and faithful servant...
enter into the joy of your master.”*
(Matthew 25:21)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

	Էջ
Ներածութիւն	6
1. Սուրբ Երրորդութիւն	22
2. Աստուածայայտնութիւն	36
3. Մեծ Պահք	46
4. Աւագ Շաբաթ	48
5. Սուրբ Յարութիւն	51
6. Աւետարան	63
7. Աղօթական Կեանի - Հաւատի	66
8. Սուրբ Տիրամայր	84
9. Հայց. Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի Սուրբ Էջմիածին	87
10. Սուրբ Խաչ - Սուրբ Միռոն	102
11. Եկեղեցու Սպասաւոր Ծառայական Կերպ	106
12. Աստուածաստեղծ Մարդ Կեանի եւ Սէր - Բարոյական Օրէնքներ	119
13. Հայրենիք - Հայութիւն Ազգային Դպրոց	141
14. Հայրենեանց Նահատակներ Հայ Եկեղեցւոյ Սուրբեր	146
15. Նոր Ժամանակներ Երիտասարդութիւն	151

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու նուիրեալ սպասաւոր, ճանաչուած հոգեւորական, հասարակական գործիչ, քարոզիչ, ԱՄՆ Արևմտեան թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Յովնան Արք. Տերփերեանը (աւազանի անունը՝ Վահրամ) ծնուել է 1957 թուականի դեկտեմբերի 1-ին Բէյրութում: Ծննդավայրի «Քառասնից մանկանց» վարժարանն աւարտելուց յեպոյ (1970 թ.) ընդունում է Անթիլիասի ժառանգաւորաց վարժարան, որն աւարտում է 1975 թուականին: Նոյն տարում Յովնան Սրբազնն ընդունում է Սուրբ Էջմիածնի Գէորգեան ճեմարան՝ իր ծառայական կեանքը ընդմիշպ կապելով Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ:

1980 թ. Ամենայն Հայոց Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի կողմից ձեռնադրում է կուսակրօն քահանայ:

Յեփազայ տարիներին Սրբազնն Հայրը ուսանում է Օքսֆորդի համալսարանում, որքեղ սրբանում է ասպուածարանական բարձրագոյն գիտելիքներ, որոնց ամին-փումն են «Տօնապարագառ» Ժողովածուները վարդապետական (1984) և «Հովուական ասպուածարանութեան գործնական ձեռնարկ» (1990) ծայրագոյն վարդապետական թեզերը: Ուսումն աւարտելուց յեպոյ Վազգէն Ա. Վեհական Հայրապետի հրաւերով վերադարձնում է Սուրբ Էջմիածնի և դասաւանդում Գէորգեան հոգեւոր ճեմարանում:

Գերաշնորհ Տ. Յովնան Արք. Տերփերեանը 1985 թ. Թորոնթոյի հայութեան հոգեւոր հովին էր, իսկ 1990 թ. մայիսին ընդունում է Կանադահայոց թեմի առաջնորդ եւ վարիներ շարունակ դառնում սիրուած հովի, որովհետեւ հասկանում էր, որ «Ժողովուրդը իր հոգեւորականէն ուսկի եւ արծաթ չ'ակնկալեր, այլ միայն խոնարհագոյն սիրով մը, սիրող ու զորգուրացող հոգի մը, որ գիտ խնամել իրեն վստահուած հօգին զաւակները» (ՓԵ, 117):

1990 թ. հոկտեմբերի 7-ին Վազգէն Ա. Հայոց Հայրապետի ձեռնադրութեամբ եւ օծմամբ սփանում է Եախսկոպոսական գաւազան եւ մագանի:

Հովուական առաքելութիւնը արժանապարուօրէն իրականացնելու համար Սրբազն հայրը քանիցու արժանացել է պարզեւների. Կանադայի Դաշնակցային Կառավարութեան շքանշան, Հայրապետական սրբագրաց կոնդակ՝ արքութեան փիփրոսի առթի, զնահապագրեր՝ << նախագահներ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի, Ռոբերտ Քոչարեանի, Պարույր Վկայական՝ ՄԱԿ-ին կից Միջազգային ինֆորմացիոն ակադեմիայի կողմից եւ այլն:

2000 թ. Ն.Ս.Օ.Ս.Ս. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կայողութեան բարձր գնորինութեամբ Տ. Յովնան Արք. Տէրպերեանն սրբանձնում է 1700-ամեակի գօնակապարութիւնների գլխաւոր պատաժիանապուի պարպաւորութիւնները:

Հոգեւոր ծառայութիւնից զար Սրբազն Հայրը Սփիւրում կապարում է ազգային առաջնորդի, հայրենական արժեքների՝ լեզուի, կրօնի եւ աւանդոյթների պաշտպանի եւ ջագագովի դեր՝ դրանք համարելով հոգու խորհուրդ: «Հոգիի խորհուրդ հասկացողութիւնը կ'արփայայգուի մեր ունեցած վերաբերմունքին մէջ դէպի մեր անցեալի արժեքները, ոգեկան արժեքները, մշակութային հասպարութիւնները եւ մանաւանդ դէպի մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցին՝ պարմական աթոռ Սուրբ Էջմիածինը», - գրում է հոգեւոր առաջնորդը:

Սրբազն Հայրը Հայրենիքում եւ Սփիւրում յայգնի է աւելարանաշունչ քարոզիութիւններով, հանրամաքնչելի հրապարակումներով, յօդուածներով, հեռուստապեսային ելոյթներով, պարզամներով, ուղերձներով, հոգեշտունչ մանրապարումներով ու յուշագրութեամբ, որոնք ամփոփուած են վեց գրանդակից աւելի կրօնաեկեղեցական բովանդակութիւն ունեցող հայերէն եւ անզերէն ժողովածուներում: Սրբազն Հօր քարոզգործերն իրենց

ուրոյն գեղին ունեն արդի հայ քրիստոնէական գրականութեան մեջ, որոնց հիմնական նպարակալը Յիսոս Քրիստոսի կենարար լոյսի քարոզութիւնն է, որին ունկնդիր քարեպաշտ հայորդին պիտի ձգվի բարոյական վեհացման եւ գրնի դեպի Բարձրեալն առաջնորդող փրկութեան ճանապարհը:

Իր երկերում Սրբազն Հայրը փառարանում է քրիստոնէական հաւաքրի համամարդկային գաղափարները, դրապում Քրիստոսի «խաչն կենարար, որ եղեւ մեզ փրկութիւն», քրիստոնէական ասպրուածաբաշխ լոյսի օրութիւնն ու յաւիպենականութիւնը, բարեկրթում հաւաքրացեալներին՝ վոգորելով նրանց հայրենասիրութեամբ, ասպրուածաբաշփութեամբ, եկեղեցասիրութեամբ ու մարդասիրութեամբ:

Տ. Յովնան Արք. Տերքերեանի արծարծած թեմաները կարելի է բաժանել մի քանի հիմնական մասերի:

- ա) Քրիստոնէական-քարոզական,
- բ) Մեկնողական,
- գ) Հոգևոր-տեսական,
- դ) Բարոյախրապական,
- ե) Հոգեբանական,
- զ) Կենսափիլիտոփայական,
- լ) Հրապարակախօսական,
- ռ) Ցուշագրական:

ա) Քրիստոնէական-քարոզական

Այս թեմայով գրուած քարոզները բացայայփում են քրիստոնէական վարդապետութեան էութիւնը, նրա հոգեշինիչ դերը, պարզաբանում են քրիստոնէական ծէսի հանգամանքները, անդրադարձում եկեղեցական գոների վերլուծութեանն ընդհանրապէս եւ Աւագ շաբաթուան եւ Մեծ պահքին՝ մասնաւորպէս:

Նմանաբնոյթ քարոզներն ամփոփուած են «Փունջ մը քարոզներ» Ա (Մոնրէալ, 1994), Բ (Մոնրէալ, 2000), Գ

(Մոնրէալ, 2002), Դ (Մոնրէալ, 2003), Ե (Պըրպէնք, 2005), Զ (Պըրպէնք, 2007), Է (Պըրպէնք, 2008), Ը (Պըրպէնք, 2010), Թ (Պըրպէնք, 2010), «Քարոզներ» (Մոնրէալ, 1995), «Տաղաւար քարոզներ եւ ելոյթներ» (Մոնրէալ, 1997), «Աւելիարանական խոհեր» (Մոնրէալ, 1991) եւ այլ գրքերում:

Մեծ Պահքին եւ Աւագ շաբաթուան նուիրուած քարոզներ են ընդգրկում հիմնականում «Մեծ պահքի խորհրդածութիւններ» (Մոնրէալ, Ա-1995, Բ-1997, Գ-1998, Դ-2000) քառամաս շարքը, «Մեծ պահքը հանգրուաններով» (Մոնրէալ, 1991) ժողովածուն, «Աւագ Շաբթուայ խոհեր» (Մոնրէալ, 1998), Հոգեւոր ճանապարհորդութիւն (Պըրպէնք, Գալիֆորնիա, 2007) գրքերը:

բ) Մեկնողական

«Սուրբ Պատարագ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ» (Մոնրէալ, 1997), «Փունջ մը Քարոզներ» (Մոնրէալ, 1994) սրբուարածուալ ժողովածուի մեջ զեփեղուած են մեկնողական-քացարքողական բնոյթի մի շարք յօդածներ, ինչպէս՝ «Քացարքութիւն Հայր մերի», «Նոր Կրակարան», «Հին Կրակարան» յօրուածաշարերը, որոնցում հեղինակը մաքչելի լեզուով ներկայացնում է աւելիարանական ճշմարգութիւնների եւ դրոյթների մեկնութիւններ:

գ) Հոգեւոր-դեսական

Այս բաժնում կարելի է զեփեղել Սրբազնա հօր ասպուածարանական երկերը՝ «Վրթանէս Քերթող» աւարդանառը, «Տօնապարճառ» ժողովածուները, վարդապետական եւ «Հովուական ասպուածարանութեան գործնական ձեռնարկ» ծայրագոյն վարդապետականը, որը յեփազայում դապարուում է որպէս ուսումնական ձեռնարկ (Թորոնյօ, 1989), «Հայաստանեայց Եկեղեցին կեանքի ճանապարհ» (Մոնրէալ, 2000), «Քահանային 40-օրեայ ճանապարհ» (Պըրպէնք, Գալիֆորնիա, 2010), «Ուղեցոյց հովուական կեանքի» (Պըրպէնք, Գալիֆորնիա, 2010) եւ այլ երկեր,

որոնք արդացոլում են հովուական կեանքի զանազան կողմերը: Դրանցում ուսուցանում են քահանայ լինելու եւ հոգեւոր, եւ բարոյական, եւ մփաւոր պարտականութիւնները: Այս բնոյթի գործերը, որոնք հասքապազրուած են հայ հոգեւորականի կենսափորձով, օգբակար են ոչ միայն հոգեւորականութեան, այլև Հայ եկեղեցու սպասաւորութեամբ, յափկապէս հովուական գործունեութեամբ հետաքրքրուողների համար:

η) **Բարոյախրապական**

Այս բնոյթի բազմաթիւ յօդուածներ են ընդգրկուած «Փուշ մը Քարոզներ» խորագիրը կրող ութափորեակի փարբեր էջերում, «Խօսող հոգիներ» (Մոնրէալ, 1992), «Քարոզներ» (Մոնրէալ, 1995), «Նոր փարին կը ծնի մարդուն մէջ» (Մոնրէալ, 1997), «Հոգեւոր ճանապարհորդութիւն» (Մոնրէալ, 1998), «Վրարողութիւն հայ եկեղեցաւը փիկնանց օրուայ» (Մոնրէալ, 2003) եւ այլ գործերում: Նմանաբնոյթ շարադրանքներում առաջնորդ Սրբազն Հայրն արծարծում է հայրենասիրութեան, ազգասիրութեան գաղափարներ, մարդկային կարարելութեանը ծգիելու յորդորներ անում, կեանքում բարութիւնը, ներողամփութիւնը, ազնուութիւնը որպէս շարժիչ կենսաուժ ունենալու խորհուրդներ փալիս: Այսպէս՝ «Ասքուած բաշխողն է կեանքի, մեզի կը մնայ մեր կեանքը բարութեամբ լեցնել, որպէսզի հաղորդակից ըլլանք Ասքուծոյ սրբութեան» կամ՝ «Ի՞նչ է իմասքը բարի մարդ դառնալու, եթք այդ բարութենէն բաժին չի պրուիր մեր դրացիին, մեր ընկերոց կամ կարիքաւորին» եւ այլն:

ե) **Հոգեբանական**

Հոգեբանական նիւթերում գրնում ենք քրիստոնէական սիրոյ, ներողամփութեան, յոյսի ու հաւափքի, աղօթքի ունեցած հոգեբանական ազդեցութեան վերլուծութիւն, խոհեր եւ մփածումներ: Այս բնոյթի յօդուածներ կան «Մեծ պահքի խորհրդածութիւններ» քառամաս շարքում,

«Հոգիիս մկրպութիւնը» (Մոնրէալ, 1994) գրքում: Աղօթքը եւ պահեցողութիւնը նշանակալից ազդեցութիւն ունեն մարդկային անհավականութեան ձեւաւորման համար եւ իրենց դրական կնիքն են թողնում մարդու բարոյական նկարագրի վրայ: «Աղօթքը ասպուածային այն ուժն է, որ կը փոխէ մարդուն կեանքը միշտ դեպի բարին», - համոզուած է Սրբազան Հայրը:

Այս ենթաքաժնում կարելի է գեփեղել Հայրենիքին եւ Սուրբ Էջմիածնին նուիրուած նիւթերի շարքը: Սփիտքի հոգեւոր առաջնորդի համար օրախնդիր է ազգակիցներին ուժացումից փրկելը եւ հայութեան ոգու կենաունակութիւնն ապահովելը: «Սուրբ Էջմիածնը սփիտքի կեանքը կը կապէ Մայր Հայրենիքին, որ հայուն հոգին կը խառնէ անցեալին ու ներկայէն կը բանի գալիքին՝ վեսիլքի կարողականութեամբ», - այսպէս է գնահավում քարոզիչը Սուրբ Էջմիածնի ազգապահպան զօրեղ ուժը:

գ) Կենսափիլխոփայական

Հիմնականում «Ապրուած խոհեր» (Մոնրէալ, 1991), «Խոհեր» (Մոնրէալ, 1997) ժողովածուներում, ինչպէս նաև այլուր հանդիպում ենք կենսափիլխոփայական, խոհախրաբական, բարոյագիբական բանախօսութիւնների, որոնցում արծարծուած են կեանքի եւ մահուան փոխյարաբերութեան, ինքի անցողիկութեան, մամոնայի անզօրութեան հարցեր, որոնց հակադրուում են հոգեւոր անանցանելի արժեքները, մարդկային վեհ գաղափարներն ու բարոյականութիւնը:

է) Հրապարակախօսական

Սրբազան հայրը թէ՛ Սփիտքում, թէ՛ Հայրենիքում փարբեր առիթներով բազմիցս հանդէս է զալիս ելոյթներով, որոնցում ներկայացնում է իր եկեղեցական գործունեութիւնը՝ ապագայ ծրագրերով, արդայայգում իր քաղաքական կողմնորոշումը հայ դափի, հայ ժողովրդի մղած ազգային-ազարագրական պայքարի, ի մասնաւորի՝

Ղարաբաղեան շարժման, եւ այլ հարցերի շուրջ, որոնք ամփոփուել են «Աղաջնորդի վեղեկագիր» (Մոնթէալ, 1996), «Հայաստանը առաքելութիւն է» (Մոնթէալ, 1998), «Գանապահայոց համայնքին. “Զքոյս ի քոյոց”» (Մոնթէալ, 2003) եւ այլ գործերում:

Հրապարակախօսական բնոյթ ունեն նաեւ դամբանական-մահախօսականները, որոնք օգարութեան մէջ, թէեւ դիմուր առիթներով, դառնում են շփման եւ հաղորդակցութեան միջոց: Նման ելոյթներում յաճախ հնչում են յիշապակի խօսքեր, որոնք միաբանում են սփիռքահայութեանը եւ բարձրացնում ազգային ոգին:

ը) Յուշագրական

Այս բաժնում Սրբազն հօր մանրապատրումներն են, յուշերը եւ մփրումները, Հայաստանի վարքեր վայրեր կապարած այցելութիւնների վավատրութիւնների գրառումները, անուանի եւ պարզ մարդկանց հետ հանդիպումները, որոնք ամփոփուած են «Հոգենորոգ յուշեր» (Մոնթէալ, 1991), «Հոգեշունչ մանրապատրումներ» (Մոնթէալ, Ա-1994, Բ-2000, Գ-2002, Դ-Գալֆորնիա, 2003), «Նորակնունք» (Մոնթէալ, 1994), «Մտրումներ հոգելոյս Վազգէն Ա. Վեհականի շիրմին առջեւ» (Մոնթէալ, 1995) եւ այլ ժողովածուներում:

Վերջին երկու աշխաբութիւնը Սրբազն հայրը որպէս խորին երախփափիութեան դրսեւորում, նուիրում է Վազգէն Ա. Երանաշնորհ Հայրապետին: «Նորակնունք» գրքոյկի առաջարանում նա գրում է. «Վազգէն Ա.ի անձին մէջէն նորակնունք դարձաւ իմ երակներուն մէջէն հոսող հայրենիքի վաք սէրը եւ դարձրեց այնպէս, որ ամէն օր, ամէն վայրկեան կը նորոգուի այժմ իմ հոգեւոր կեանքը»:

Սրբազն հօր գրական գործունեութեան, հոգեւոր կերպուածքի եւ անհապականութեան մասին ամբողջական պարկերացում կարելի է կազմել «Խմորուինք աղօթ-

քով» (Մոնրեալ, 2000, 2003), «Ծաղկաքաղ» (Պլրպէնք, 2004), «Միգրէն դեպի սիրք» (Սուրբ Էջմիածին, 2010) ժողովածուներով, որոնք ամփոփում են ասութային մտքեր՝ քաղուած Գերաշնորհ Հօր գրական ժառանգութիւնից: Նմանափիա ժողովածուները օգնում են Սրբազն Հօր առաքելութեանը. ասդուածասրեղծ մարդուն դարձընել բարի գործերի սերմնացան եւ մօվեցնել Ամենակալ Տիրոջը:

Սրբազն Հօր լեզուն սահուն է եւ անկաշկանդ, շարադրանքը՝ ընդմիջուած մտերմիկ եւ յորդորական արդայայդութիւններով, որոնք անմիջականութեամբ գրաւում են ընթերցողին: Խօսքը ազդու դարձնելու նպագակով բանախօսը քարոզները սովորաբար սկսում է հոգեւոր գրականութեան աւանդական կառոյցին յագուկ բնաբաններով, որոնք ընդուում է Ասպուածաշունչ մաքեանից, հայ իին եւ միջնադարեան քնարերգութիւնից, շարականներից եւ այլ աղբիւրներից: Սովորաբար քարոզներն ամփոփում է յորդորակով ու հայրական օրինութեամբ: Սրբազն Հօր խօսքում բաւականին մեծ յահի են կազմում արեւելահայերէն հագուածները, որոնք յաճախ հմգորէն համակցուած են արեւմբահայերէնին: Անցումը արեւմբահայերէնից արեւելահայերէնի այնքան սահուն եւ բնական է, որ ընթերցողի համար երբեմն մնում է աննկապ:

Յովնան Սրբազն նուիրեալ հոգեւորականի, բարեպաշտ ու համեսպ հայորոյու բեղուն գրիչը այսօր էլ շարունակում է բարութեան հունդեր ցանել հայ հոգեւոր գրականութեան անդասպանում՝ Քրիստոսի լոյսի ու յոյսի անխովոր ճամբաններով առաջնորդելով ընթերցողին: «Ով իր անձը կը հասպապէ Քրիստոսի անձի վրայ, այդպիսին անփարակոյս իր էութիւնը Ասպուծոյ ձեռքերուն մէջ կը վերածէ հոգեւոր այն գործիքին, որ նոր կեանքի մը հրաւիրէ իրեն վսպահուած հօպը» (ՓԵ, 117):

* * *

Սոյն ընդունակին կառուցուած է «Խմորուինք աղօթքով», «Ծաղկաքաղ», «Միգրէն դէպի սիրք» ժողովածուների սկզբունքով: Իմաստային համաօպ միաւորները քաղել ենք S. Յովնան Արք. Տէրպէրեանի քարոզքրերից՝ «Փունչ մը Քարոզներ», հագոր Է (Պըրպէնք, 2008, յապաւում՝ ՓԷ), հագոր Ը (Պըրպէնք, 2010, յապաւում՝ ՓԸ) եւ հագոր Թ (Պըրպէնք, 2010, յապաւում՝ ՓԹ):

Ասութային միաւորները ներկայացրել ենք իմաստային ընդհանրութիւններ ունեցող ենթաբաժիններով:

Հագուածներն ընդունակիս հիմնականում հարազար ենք մնացել բնագրին: Միայն երբեմն կարարել ենք մասնակի փոփոխութիւններ: Հիմնականում հարազար ենք մնացել հեղինակի մեծագուշագրութեանը, քանի որ դրանք ունեն ոճական արժեք:

Սոյն ժողովածուն ունի հետեւեալ ենթաբաժինները.

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի սկզբանէ էր Բանն:

Այս ենթավերնագրի փակ գետեղուած են մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին՝ ծշմարիք լոյսին վերաբերող նիւթեր, որոնցում արքացոլուած են քրիստոնէական հաւաքրի համամարդկային զաղափարները:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՑՏԱԿԱՐԱՆ

Այսպետ կը գիտէք Աստուածայայպնութեանը՝ Յիսուս Քրիստոսի ծննդեանը նուիրուած հագուածներ, որոնք պարկերում են «մեծ եւ սրանչելի խորհուրդը»:

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Հաւաքրի փորձութեանը դիմակայելու միջոցով միայն կարելի է սպանալ Յիսուսի Յարութեան հրաշքի գօրութեանը:

ԱՒԳԾԱԲԱԹ

Հաւաքքի այս հանգրուանով պիտի հաւաքացեալը
արժանանայ Քրիստոսի Յարութեան հրաշքին:

ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Փառաբանուում է Քրիստոսի ամենազօր Յարութիւնը:

ԱԽԵՏԱՐՄՆ

Ներկայացւում է հիմնականում Աւելարանը՝ որպէս
կենարար լոյսի աւելաբեր – բարոյական բարձր յափկա-
նիշների շրեմարան:

ԱՂՕԹԱԿԱՆ ԿԵՎՆՔ ՀԱՒԱՏՔ

Այսքեղ արժեւորուում են քրիստոնէական վարդապե-
տութիւնը, ինգենոր դասպիտակութիւնն ու պագրաս-
պուածութիւնը, հաւաքքն ու քրիստոնէական բարոյա-
կանութիւնը, աղօթական խօսքը՝ որպէս Քրիստոսի լոյ-
սին արժանանալու կենարար նախապայմաններ: Այս
բաժնի խոհերը ընթերցողին ուսուցանում են, թէ ինչպի-
սին պիտի լինի քրիստոնեան, որպէսզի արժանանայ լոյսի
ճանապարհին՝ երկնային արքայութեանը:

ՍՈՒՐԲ ՏԻՐԱՄԱՅՐ

Յոյսի ու սիրոյ մարմնաւորում Ասքուածամայրը, որ բա-
րեխօս պիտի լինի մեր եւ Ասքուածորդու միջեւ, բնութա-
գրուում է այս ենթաբաժնում զեփեղուած հաքուածներով:

ՀԱՅԱՏՄՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ

«Ս. Էջմիածինը գեսակ մը բարոյական Արարաք Է՝
անոր պէս ալեւոր, վեհափառ ու երկնաբարձ» (Արշակ

Չոպանեան) եւ «ի սմա ծագեաց մեզ լոյս...»: Իրաւամբ Սուրբ Էջմիածնից է ծագել մեր ժողովրդի կենարար լոյսը, եւ այդ լոյսի գովերգումն է արդացոլուած այս բաժնում զեփեղուած նիւթերում:

ՍՈՒՐԲ ԽԱՅ ՍՈՒՐԲ ՄԻՒԾՈՆ

«Որ պատուէ զիազն Քրիստոսի եւ զպավկեր նորին, զնոյն ինքն պատուեալ լինի զՔրիստոս» (Յովի. Օճնեցի).- Ներկայացուում են սուրբ միւտոնի յեղափոխիչ ուժը եւ «խաչն կենարար, որ եղեւ մեզ փրկութիւն»:

ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՍՊԱՍԱՒՈՐ ԾԱՌԱՅԱԿԱՆ ԿԵՐՊ

Ահաւասիկ քահանայական սպասաւորութիւնն արժեւորող հագուածներ, որոնցում խօսւում է եկեղեցու սպասաւորի պարպականութիւնների մասին: Այս հագուածներն արդացոլում են նաև Սրբազն Հօր՝ իր գործի հանդէպ ունեցած նախանձախնդրութիւնն ու մեծ պատասխանագուութիւնը:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԵՂԾ ՄԱՐԴ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՍԵՐ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐ

Այսպետք զեփեղուած են մարդկային ճանազողութիւնը եւ Ասպուած-մարդ, Ասպուած-աշխարհ, մարդ-աշխարհ, մարդ-մարդ յարաբերութիւնները, այսաշխարհեան օրերի կենսափիլխառութիւնն արդայայգող հագուածներ: Ասպուածասպեղծ մարդ արարածի հոգեւոր նկարագրի, յոյսով ու հաւաքով ապրելու յորդորն է իմաստային այս փնչի առանցքը: Մարդու ասպուածային պատկերի փիլխառութիւնը եւ մարդ անհագի հոգեբանական դեգերումները առանձնակի կարեւորութեան են արժանանում S. Յովնան Արք. Տերպերեանի կողմից:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ

Հայրենիք - հայութեան, հայ ժողովրդի ազգային դիմագծի պահպանման, օպար հովերին դիմակայելու, գիտութիւնը, ազգային դաստիարակութիւնն ու կրթութիւնը, մշակոյթն ու դպրութիւնը արժեւորելու, հայրենի եզերքին սաբարելու եւ օպարութեան մէջ Հայաստանն ու մայրենին չմոռանալու պատգամն է այս շարքի նիւթերի բովանդակութիւնը:

ՀԱՅՐԵՆԵԱՎՑ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՍՈՒՐԲԵՐ

Քրիստոնէական հաւաքրի զօրութեանը, յանուն հաւաքրի իրենց կեանքը նուիրաբերած անձանց են ծօնուած այս ենթազվխում ամփոփուած հագուածները: Կան նաև մեր անմահ նահապակներին, հայրենեաց պաշտպաններին վերաբերող մփածումներ, որոնք ներկայացուած են որպէս «Ողջակէզք բանաւորք – զոհք փրկութեան...»:

ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐ ԵՐԻՏԱԾԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Այս ենթաբաժինը արդիական է իր բնոյթով: Նրանում արփացոլուած է ներկայ կեանքը՝ յախուռն իրադարձութիւններով, գիտութեան ու գեխնիկայի աննախադեպ զարգացումով, գիտելիափուական անսպառ դաշտով ու արդիական հեռահաղորդակցութեամբ, ինչպէս նաև համաշխարհայնացման ցանկալի եւ ոչ ցանկալի հերթեանքներով: Հեղինակն առաջադրում է վերջինիս դիմակայելու հանգուցալու ծումներ եւ ուղիներ՝ յափկապէս կարեւորելով երիտասարդութեան դերը: Երիտասարդութեան եւ եկեղեցու մշտանորոգ կապի մէջ է գեսնում հեղինակը եկեղեցու ապագան: Երիտասարդութեան հետ Սրբազնի ամենօրեայ կապը վկայում է նրա մշտառոյգ հոգեկերպուածքի մասին:

Նշուած բաժիններում գեղեղուած իմաստային հագուածների վերջում՝ փակազգերի մէջ նշուած են համապատասխան աղբիւրի համառօպագրութիւնը – էջը:

Ընդրանին նպագրակ ունի նորոգելու եւ վսպահութիւն ներշնչելու միմեանցով պայմանաւորուած եկեղեցի - հաւաքացեալ - հոգեւորական միասնութեանը:

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

Բանասիրական գիրութիւնների
թեկնածու, դոցենտ

**Յովնան Արք. Տէրպէրեանի
հեղինակած գրքերի ցանկ**

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի ԱԿՂԲԱՆՔ ԷՐ ԲԱՆՆ

«**Չեղ Երանեն ազգ եւ աղինք ամենայն»** (Խորենացի)

* Ամենակալ Տիրոց յոյսը մշտապէս կը փայլի մեր վրայ եւ կ'առաջնորդէ մեր քայլերը դէպի ճշմարդութեան ճանապարհը (ՓԷ, 15):

* Երկնային Տերը զիսրէ մեր պէտքերը եւ կարիքները մեր խնդրածէն եւ հասկցածէն աւելի (ՓԷ, 15):

* Մարդուն կեանքին մեկնակեփն է Ասպուած (ՓԷ, 18):

* Ասպուծոյ ներկայութիւնը մեր հոգիներուն մէջ խորացնող խորհուրդ մըն է, Քրիստոսի պատրագումովը, կամուրջ մը կը հանդիսանայ անցեալն ու գալիքը օդակելու գեսակեփէն (ՓԷ, 24):

* Ի Քրիստոս միութիւն մը հասդարած ըլլալով ձեռք ձեռքի գալով պիսի շարունակենք ըլլալ Ասպուծոյ խօսքին պարզաբերը (ՓԷ, 26):

* Ի Քրիստոս մեր հաւաքքը վերանորոգելով մեր մէջ պիսի ամրացնենք այն խոր համոզումը, որ մեր մարմինները գաճար են Ասպուծոյ եւ պարս ենք ապրիլ մեր մէջ փչուած Ասպուծոյ շունչով (ՓԷ, 26):

* Մարդը այսօր հացի ու ջուրի պէս պէտք ունի հոգեւոր սնունդի ու առաջնորդութեան իր կեանքը կապելու համար Ասպուծոյ (ՓԷ, 44):

* Ասպուածզիսութեամբ հարուստ կեանքը կը թելաղորէ կեանքի որոշակի ընթացք մը, որ հիմնուած է քարոյական հիմերու վրայ, որոնց աղբիւրը Քրիստոս Ինք է (ՓԷ, 44):

* Քրիստոսի երկրաւոր կեանքը իր ամբողջութեանը մէջ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ պատրագում ու ընծայում, որուն բարձրակեցը իր խաչելութիւնն ու թաղումն է (ՓԷ, 49):

* Քրիստոսի կամաւոր խաչելութիւնը կը բացաբրէ Իր ասպուածային սիրոյ անզափելիութեանը մասին մարդոց հոգիներու փրկութեան համար (ՓԷ, 49):

* Իր մահուամբ Քրիստոս մահը պարպութեան պիտի մավոնէր, որովհետեւ Ինք իր խև մահուամբ դարձաւ յաւիպենական կեանքին դուռը (ՓԷ, 49):

* Քրիստոսի Մարդեղութեան Խորհուրդին էութիւնը կը հեփապնդէ մէկ զիսաւոր նպագակ մը՝ մարդը բարձրացնելու առ Ասպուած (ՓԷ, 49):

* Իր երկրաւոր կեանքին բոլոր հանգրուաններուն Քրիստոս մարդուն առջեւ բացաւ նոր ճանապարհներ մեզ մօքեցնելու համար Ասպուծոյ (ՓԷ, 49):

* Խաչելութիւնը կ'առանձնանայ, քանզի անով կը բացայսպուէր Քրիստոսի անսահման սերը մարդկութեան համար (ՓԷ, 50):

* Քրիստոսի սիրոյ մէջ մարդկութիւնը կը գրնէ իր կեանքի ճշմարիք ուղին, որը կը քանի դէպի Ասպուած եւ դէպի իր մէկ նմանը (ՓԷ, 50):

* Քրիստոսի սիրոյ կրակէն նոր ու բարի կեանք մը ապրելու հաւաքքին եռանդով կ'ապրի նաեւ քրիստոնեայ հաւաքացեալը՝ հրաշագործելու համար Ասպուածապուր իր կեանքը (ՓԷ, 50):

* Քրիստոսի գերեզմանը բոլորիս համար կը դառնայ լուսաբեր ու լուսաբաշխ, այն քաջ համոզումով, որ քիչ ժամանակ անց Քրիստոսի գերեզմանը պիտի դառնայ յարութեան լոյսին ու խորհուրդին ծննդավայրը (ՓԷ, 50):

* Քրիստոսի խաչին վրայ պատրագումին մեջ կը փեսնենք ու Անով իսկ կը կշռենք կեանքի ընթացքին մեր գուածին ու նույիրումին չափը, բայց երկրորդը, որը աւելի կարեւորն է, աղօթքով ու հաւաքքով կը ձգփինք մեր պատրագումն ու սէրը դարձնել կարարեալ, ինչպէս կարարեալ չափով Իր սէրը արդայայդեց Քրիստոս Ասպուածորդին (ՓԷ, 50):

* Մեր հայրերը ապրած են Քրիստոսի խաչելութեան խորհուրդը: Անոնք խաչին մեջ կը փեսնեն Ասպուծոյ ներկայութինը եւ կ'ըբոշինեն խաչի պարզեւաց շնորհները (ՓԷ, 50):

* Ապրիլ Քրիստոսի ներկայութեամբ, նորոգուիլ Քրիստոսով եւ Անոր յայգնած Յարութեան խորհուրդով իմաստաւորել ու արմեւորել գրուած կեանքը, կրակ է Ասպուծոյ կողմէ (ՓԷ, 51):

* Քրիստոս Ասպուածորդին գերագոյն եւ յափենական ճշմարդութիւնն է (ՓԷ, 52):

* Ինչքա՞ն շեշտուած կերպով կը զգանք Քրիստոս Անձին ներկայութիւնը մեր էութեան խորքը, կը նշանակէ այնքա՞ն աւելի մօրեցած ենք Ասպուծոյ եւ այնքա՞ն եւս մօրեցած ենք մարդոց, անոնց հետ բաժնելու համար ասպուածային բարիքներն ու շնորհները (ՓԷ, 52-53):

* Ով իր մեջ լիապէս կ'ապրի Քրիստոսի ներկայութիւնը, այդպիսին ասդիման առ ասդիման կը բարձրանայ առ Ասպուած (ՓԷ, 53):

* Ասպուծոյ ձայնը զգասպութեան կը հրաւիրէ բոլորս անխպիր, որպէսզի Եկեղեցին դառնայ նոր մկրտարան՝ բոլորիս կեանքը կերպարանափոխելու համար դէպի բարին՝ դէպի Ասպուած (ՓԷ, 76):

* Ասպուծոյ ձայնը հրաւէր կը կարդայ բոլորիս, որպէսզի Սուրբ Եկեղեցին դառնայ վայելքը ամբողջին, դառնայ փոքրիկ Հայաստան ու Սուրբ Էջմիածին, ուրկէ ներս

մփնող ամէն հայ քրիստոնեայ պիտի լուսաւորուի Աս-
փուծոյ իմասփութեամբ ու մեր հայրերու հաւաքքին զօ-
րութեամբ (ՓԷ, 76):

* Հեքամուք ըլլանք Քրիստոսի պատգամներուն եւ
այն ժամանակ մեր հոգին պիտի զրահաւորենք՝ զերծ
մնալու համար գեհենի կրակէն (ՓԷ, 82):

* Քրիստոս՝ Ասփուածորդին առաջնորդող ու գիրա-
կան ներկայութիւնն է Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ, որուն
հետ մնայուն հաղորդակցութիւնը կ'երաշխաւորէ նաեւ
սրբութիւնը մեր կեանքին, պայմանաւ, որ Անոր անձին
հետ մեր ունեցած հաղորդակցութիւնը բառին լման առու-
մով իր դրսեւորումն ունենայ (ՓԷ, 97):

* Սրբութեան հասնելու համար կան նախապայման-
ներ, որոնցմէ առաջինը Եկեղեցական պաշտամունքն է,
քանզի այնպես ասփուածային գեղեցկութիւններն ու
ճշմարգութիւնները բոլորն ալ համափեղուած են այն-
քան ներդաշնակօրէն. աղօթող հաւաքացեալները, շա-
րականներու երգեցողութիւնը, ասփուածաշնչական ըն-
թերցումները, ծիսական արարողութիւնները, սուրբերու
ներկայութիւնը եւ վերջապէս բոլորը միմեանց կապող
Աներեւոյթ Ասփուծոյ ներկայութիւնը (ՓԷ, 97):

* Քրիստոս Ինք զգաց ու ապրեցաւ կոչումի այն գի-
փակցութիւնը, որուն կանչուեցաւ Ինք Ասփուծոյ կողմէ
(ՓԷ, 102):

* Քրիստոս ասփուածային հոգիով լեցուած այլա-
կերպեց մարդկութեան կեանքը՝ Իր աղօթքի կեանքով
մարդկութեան կեանքը առաջնորդելով դէպի փրկութիւն
(ՓԷ, 102):

* Քրիստոսի բովանդակ կեանքը գործնականօրէն
արդարայքեց ու բացագրեց խոնարիութեան խորհուրդը
(ՓԷ, 107):

* Երկինքէն երկիր իշնելով՝ Քրիստոս խոնարհեցա՝ աշխարհի մարդկութեան առջեւ բացայայգելով ասպուածային սիրոյ անչափելիութիւնը (ՓԷ, 107):

* Քրիստոս երկրաւոր Իր կեանքով բացայայգեց խոնարհութեան դասը Իր կեանքի ամէն քայլափոխին (ՓԷ, 107):

* Քրիստոսի կեանքը մարդկութեան կեանքին մէջ Ասպուծոյ ներգործութիւնն է, ասպուածային սիրոյ ճառագայթումն է, ճշմարդկութեան յաղթանակումն է, խաւարին մերժումն է, եւ այս բոլորը խաչին վրայ պարագումնվ, որուն լրումը եղաւ Իր երկինք բարձրանալը, որուն հաւաքացողը պիտի ունենայ յափենական կեանք (ՓԷ, 107):

* Քրիստոսի կեանքը իր ամբողջ բովանդակութեամբ, ամբողջական իմաստով կը պարզամէ ու կը թելադրէ յանձնափուութիւն եւ յանձնառութիւն Ասպուծոյ կամքը կեանքի կոչելու գեսակեփով (ՓԷ, 108):

* Քրիստոսի եկեղեցւոյ առաքեալներ, հայրապետուններ, մարդիրուսներ արիաբար պարագանեցին Ասպուծոյ կանչին ու ապրեցան յանձնառութեամբ ու հաւաքացին Անոր՝ ընդունելու համար յափենական կեանքը (ՓԷ, 108):

* Քրիստոս կամաւորաբար յանձն առաւ Խաչի ճանապարհը, որուն լրումը եղաւ Իր երկինք բարձրանալը (ՓԷ, 108):

* Ասպուծոյ խաղաղութիւնը Քրիստոսի գծած դէպի Ասպուած գրանող ճանապարհն է, իր ապրած կեանքի խորհուրդն է, եւ իր բերնով արդասանուած պարզամներուն հաղորդած ճշմարդկութիւնն է (ՓԷ, 141):

* Ասպուծոյ լոյսն ու շնորհները պէտք է ճառագայթեն մարդկային հոգիներուն մէջէն եւ լոյս ու օրինութիւն բաշխեն մարդկութեան (ՓԷ, 162):

* Քրիստոս Իր մահուամբ մահը պարզութեան մագ-նեց եւ մեր էութեան մէջ հասդափեց մահուան երկիւղը խափանելու ուժականութիւնն ու խորհուրդը (ՓԷ, 168):

* Քրիստոս կ'ուսուցանէր խոնարհութեամբ յաղթելու չար հպարփը (ՓԷ, 168):

* Քրիստոսի վկաները լոյսի վկաներ են (ՓԷ, 171):

* Քրիստոս Ասպուածորդին Իր պարզամներով մեզ կը համարէ լծակից Իր առաքելութեան եւ աւելին՝ կը վսրահեցնէ մեզ, որպէսզի դառնանք մարդկարարները Ասպուծոյ խօսքին (ՓԷ, 171):

* Լոյսը՝ Քրիստոս, մեր կեանքի մէջ ճանապարհն է, կեանքն է ու ճշմարդութիւնը (ՓԷ, 172):

* Քրիստոս կը պարզամէ սիրոյ պարուիրանը, ներողամբութեան ոգին եւ փակաւին բազում պարզամներ, քանի որ Քրիստոս խորապէս կը գեսնէր մարդկանց կեանքին անդրբը խանգարող դեղ պուտդ հանգամանքները (ՓԷ, 174):

* Ուսուցանել ու վարդապետել Քրիստոսի պարուիրանները, կը նշանակէ ապրիլ ու կեանքի կոչել Քրիստոսի պարզամները (ՓԷ, 174):

* Ուսուցանել ու վարդապետել Քրիստոսի պարուիրանները, կը նշանակէ վկայ դառնալ Քրիստոսի (ՓԷ, 174):

* Ուսուցանել ու վարդապետել Քրիստոսի պարուիրանները, կը նշանակէ Քրիստոսի սէրը ներշնչել մեր շուրջիններուն (ՓԷ, 174):

* Ուսուցանել ու վարդապետել Քրիստոսի պարուիրանները, կը նշանակէ դառնալ նմանակից Քրիստոսի, ըլլալ ճշմարիփ հետեւող Անոր (կեանքին) գծած ճանապարհին պարզամները (ՓԷ, 174):

* Եսայի մարգարեին աւելքարանաշունչ բառերը զօրութիւն կու դան մեզի բանալ հոգիով կոյրերուն աչքերը եւ անոնց քայլերը առաջնորդելու դեպի Ասպուած եւ դեպի Ասպուծոյ Տունը, ուր մշտապէս մեր քարոզներուն առանցքը կը կազմէ այս պարզամը. «Թէ ահա հասած է ժամանակը, երբ Տէրը պիտի փրկէ իր ժողովուրդը» (ՓԼ, 18):

* Ինչքա՞ն ալ մփրով ու բանականութեամբ կ'ըմբռնենք Քրիստոսի ասքուածային զօրութեան անշահելիութիւնը, դակաւին, սակայն, կայ հոգեւոր ապրումներու այն մակարդակը, որ բառերով կարելի չէ բացաբրել (ՓԼ, 30):

* Մեր էութեան մէջ կապարուող նորոգութիւնը զգալու գիրակցութիւնն ու զգացողութիւնը բաւական է, որ մեզ աւելի կը մօքեցնէ Ասպուծոյ եւ մեր քայլերը կը հասքափէ ու կ'ամրապնդէ կեանքի այն ճանապարհին վրայ, որու ամբողջ ընթացքին պարս ենք գործադրել Քրիստոսի պատուիրանները (ՓԼ, 30):

* Հոգիները շարժող, հոգիներու մէջ առաւել կեանք ներարկող ասքուածային անսահման սիրոյ մարմնաւորումն է Քրիստոս՝ Իր Անձին պատարագումովը (ՓԼ, 35):

* Քրիստոս Իր Անձին պատարագումովը դարձաւ հոգիներու ճարդարապես (ՓԼ, 35):

* Ամէն անգամ երբ կ'երգենք շարականի բառերը «Խաչի քն Քրիստոս երկիրապաննեմք...», մեր մէջ կը վերահասքափուի Քրիստոսի Անձը, Իր Անձին պատարագումի խորհուրդը, Իր Աւելքարանին հետեւելու եռանդը, եւ ներքին մղումը արդասանելու Պօղոս Առաքեալին խօսքը «Զի ինձ կեանք Քրիստոս է» (ՓԼ, 36):

* Քրիստոսի երկրաւոր կեանքը ասքուածային այն ճառագայթումն է, որուն լոյսին դակ աւելի յսքակօրէն կը դեսնենք մեր էութիւնը իր բոլոր առաւելութիւններով ու թերութիւններով (ՓԼ, 38):

* Ինչպէս Ասքուած կանչեց Սուրբ Կոյս Մարիամը, որպէսզի դառնար Տաճարը իր Միածին Որդիին բնակութեան, այդպէս ալ Ասքուած կը կանչէ բոլորս անխփիր, որպէսզի մեր մարմինները դարձնենք Սուրբ Տաճար (ՓԼ, 41):

* Խորիին մէջ մարդ եւ Ասքուած յարաբերութիւնը պէտք է ներկայանայ որպէս մէկ ամբողջութիւն, եթէ երբեք կ'ուզենք, որ մեր հոգեւոր կեանքը իր մնայուն սնունդը առնէ Ասքուծմէ (ՓԼ, 45):

* Երբ կը խօսինք Ասքուծոյ մասին, Քրիստոսի պատգամը յսքակ պահանջք մը կը դնէ մեր առջեւ, որ մենք բնակութիւն հասքագրենք Ասքուծոյ մէջ եւ Ասքուծոյ խօսքերն ալ մնան հասքագրուն մեր հոգիին մինչեւ խորքը (ՓԼ, 45):

* Մեր մէջ ծնունդ առնող ամէն բարի խորհուրդի եւ գործի արմագրը բարի պարբառը Ասքուած է, Քրիստոսի սէրն է եւ Աւեքարանէն ճառագայթող պարզամներու ամբողջութիւնը (ՓԼ, 46):

* Ամէն պարարագ իրաւէր մըն է մեր մէջ գրնելու սուրբը, մեր մէջ վերարթնացնելու սրբութեան ապրումը մեր մարմինները դարձնելու Տաճար Ասքուծոյ բնակութեան (ՓԼ, 60):

* Ասքուծոյ սէրը պիտի ներդնենք մանուկի սրբին մէջ, Ասքուածի պուլթեան լոյսը պիտի հասքագրենք պարանիին հոգիին ու մտքին խորքը, եւ Ասքուծոյ հետ մնայունօրէն ապրելու փափաքը պիտի փոխանցենք հաւաքացեալին հոգեւոր ծառայութեան իրովի կերպով մը (ՓԼ, 99):

* Քրիստոսի սէրը պէտք է իշխէ բոլորիս վրայ (ՓԼ, 101):

* Ասքուած Իր շունչը փէեց մարդուն մէջ, որպէսզի դառնանք սրեղծագործակից Ասքուծոյ (ՓԼ, 132):

* Երբ ժայռի վրայ կ'ուզենք կառուցել մեր փունը, Ասպուած Ինք կը լուսաւորէ մեր հոգին երբեմնի հին ու քաղցր յիշափակներով (ՓԸ, 133):

* Քրիստոսի կեանքին մեծագոյն խորհուրդը արմափացած է պարարագումին մէջ: Ան իր կեանքը փուաւ ամբողջութեամբ եւ հոգիներու առջեւ բացաւ յալիգենական կեանքին դասը (ՓԸ, 144):

* Քրիստոսակեղրոն եւ Քրիստոսակից պէսք է ըլլայ խրաքանչիւր մարդ իր կեանքի օրինակովը (ՓԸ, 147):

* Ժամանակներու մեծագոյն հերոսները եղած են այն հոգեւորականներն ու անհապ քրիստոնեաները, որոնք կրցած են հրաժարիլ աշխարհէն ու ամբողջութեամբ հեպելի Քրիստոսին (ՓԸ, 147):

* Ներհայեցողութեամբ մենք մեր կեանքը ամբողջութեամբ կը յանձնենք Ասպուծոյ նախախնամութեան եւ Ասպուծոյ ներկայութիւնը կը դարձնենք հայլին՝ մը ճշմարիվ էութիւնը փսնլու (ՓԹ, 11):

* Որպէս ներհայեցողութեան նախապիշար մեզի կը ներկայանայ Քրիստոս՝ Ասպուածորդին, որ Իր մկրպութենէն յեպոյ մեկուսացաւ եւ լուութեան մէջ աղօթեց (ՓԹ, 11):

* Ասպուածորդին խոնարհեցաւ, որպէսզի աւելիով դէախ Իրեն հրաւիրէր մարդկութիւնը (ՓԹ, 11):

* Քրիստոս Ինք դարձաւ Միջնորդ՝ Երկինքն ու Երկիրը իրար կապող (ՓԹ, 11):

* Քրիստոնէութիւնը գիփութիւն կամ փիլիսոփայութիւն չէ, այլ Ասպուծոյ կողմէ հասպափուած ճշմարիվ կեանքի ընթացքն է, որուն կոչումը բոլորս ալ սփացած ենք եւ բարյական պարզք ունինք զործնականապէս պարասխաննելու (ՓԹ, 13):

* Մարդ եւ Ասքուած կապն ու յարաբերութիւնները պայմանաւորուած են մարդուն կողմէ ներկայացուած ուխփով, որուն զիսաւոր նպագակն այն է, որ մարդը իր էութեան մէջ պահպանէ Ասքուծոյ պարգեւը (Փթ, 13):

* Երբ քարին իր լրումին կը հասնի, պարփ ենք մեր կեանքը հաշուեյարդարի ենթարկել այն հարցադրումով, թէ ինչքանո՞վ մեր կեանքի ճանապարհը ուղղեցինք առ Ասքուած, թէ ինչքանո՞վ Ասքուծոյ սիրով կերպարանափոխեցինք մեր նմաններուն կեանքը, թէ ինչքանո՞վ մեր կեանքը դարձուցինք բարի միջոցն ու Ասքուծոյ ձեռքերը ժողովուրդներու կեանքին մէջ օրինութիւն մարակարարելու համար, թէ ինչքանո՞վ ապրեցանք հայրենասիրութիւնը զործնական տեսակելով դիմուած, թէ ինչքանո՞վ եկեղեցին դարձուցինք մեր կեանքի գերազոյն նպագակը (Փթ, 14):

* Լեցնենք մեր կեանքը Ասքուծոյ սիրոյ շունչովն ու իմասպութեամբը (Փթ, 16):

* Ասքուծոյ ծառայութիւնը կեանքի ուղեգիծ է վերագծուած մեր առօրեայի մէջ (Փթ, 16):

* Առաքեալները Քրիստոսի կողմէ ընդրուած այն աշակերտներն են, որոնք դարձան զործակիցները մեր Տիրոջ, հաւաքացին Անոր առաքելութեան եւ իրենց նահապակութեամբ դարձան լաւագոյն վկանները Քրիստոսի (Փթ, 18):

* Առաքեալները իրենց կեանքով պարասիանեցին Ասքուծոյ կանչին եւ իրենց կեանքը վերածեցին առաքելութեան եւ իմասպ գուին իրենց ասքուածաշնորհ կեանքին (Փթ, 18):

* Քրիստոսի Աւելարանը յսքակ ուղղութիւն կու քայ մեզի, թէ ինչպէ՞ս, ինչո՞ւ եւ ինչպիսի՞ առաքելութեան ենք կանչուած որպէս Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ գաւակներ (Փթ, 18):

* Եթէ պարզապէս հետեւինք Աւելարանին մէջ արձանագրուած Տիրոջ պարզամներուն, ապա մեզի համար յսդակ կը դառնայ մեր կողմէ ընդունելի կեանքին ճշմարիվ ճանապարհը (Փթ, 18):

* Քրիստոս Ասքուածորդին պարզամեց իր առաքեալներուն երթալու աշխարհի կեանքին մէջ եւ քարոզելու Ասքուծոյ խօսքը, լուսաւորելու մարդոց հոգիները եւ դառնալու Ասքուծոյ գործակիցները (Փթ, 18):

* Սուրբերը անոնք են, որոնք իրենց կեանքի համար նպարակակէքն էին ընդունած զԱսքուած, եւ իրենց համար գերազոյն փափաքն էր աղօթքով կապուիլ Ասքուծոյ հետ, աղօթքի լուրդեան մէջ լսել Ասքուծոյ ձայնը, եւ աղօթքի առաջնորդութեամբ բռնել սրբութեան ճանապարհը (Փթ, 25):

* Կը վերակոչենք սուրբերու կեանքը աղօթքներով ու շարականներով, բայց զիհաւոր միտքը գոնախմբութեան այն է, որ այս կամ այն սուրբը դարձնենք մեր հաւաքրի կեանքին մքափիպարը եւ ներշնչումի աղբիւրը եւ ապա սուրբին առաջնորդութեամբ, որովկետե կը հաւաքանք սուրբերու բարեխօսութեան բարձրանալ դէպի Ասքուած (Փթ, 25):

* Գիրութեամբ զարգացած աշխարհի մարդկանց համար յաճախ սուրբերու կեանքը զրաւչութիւն չունի: Բայց ի՞նչ վրանգաւոր մօփեցում կամ համոզում բոլոր անոնց համար, որ մեր հայրերու հաւաքրէն հեռացած կամ պարպուած են (Փթ, 26):

* Ինչպէս Սուրբ Պարագագի ներկայութեան հաղորդակից ենք Քրիստոսի՝ Անոր մարմնին ու արեան, այդպէս ալ հաղորդակից կը դառնանք սուրբերուն՝ անոնց կեանքի օրինակը դարձնելով մեր կեանքի ճանապարհը (Փթ, 26):

* Բոլորս ալ ի վերուսպ ունինք շնորհը դառնալու նմանակից սուրբերուն, որոնք ապրեցան աղօթքի կեանքով՝ հաւափքը դարձնելով իրենց զրահը, ընդիուպ մինչեւ իսկ Քրիստոսի Անձին վկայութիւն փալու համոզումէն թելադրուած իրենց կեանքը պատարագելով (Փթ, 26):

* Աղօթք, հաւափք եւ պատարագում. այս երեքին մարմնացումը եղան սուրբերը, որոնք աղօթեցին Քրիստոսի հետեւողականութեամբ, հաւափացին Քրիստոսի այն խօսքին, որ «հաւափքը լեռներ կը շարժէ» եւ ծառայեցին՝ կրկին իրենց նմանակից ունենալով Քրիստոսի Անձը (Փթ, 27):

* Կամեցողութիւնը ունենանք կապարելու Ասպուծոյ կամքը եւ դառնալու զաւակները մեր Եկեղեցւոյ եւ այն ժամանակ քաջութեամբ պիփի փանք ու ապա պիփի ունենանք արդար հպարփութիւնը որ դարձանք Ասպուծոյ սիրոյն գործիքները (Փթ, 29):

* Բոլորս դառնանք Քրիստոսի առաքեալները եւ քաջութեամբ, զոհողութեամբ ու գործնապես քարոզենք Քրիստոսի Աւելիարանը (Փթ, 29):

* Քրիստոսի պատգամը կը թելադրէ, որ բոլորս ալ ի վերուսպ փրուած ունինք զոհողութեան շնորհը (Փթ, 29):

* Պիփի ապրինք քրիստոնէական հաւափքով, պիփի գործենք Ասպուծոյ սիրովն ու իմասպութեամբ, որպէսզի մեր կեանքը դարձնենք Քրիստոսի կեանքին արլայալ փութիւնը (Փթ, 32):

* Ասպուծոյ օրինութեան փակ մնանք հոգեւոր ուրախութեան մէջ, որպէսզի Ս. Էջմիածնի լոյս հաւափքով լեցուած հրաշըներ գործենք, հոգիներ մշակենք Քրիստոսի սիրով եւ դառնանք օրինակեկի ու ծաղկեալ համայնք մը Ասպուծոյ փառքին համար (Փթ, 32):

* Ասպուած կը փնտռէ իր զաւակները, որուն զիսաւոր նպագակն է Ասպուծոյ խնամագարութիւնը մարդկութեան նկագմամբ (Փթ, 57):

* Մեր սպասած խաղաղութեան պարգամաքերն է Քրիստոս՝ որուն հեք միտութիւն մը հասպագելու ասպուածային կանչը կը լսենք սերունդներու հոգիներուն մէջ արձագանգած «ովսաննա՛, ովսաննա՛, օրինեալ եկեալ անուամբ Տեառն» (Փթ, 67):

* Քրիստոսի նոր պարուիրանը աշխարհի կեանքը կը յեղաշրջէ եւ բոլորս կ'առաջնորդէ դէպի նոր կեանք, կեանքի ընթացք մը, որ պայմանաւորուած է Քրիստոսին հեփեւելով ու մեր առօրեային մէջ գործնականացումը Աւելիարանի պարգամներուն (Փթ, 68):

* Քրիստոսի պարգամը իւրայագուկ շեշտ մը ունի իր մէջ: Մեր մէջ կ'արյանցնէ ժառանգորդ դարձած ըլլալու զգացողութիւնը (Փթ, 68):

* Ինչպէ՞ս կրնանք քրիստոնեայի կոչում ունենալ առանց գործնապէս հեփեւելու Քրիստոսի (Փթ, 69):

* Քրիստոնէական կեանքի ընթացքը փորձարկուած է արդէն մեր նախնեաց կեանքով (Փթ, 69):

* Եթէ Քրիստոս մարդկութան հանդէպ Իր սիրոյ անշափելիութիւնը ցոյց փուաւ Իր խաչելութեամբ, ապա ինքան եւս կապարեալ ձեւով պիփի արփայայփուի մեր պարագումը (Փթ, 69):

* Խաչին վրայ Քրիստոս Հայր Ասպուծոյ ուղղուած Իր աղօթքին մէջ արձանագրեց ոչ յէտ Իր մարդկային բնութեան գլկարութիւնը, այլ պարզապէս դարձաւ մեր կեանքի հայելին՝ եւ արփայայփեց մեր մարդկային բնութեան գլկարութիւնը (Փթ, 69):

* Եթէ Քրիստոս Իր սէրը ցուցաբերեց խաչին վրայ Իր կեանքը պարագելով, ապա բոլորս ալ Ասպուծոյ

կողմէ մեզի վսփահուած սրբութիւնները, որոնք են ընպանիք, եկեղեցի, զաւակներ, այս բոլորի հանդէպ մեր սէրը պիտի ցուցաբերենք ի զին ամէն զնիողութեան (Փթ, 69):

* Խաւարման զիշերին խաւարի մէջէն ճառագայթողը Քրիստոսի սէրն է (Փթ, 69):

* Խաչէն ճառագայթող զիշաւոր պատգամը՝ Քրիստոսի սէրն է պատարագուող Իր Անձին ընդմէջէն, ողջ մարդկութեան համար (Փթ, 70):

* Քրիստոս՝ Իր Անձին պատարագումովը դարձաւ հոգիներու ճարպարապեպը (Փթ, 70):

* Քրիստոսի Անձին մէջ կը հանդիպինք ասպուածայինին, որ վեր հանեց մեզ մարդկային մեղքի փիղմէն եւ մեր կեանքը առաջնորդեց դէպի բարին (Փթ, 70):

* Ինքա՞ն ալ մգրով ու բանականութեամբ կ'ըմբռնենք Քրիստոսի ասպուածային զօրութեան անչափելիութիւնը, բակաւին, սակայն, կայ հոգեւոր ապրումներու այն մակարդակը, որ բառերով կարելի չէ բացաբել (Փթ, 74):

* Բառերով կարելի չէ բացաբել ասպուածային զօրութեան բարողութիւնը (Փթ, 74):

* Ասպուած ինք սէր է եւ մեր սիրոյ աղքիւրը (Փթ, 85):

* Որպէս եկեղեցւոյ մասնիկներ մենք Ասպուծոյ սէրը պիտի բաշխենք որպէս լոյս մեր նմաններուն (Փթ, 85):

* Ասպուած ինք կը միջամբէ մեր էութեան խորքը արմագախիլ ընելու համար իին մարդը եւ այնպեղ հասպարելու համար նորը՝ Սուրբ Հոգիի շնորհներով հայսպացած ու զարդարուած (Փթ, 126):

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

* Նոր փարին բոլորին կը պարզեւէ նոր կեանք՝ Մանուկ Յիսուսի Ծնունդովը: Ներքին անբացագրելի զգացում մը կը լեցնէ մեր հոգին, միտքն ու սիրով, որով հետեւ հաւաքրով կը պեսնենք ու կ'ապրինք սքանչելի եւ մեծ խորհուրդին ներկայութիւնը՝ Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը, որպէս ճանապարհ դէպի Ասպուած հոգեւոր արթնութեան, գերազոյն ու յախփենական ճշմարգութեան (ՓԷ, 18):

* Յիսուսի Ծնունդը ճանապարհն է դէպի Ասպուած (ՓԷ, 18):

* Յիսուսի Ծնունդը ճանապարհն է հոգեւոր արթնութեան (ՓԷ, 18):

* Դէպի Ասպուած ճանապարհէն հեռացած մարդկութեան կեանքին մէջ անգամ մը եւս կը ճառագայել՝ Ասպուածորդիին՝ Յիսուսի Ծնունդը, որպէսզի մարդկութիւնը վերսկսի իր կեանքը սկիզբէն, վերակերպէ իր հոգեւոր կեանքը համաձայն աւելքարանական պատրամներուն ու իր կեանքի երթը վերահասպավէ դէպի հոգեւոր արթնութեան եւ դէպի Ասպուած ճանապարհին վրայ (ՓԷ, 18):

* Ամենակարող Ասպուած կը միջամբէ մարդկութեան կեանքին մէջ Ասպուածորդիին՝ Յիսուսի Սուրբ Ծնունդովը, որպէսզի մարդը հոգեւոր վերածնունդ մը ապրի (ՓԷ, 19):

* Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը կը նորոգէ մեր կեանքը, որպէսզի Ասպուածորդիին՝ Կեանքն ապրինք սրբութեամբ, ասպուածպաշտութեամբ եւ հաւաքրի գործերով ու վկայութիւններով (ՓԷ, 19):

* Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը ճանապարհն է գերազոյն ու յախփենական ճշմարգութիւններու (ՓԷ, 19):

* Մեր Տիրոջ եւ Փրկչին՝ Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը կը դառնայ ճշմարիկ քօնախմբութիւն, եթէ երեք ունենանք գլեսիլքը Անոր Ծնունդին մէջէն ընկալելու այն գերազոյն եւ յախփենական ճշմարփութիւնները, թէ Հայրենիքն ու Սուրբ Էջմիածինը մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ Սրբութիւն Սրբոցն են, որոնց առջեւ պէտք է խոնարհիլ եւ աւելին՝ այդ նոյն սրբութեանց առաջնորդելու մեր նորահաս սերունդներն ու անոնց զաւակները (ՓԷ, 19):

* Յիսուսի Սուրբ Ծնունդով ապրող հաւաքքով զիփակից մարդուն համար պարզ կը դառնայ, թէ ինչպիսի սիրոյ անսահմանութեան արփայայփութիւն կայ Մարդեղութեան Խորհուրդին մէջ (ՓԷ, 19):

* Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը հոգեւոր ուժականութեան անսպառ աղքիր է, որ նախ կը նորոգէ մեր կեանքը, մեր մէջ վերակերպելով երկնաւորին պափկերը, բայց քակալին Անոր Ծնունդը կը դառնայ մարդուն կեանքի մէջ հոգեւոր ծնունդներու աղքիրը (ՓԷ, 19):

* Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը քրիստոնեայ հաւաքացեալին կը պարզեւէ Ասպուածափուր կեանքը հրաշազործելու խորհուրդը (ՓԷ, 19):

* Ամէն անգամ երբ շարականին բառերը որպէս աղօթք կը վերառաքենք Ասպուծոյ՝ երգելով եւ կամ իրար ողջունելով՝ «Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայսնեցաւ, Օրևնեալ է Յայսնութիւնն Քրիստոսի» մեր հոգիներուն մէջ կը ծնի նոր մարդը՝ նոր գլեսիլքներով, նոր յոյսերով եւ նոր երազներով (ՓԷ, 21):

* Յիսուս Մանուկի Ծնունդով կը նորոգենք մեր կեանքը (ՓԷ, 21):

* Յիսուս Մանուկի Ծնունդը լոյս կ'առափացնէ քրիստոնեաներուս հոգիներէն ներս, քանզի Անոր Սուրբ Ծնունդին մէջ կը գրնենք մեր հոգիին վերածնունդը, նոր

մարդուն վերակերպումը, վերջապէս՝ ճանապարհը դէպի Ասպուած (ՓԷ, 21):

* Քրիստոնեայ աշխարհին համար Ասպուծոյ խաղաղութիւնը մարմնաւորուած ճշմարգութիւն մըն է մեր Տիրոց եւ Փրկչի Յիսուս Քրիստոսի Ծնունդը (ՓԷ, 141):

* Ասպուծոյ անսահման սիրոյ արգայայգութիւնն է Յիսուսի Ծնունդը, որն աշխարհի մարդկութեան մէջ հասքափեց նոր հանգրուան մը, որպէսզի իր Անձին մէջէն ճառագայթող խաղաղութիւնը դառնար ճանապարհը, կեանքն ու ճշմարգութիւնը (ՓԷ, 141):

* Երբ Քրիստոսի Ծնունդը կը փօնենք, ապա մեր հոգեւոր կեանքը իր նոր ծնունդը կ'ապրի Յիսուս Քրիստոսի Ծնունդովը (ՓԷ, 141):

* Յիսուսի Ծնունդը մեզի կը ներկայանայ ոչ միայն որպէս Ասպուծոյ սիրոյ առաքացումը, այլեւ մեր կեանքի հայելին, որուն մէջ մարդը աւելի յսքակօրէն կը փեսնէ իր էութիւնը եւ ըստ այնմ կը ճշդէ նաեւ իր կեանքի ընթացքը (ՓԷ, 141):

* Յիսուսի Ծնունդը աշխարհի մեծագոյն հրաշքն է (ՓԷ, 141):

* Մարդկային մեր միփքը անկարող է հասկնալու Յիսուսի ծննդեան խորհուրդ խորինը, որուն հաւաքացողը եւս իր մէջ կ'ապրի նոր կեանքին ծննդեան հրաշքը (ՓԷ, 142):

* Յիսուսի Ծնունդը հրաշալի օրինութիւն մըն է, որը խորքին մէջ Ասպուածապարգեւ մեր կեանքը փօնի կը վերածէ, երբ Քրիստոսի Աւելարանը կը ճառագայթէ մեր հոգիին ընդմէջէն (ՓԷ, 142):

* Քրիստոնեայ մարդուն համար Յիսուսի Ծնունդը փօնելու գործնական մէկ եղանակ կայ, որն է մեր մէջ վերարթնացնել Ասպուծոյ հանդէպ հաւաքրին ոյժը, մեր

մեջ արթուն պահել մեր նախնեաց հաւաքարմութիւնը եկեղեցւոյ հանդէպ, ունենալ գիտակը լնտանեկան սրբութեամբ արժեւորելու համար մեր կեանքը, մեր զաւակներուն ջամբելու բարի ու սփեղծագործ աշխաքանքներով կեանքը իմասքաւորելու գիտակցութիւնը (ՓԷ, 142):

* Սուրբ Ծնունդով կը հրաշագործուի մարդուն կեանքը հոգեւոր նոր ծնունդով մը, որուն մեջ կը վերարթնացնենք մեր մեջ հաւաքը կեանքը, մեր հոգիներուն մեջ անթեղուած երազներն ու յոյսերը վերարթնացնելով բարոյական արժեքներով գիտակից կեանք մը ընծայելու համար Ասպուծոյ Սուրբ Խորանին առջեւ (ՓԷ, 148):

* Յիսուսի հրաշագործ Ծնունդը գօնախմբելու հաւաքի գիտակցութեամբ մեր բայերը կ'առաջնորդենք դէպի Ասպուծոյ գունը, մեր մայր Սուրբ Եկեղեցին, ուր կը զգանք այնպէս ինչպէս զգացին առաքեալները Թափօր լերան վրայ կերպարանափոխելու համար մեր կեանքը՝ կեանքի նոր մակարդակի մը վրայ հասպատելու համար առ Ասպուծած ընթացող մեր ճանապարհորդութիւնը՝ նոր հեռանկարներով, նոր ու բարի ձգբումներով, որոնց առանցքը պէտք է հանդիսանայ Ասպուծսիրութիւնը, Քրիստոսի Աւելիարանը ապրելու ըմբռնողութիւնը, խոնարի ու պարարագեալ կեանքով մը ապրելու գիտակը, պարմութեան հանդէպ յարգանքը, հայրենակերպումի սեպուհ պարպականութեան ոգին Սուրբ Էջմիածնի լոյս հաւաքքով լեցուելու զգացողութիւնը (ՓԷ, 148):

* Սուրբ Ծնունդի խորհուրդին գիտակից մարդկութիւնը իր կեանքը կը վերածնի եւ այդ պահուն իսկ մեր կեանքը կը դառնայ գօնախմբութիւն, քանզի մեր էութեան մեջ կը զգանք շարժումը նոր կեանքին, որուն արմաքը կը դառնայ Քրիստոս՝ Ասպուծութիւն (ՓԷ, 149):

* Ասպուծոյ խոնարհումը բացայայփող խորհուրդն է Յիսուսի Ծնունդը, որպէսզի Անոր ներկայութեան գիտնենք մեր ներքին աշխաքի աւելի յստակօրէն եւ մեր

կեանքի ընթացքն ու քայլերը համեմենք գործնապէս Աւելարանէն ճառագայթող պարզամներով (ՓԷ, 149):

* Յիսուսի Ծնունդը Եկեղեցին կազմաւորող հոգեւոր ուժն է (ՓԷ, 149):

* Յիսուսի Ծնունդը փօնախմբիլ կը նշանակէ ոչ միայն նորոգուիլ անհարապէս, այլեւ այդ նորոգութիւնը դարձընել խմորումը համայնքի կեանքին, որպէսզի Անոր Ծնունդին մէջ Եկեղեցին նորովի կազմաւորում մը արձանագրէ իր պապմութեան մէջ (ՓԷ, 149):

* Յիսուսի ծննդեան փօնախմբութիւնը կը դառնայ աւելի ճշմարիփ ու վաւերական, երբ մեր թեմական կառոյցն իր Եկեղեցի-համայնքներով իր առօրեայ կեանքը կը լեցնէ յստակ առաքելութիւններով, Եկեղեցւոյ կեանքին հարազափ աշխարանքներով ու ծրագրերով, որոնց բոլորին առանցքը պիտի ըլլայ Ասպուծոյ խօսքին քառզութիւնը բանի եւ գործքով (ՓԷ, 149):

* Ասպուծոյ խաղաղութիւնը Յիսուսի Ծնունդով է հրաշագործուած, որը կը մերժէ խաւարն ու անոր գործերը (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը մեր մէջ կը հասպափէ հոգեւոր կեանքի նոր արեւածագ մը (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը մեր մէջ կը վերահասպափէ Ասպուծոյ պարկերը (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը մարդկութեան կեանքի նոր հանգրուանն է, հանդիպումը Ասպուծոյ հետ (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը նոր կեանքի փօնախմբութիւնն է, քանզի մեր էութեան մէջ կ'արմագաւորուի բարին ու գեղեցիկը (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը հոգեւոր հացն է մեր կեանքին ու հայելին՝ սպասուած կեանքին (ՓԷ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը կեանքը նոր գեսիլքով մը ապրելու սքանչելի ու մեծ խորհուրդն է (ՓԵ, 151):

* Յիսուսի Ծնունդը Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդը յաւերժացնող ասպուածային այն ուժն է, որուն առջեւ խոնարի մեր նախնիք քօնախմբած են Ասպուածորդու Ծնունդը՝ հայրենի հողին վրայ զայն դարձնելով ակունքը մեր հաւապքին (ՓԵ, 151):

* Ասպուծոյ խորհուրդին բացայայփումն է Յիսուսի Ծնունդը, քանզի Անոր մէջ կը զգանք ու կ'ապրինք Ասպուծոյ անսահման սէրը, որուն զիսաւոր նպագակն է մարդը բարձրացնել առ Ասպուած (ՓՀ, 21):

* Յիսուսի Ծնունդը Ասպուծոյ մարդեղութեան խորհուրդին մարմնացումն է (ՓՀ, 21):

* Յիսուսի Ծնունդով նոր կեանքի ծննդեան հրաշքը կը պարահի նաեւ մեր ինքնութեան մէջ, երբ կը նորոգուի մեր քրիստոնեայի նկարագիրը, երբ լուսաւորեալ կեանքով խորապէս կ'ըմբռնենք Քրիստոսի սիրոյ վարդապետութիւնը, որուն մէջ է ամփոփուած նաեւ ողջ Աւելքարանը իր բոլոր դասերով ու կենսափու պարզամներով (ՓՀ, 22):

* Յիսուսի Ծնունդը Եկեղեցին կազմաւորող հոգեւոր ոյժն է, որ պէտք է արքայայփուի հաւաքացելոց առօրեայ կեանքով (ՓՀ, 22):

* Յիսուսի Ծնունդը հրաշալի պարզամ մը կը հաղորդէ բոլորին, որպէսզի դառնանք լոյսն աշխարհի, առաքեալներ նոր ժամանակներուն մէջ գործնական եղանակով մը, մեր մէջ վերարթնացնելով հաւաքքին ոյժը Ասպուծոյ հանդէպ, մեր մէջ արթուն պահելու մեր նախնեաց հաւաքարմութիւնը Եկեղեցւոյ հանդէպ, ունենալու գեսիլքը՝ ընդառնեկան սրբութեամբ ապրելու ու արժեւորելու մեր կեանքը, մեր զաւակներուն ջամբելու քրիստոնեական բարի ու սփեղագործ աշխաքանքներով կեանքը իմասքաւորելու գիտակցութիւնը (ՓՀ, 23):

* Յիսուսի Ծնունդը կը պարզամբ «Դուք եք լոյսն աշխարհի» (ՓՀ, 23):

* Մեր Տիրոց ու Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի Սուրբ Ծնունդը մեր կեանքին մեջ թափանցող խաղաղութիւնն է (ՓՀ, 25):

* Մեր Տիրոց ու Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի Սուրբ Ծնունդը՝ Ասպուծոյ անջափելի եւ անսահման սէրը բացայաբող յալիվենական ճշմարգութիւնն է, որ անգամ մը եւս իրական կը դառնայ մեր կեանքին մեջ (ՓԹ, 13):

* Երբ հաւաքքով կ'ըմբռնենք Քրիստոսի Սուրբ Ծննդեան ասպուածային խորհուրդը, մեր մեջ կը գրնենք նաև Ասպուծոյ կողմէ մեզի շնորհուած կեանքը հրաշագործելու գօրութիւնը (ՓԹ, 13):

* Երբ կը փօնախմբենք մեր Տիրոց եւ Փրկչին հրաշալի Սուրբ Ծնունդը, նոր ուխտ կը կնքենք Ասպուծոյ հետ՝ շարունակ դառնալու համար Քրիստոնեայ, հետեւող Քրիստոսի եւ գործադրող Անոր Աւելարանի պարգամները (ՓԹ, 13):

* Սուրբ Ծնունդը պիտի դառնայ մեր կեանքին նոր նկարագիրը պարզեւող հոգեւոր ուժականութիւնը, որուն հիմնան վրայ ալ պիտի կարողանանք մեր մեջ հասպագել Ասպուծոյ շունը, Քրիստոսի սէրը, խաղաղութեան ոգին, եղբայրասիրութեան փեսիլը, սրեղծագործ կեանք մը ապրելու փեսիլը, խոնարհութեամբ մեր էութիւնը լեցնող ձգփումը, յարգանքը՝ բնութեան հանդեպ եւ փակաւին այն բոլոր հոգեւոր ու բարոյական արժեքները, որոնցմով կեանքը կը դառնայ օրինութիւն (ՓԹ, 14):

* Հայ Քրիստոնեայի համար Յիսուս Քրիստոսի Ծնունդը ապրիլ կը նշանակէ Փրկչի Ծնունդին մեջ փեսնել իր հոգեւոր կեանքի վերածնունդը (ՓԹ, 15):

* Ամէն անգամ երբ փօնախմբենք Յիսուսի Ծնունդը, խորքին մեջ ո՛չ միայն կը խոնարհինք Ասպուածայայգ-

նութեան մեծ խորհուրդին առջեւ, այլեւ Անոր Ծնունդը կը դարձնենք մեր կեանքին Արմափը (Փթ, 15):

* Յիսուսի Ծնունդը գոնախմբելը հայ Քրիստոնեայի համար ունի բազում իմաստներ եւ հրաւերներ (Փթ, 15):

* Յիսուսի Ծնունդին մէջ մենք կը դեսնենք մարդկութեան ծնունդը, նոր աշխարհի ծնունդը, Խաղաղութեան Կոչը, բարիին ու գեղեցիկին առաջնորդող Ասպողը, մեր մայր Երկիրը վերածննդեան առաջնորդող Ճանապարհը, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը դեպի Երկինք փանող Ոսկի Կամուրջը (Փթ, 15):

* Յիսուսի Ծնունդով վերածնուած պիտի կարողանանք դիմաւորել կեանքի բոլոր մարդարաւերները, մանաւանդ այս օրերու գնդեսական գագնապը եւ անոր յարուցած դժուարութիւնները (Փթ, 15):

* Յիսուսի Ծնունդը գոնախմբել կը նշանակէ մեր վրայէն թօթափել մարդկային վկարութիւններն ու մեղքը եւ ընդրել բարի ու արդար կեանքի ճանապարհը (Փթ, 15):

* Հայ Քրիստոնեայի համար Քրիստոսի Սուրբ Ծնունդը գոնախմբելը վաւերական է Սուրբ Էջմիածնի Խորհուրդին առջեւ խոնարհումով, քանզի Տիրոջ Ծնունդը հայ մարդը կապարելապէս ըմբռնեց իր պապենական հողին վրայ դեսնելով Միածնի էջը, ուր կառուցուեցաւ առաջին կաթուղիկէ Եկեղեցին՝ Սուրբ Էջմիածնը, անոր դալով բարոյական արդար իրաւունքը՝ Հայց. Եկեղեցւոյ Մայր Կեղրոնը դառնալու, հանգամանք մը, որ անփոխիրինելի է Սուրբ Էջմիածնի նկարագիրն ու հանգամանքը հասպափող (Փթ, 15):

* Յիսուսի Ծնունդը կը բացայաբէ Ասպուծոյ սէրը մարդկութեան նկարմամբ եւ այս ճշմարգութիւնը մեր մէջ կը հասպափէ այն գիրակցութիւնը, որ մենք զաւակներն ենք Ասպուծոյ, եւ ունինք կարողութիւնը Ասպուծոյ հետ հաղորդակցութեան մէջ մնալու, որովհետեւ Ասպուծ

ինք մարդկութիւնը սիրեց եւ դարձուց իր սիրոյն նպագակը, որուն պատճառով ալ ասբուածային սէրը իր արփայայգութեան որպէս բարձրակէվը ունեցաւ Ասբուածորդու պատարագումը խաչին վրայ, որով երաշխաւորուեցաւ մարդ եւ Ասբուած յարաբերութեան յաւիփենականութիւնը (Փթ, 16):

* Մանուկ Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը ասբուածային շնորհի ու նոր կեանքի հրաւերն է, որուն առջեւ խոնարհող մարդկութիւնը իր մէջ անկասկած պիփի զգայ լեռները շարժելու չափ հաւաքրի օրութիւնը (Փթ, 16):

* Յիսուսի Ծնունդը փօնախմբնք սպեղծագործ կեանք մը արձանագրելու գիրակցութեամբ եւ մեր կեանքը նուիրելով համայն աշխարհի խաղաղութեան՝ հոգու մեր պարփքը կարարենք պապենական մեր Մայր Երկրի՝ Հայասպանի ու ազագագրեալ Արցախի նկապմամբ, միշտ վառ պահելով մեր սրբերուն մէջ երազը նահագակներուն, նուիրումի ու զոհողութեան բարձր գիրակցութեամբ լայնօրէն բաց պահելու մեր եկեղեցիներու, դպրոցներու եւ մշակութային հասբագութեանց դրները, բայց ամենէն աւելի անխախտ պահելու հայ լնդանիքը իր բոլոր աւանդութիւններով ու սրբութիւններով, որպէս ճշմարիփ պարզամ հայ նորահաս սերունդին (Փթ, 16):

* Տօնախմբենք մանուկ Յիսուսի Ծնունդը, որպէսզի մեր էութեան մէջ զգաք նոր կեանքի ծնունդը ի Քրիստոս (Փթ, 17):

* Ծնունդը փօնական գրամադրութիւն կը սպեղծէ մեր հոգեւոր կեանքին մէջ, այնքան եւ աւելի բարոյական կեանքով մը ապրելու ասբուածային հրաւերն է բոլորին համար (Փթ, 28):

* Ծնունդը մեր կեանքին մէջ իմասբաւորելու համար պարս ենք դառնալու Ասբուծոյ բարի ձեռքերը (Փթ, 28):

* Պարզ ենք այնպէս ապրիլ մեր հաւաքքը, որ Քրիստոսի Ծնունդը իր կրօնական խմասքը չկորսնցնէ (Փթ, 28):

* Ասպուծոյ սէրը բոլորիս վրայ կը փարածոի, որուն փասփն այն է, որ նոր կեանքի պարզեւ մը կը փրուի բոլորիս մեր առջեւ բացուող Նոր Տարիով եւ Սուրբ Ծնունդովը մեր Տիրոջ ու Փրկին Յիսուսի Քրիստոսի (Փթ, 35):

* Նոր Տարին Քրիստոնեայ աշխարհին համար կը նշանաւորուի Ասպուածորդու՝ Յիսուս Քրիստոսի Սուրբ Ծնունդովը, որ Ասպուծոյ անսահման եւ անչափելի սիրոյ արփայայփութիւնն է (Փթ, 38):

* Սուրբ Ծնունդը ճշմարիկ տօնակափարութիւն կը դառնայ, երբ հաւաքքը կը շարժի մեր հոգեւոր կեանքի ծալքերուն մէջ եւ մեր մէջ կ'արձանագրուին բազում հարցադրումներ, թէ ինչպիսի՞ն էր մեր կեանքի ընթացքը, եւ թէ ինչքանո՞վ պապրասպ ենք զայն նոր ընթացքի մը առաջնորդելու (Փթ, 123):

* Այն պահուն, երբ խոսքումը կը կափարենք հաւափալու ասքուածային ճշմարփութեան, որ իր անսահման սիրոյն որպէս արփայայփութիւն աշխարհ ուղարկեց իր Միածին Որդին՝ մարդկանց հոգիներու փրկութեան համար, մարդը իր հոգեւոր կեանքին մէջ կը հասպարէ նոր ժամանակը, որ կը սահմանուի նոր թուականով մը, նոր Տարիով (Փթ, 123):

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

* Մեծ Պահքի ճանապարհորդութիւնը դէպի Ասպուած վերադարձ մըն է, որը պայմանաւորուած է աղօթքի ու պահեցողութեան կեանքով (Փթ, 9):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել Ասպուծոյ ձեռքերուն մէջ յանձնագուութեան քայլ (Փթ, 52):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել Եկեղեցւոյ մէջ խոնարհ սպասաւորութեան դրսեւորում (Փթ, 52):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել սրբքաց խոսպովանութեան ընթացք (Փթ, 52):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել աղօթքի յարագեւութեան ուղի (Փթ, 53):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել Հոգին համբերութեամբ զարդարող բարի նպագակ (Փթ, 53):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել սիրքը սրբութեամբ լեցնող փեսիլք (Փթ, 53):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութիւնը պէսքը է դարձնել Ասպուծոյ հետ միութիւնը ամրապնդող ոգեդէն ամրոց (Փթ, 53):

* Եթէ հոգիներու միութեամբ ըմբռնենք Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութեան խորհուրդը, ապա ճշմարդապէս կը դառնանք Ասպուծոյ ձեռքերը՝ Եկեղեցւոյ Սուրբ գործին մէջ (Փթ, 53):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութեան ընթացքին մասնաւոր Կիրակիները փեսակեփով մը ասպի-

ճաններ են, որոնք մեր կեանքը կ'առաջնորդեն դէպի Ասպուած (Փթ, 57):

* Եթէ Մեծ Պահքի բոլոր Կիրակիներուն պատգամներով յղկենք ու մշակենք մեր հոգեւոր կեանքը, ապա Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութեան ընթացքը մեզի համար կը ներկայանայ որպէս պատրաստութեան շրջան մը, որը մեզ կ'առաջնորդէ դէպի Ս. Յարութեան Տօնը (Փթ, 57):

* Մեծ Պահքի հոգեւոր ճանապարհորդութեան շրջանը ապրինք այնպէս մը, որ կարողանանք պատասխանել Ասպուծոյ կանչին՝ դառնալու համար գործակից Իրեն (Փթ, 58):

* Մեծ Պահքի քառասնօրեայ պահեցողութեան ճանապարհորդութեան աւարտին կը զգանք, որ հոգեւորապէս եւ հաւաքքի կեանքի գրեսանկիւնէն դիպուած պատրաստ ենք ըմբռնելու Մեծ Խորհուրդը Քրիստոսի Յարութեան, որուն առջեւ ծնրադիր մեզմէ իւրաքանչիւրը իր մէջ կ'ապրի Ասպուածագուր իր կեանքին հոգեւոր Վերածնունդը (Փթ, 72):

ԱԻԱԳ ԾԱԲԱԹ

* Աւագ Շաբաթ այն հրաշալի եւ օրինեալ առիթն է, երբ աւելի մօք կանգնած կը մնանք Քրիստոսի, երբ Ան կը քալէ խաչի ճանապարհէն, համբերութեամբ ու անդրդում Իր ուսերուն վրայ փանելով ծանր խաչը, քանզի Ինք գիտէր, որ Իր հրաշափառ Յարութեամբ պիտի կերպարանափոխուէր ժողովուրդներու կեանքը, մեր առջեւ բանալով դեպի Աստուած փանող ճանապարհը (ՓԷ, 51):

* Աւագ Շաբաթուան մէջ խրացուած Քրիստոսի կեանքը բաւական է յեղաշրջելու համար մարդկանց կեանքերը (ՓԷ, 52):

* Կեանքի բոլոր դասերը Աւագ Շաբաթուան օրերուն մէջ խրացած են, խոնարհութեան խորհուրդը, ծառայութեան հրամայականը, զոհողութեան անչափելիութեամբ իմաստաւրուած կեանքը, աղօթքին զօրութեամբ լուսաւրուած հոգին ու սիրքը եւ փակախն այն բոլորը, որոնք այնքան անհրաժեշտ են մեր հոգեւոր էութեանը մէջ խորացնելու համար հաւաքրի կեանքը, որը հիմնական գրաւականն է մեր մէջ ապրելու եւ զգալու համար Քրիստոսի ներկայութիւնը (ՓԷ, 52):

* Մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ խաւարման Եկեղեցական հոգեպարար արարողութիւնը հոգեշարժ ազդեցութիւն մը կը յտողու բոլորիս վրայ (ՓԷ, 92):

* Լոյսին հրաւերն է Ծաղկազարդը, որպէսզի խաւարէն դուրս բերենք մեր կեանքը եւ ծայնակից դառնանք Յիսուսի (ՓԷ, 163):

* Ի՞նչ է խորհուրդը Ծաղկազարդին, Աստուած եւ Մարդ հանդիպումին բարձրակեփն է, պայծառակերպութեան խորհուրդին համազօր մէկ այլ իրողութիւն մը, որ հոգեւոր էեկպրականացումով մը մեր մէջ կը խորացնէ

դեպի Ասքուած բարձրանալու հաւաքրի զիտակցութիւնը, յոյսը սիրելու եւ խաւարը մերժելու (ՓԷ, 163):

* Ծաղկազարդը մեր կեանքի հայելին է լուսարձակի մը փակ առնուած (ՓԷ, 163):

* Ծաղկազարդը հրաշագործ զօրութիւն նը ունի իր մէջ պայծառակերպելու մեր կեանքը, վերամրացնելու համար Ասքուած եւ Մարդ կապը, բանալու համար մեր հոգիներուն կուրութիւնը, լուսաւորելու համար մեր բանականութիւնը ասքուածային սիրով ու հրաշագործելու մեր հոգեւոր կեանքը՝ բարի գործերով ապրելու պեսիլընվ (ՓԷ, 164):

* Ծաղկազարդենք մեր հոգիները Քրիստոսով (ՓԷ, 164):

* Ծաղկազարդը դուռն է Աւագ Շաբթուան, որը մեզի կ'առաջնորդէ դեպի հրաշալի Յարութիւնը մեր Տիրոջ (ՓԷ, 164):

* Աւագ Շաբաթը պէտք է ապրիլ երկիւղած հաւաքրով, խոսքովանութեամբ, Սուրբ Հաղորդութեան խորհուրդին ընդառաջ, խոնարհութիւնը դարձնելով զարդը մեր հոգիներուն, խազը վերցնելով որպէս յոյսը մեր երազներուն ու կեանքին, Քրիստոսի հետ ճանապարհորդակցութեամբ, որպէսզի Անոր Յարութիւնը դարձնենք յոյսի ճանապարհը մեր կեանքին (ՓԷ, 165):

* Աւագ Հինգշաբթին մեծագոյն բարոյական դաս է, խոնարի կեանքով մը ապրելու հրաւերն է (ՓԷ, 166):

* Աւագ Շաբթուայ խորհուրդին մէջ թթիսմորուած հաւաքացեալին կեանքը վերահասու կը դառնայ երկնապուր իր շնորհներուն, որպէսզի քրուած կեանքը վերընծայենք Տիրոջ նորոգուած հաւաքրով, նոր յոյսերու ու երազանքներու հեռանկարներով փողորուած՝ մեր մէջ վերապրեցնենք Ասքուծոյ շունչը, լուսաւորչեան հա-

ւագքը, մեր հայրերու աւանդութիւնները կեանքի կոչելու գիտակցութիւնը (ՓԷ, 171):

* Քանի՛ Աւագ Շաբաթներ նորոգած են մեր հոգեւոր կեանքը, բայց գակալին անհամբերութեամբ կը սպասենք հոգեպարար արարողութեանց, որոնց խորհրդառութիւնը կը լեցնէ մեր ամբողջ էութիւնը ու Անոր վարդապետութիւնը բացաբրող աղօթք մը կ'արփասանենք եւ շարականներուն մէջ կը պարագծենք Անոր կեանքը (ՓԸ, 39):

* Շաղկազարդը իւրօրինակ կերպով դարձած է մեր եկեղեցւոյ մէջ մանուկներու Կիրակին: Մանուկներու շրթներով արփասանուած ուրախութեան ծայներով եւ ովսաննաներով դիմաւորումը Յիսուսի, կը բացաբրէ այն հանգամանքը, որ Յիսուս կը փնտուի անկեղծ հաւաքը ու մաքուր սիրով (ՓԹ, 65):

ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

* Ասպուածակերպ մարդուն կեանքին նպագակն է քալել Ասպուծոյ գծած ճանապարհէն, որը դարձաւ Քրիստոսի երկրաւոր կեանքի ճանապարհը. Խաչի ու չարչարներու մէջն մինչեւ հրաշալի ու Սուրբ Յարութիւն, աղօթքի կեանքով լեցուն բարի հովիտի ներկայութիւն, վերջապէս Ասպուծոյ ներկայութիւնը՝ Մարդեղութեան Խորհուրդին մէջն ճառագայթած (ՓԷ, 18):

* Սուրբ Յարութեան փօնը մարդկութեան հոգեւոր կեանքը նորին ձգպումովը լեցնող ամենէն ներշնչող հրամայականն ու միաժամանակ մարդահրաւերն է այլակերպուած կեանքի ընթացքով ապրելու (ՓԷ, 52):

* Սուրբ Յարութեան փօնը արժեւորած կ'ըլլանք ե՛ն մեր անձնական, ե՛ն մեր համայնքային կեանքի մէջ, երբ մեր բովանդակ կեանքը կը դառնայ Քրիստոսի Աւելքարանին լոյս պարզամները մարմնաւորող կեանք մը, բայց աւելին՝ Անոր Յաղթական Յարութիւնը կը շարունակէ ներշնչել մեզ մեր կեանքի բոլոր ընթացքին (ՓԷ, 52):

* Քրիստոսի հրաշափառ Յարութիւնը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ այն հզօր ուժը, որը կ'այլակերպէ աղօթող հոգիներուն կեանքը, որպէսզի մեր կեանքի ընթացքը ըլլայ պարահական, այլեւ ամբողջութեամբ ընծայուած Ասպուծոյ սեղանին եւ մարդկութեան ծառայութեանը ի խնդիր (ՓԷ, 53):

* Քրիստոսի Յարութիւնը կը նորոգէ մեր հոգեւոր կեանքը, մեր մէջ արթնցնելով քրիստոնեայի կեանքով մը ապրելու պարբականութեան ու պարախանարուութեան զգացումը (ՓԷ, 53):

* Քրիստոսի Յարութիւնը մարդկութեան հոգեւոր կեանքին մէջ հասպագուած գարունն է, երբ կը վերապրի բնութիւնը, կը վերապրի նաև մարդկութիւնը (ՓԷ, 53):

* Երբ երկիրը նոր ուժականութեամբ մը կը զարդարէ բնութիւնը, ապա Քրիստոս՝ Իր Յարութեամբ կը զարդարէ մարդոց հոգիները, պայմանով որ մեր վրայէն թօթափած ըլլանք հին մարդը եւ նորոգուինք Քրիստոսով (ՓԷ, 53):

* Սուլը Յարութեան գոնը, բովանդակ քրիստոնեայ աշխարհին գոնը ըլլալով հանդերձ, իրեն յագուկ փեղն ունի մեր ազգի եւ եկեղեցւոյ կեանքին մէջ: Մեր պարմութեան ամրող ընթացքը եղած է «Մեծ Աւագ Շաբաթ» մը, որուն մեկնակէփն է եղած Քրիստոսի Յարութիւնը (ՓԷ, 54):

* Քրիստոսի Յարութիւնը այսօր մեզի, յագլապէս սփիւռք ապրող մեր զաւակներուն, որուն ամենէն զիշաւոր ու համախումք կեանքով ապրող հագուած կ`ապրի Արեւմբեան Թեմէն ներս, կը պարզամէ անվերապահօրէն նուիրուիլ Մայր Հայրենիքին եւ հասպապ մնալ Սուլը Էջմիածնի յալիբենականութեամբ (ՓԷ, 54):

* Քրիստոսի Յարութիւնը մեզի կը պարզամէ մէկ Հայրենիք, մէկ Ազգ եւ յագլապէս մէկ եկեղեցի լոգունզը անդեղիօրէն յայգարարելէ դադրիլ եւ գործի անցնիլ (ՓԷ, 54):

* Քրիստոսի Յարութիւնը մեր Սուլը եկեղեցւոյ կեանքին մէջ պէտք է ըլլայ մարդահրաւերը բարեկարգութեան (ՓԷ, 54):

* Ամրացնենք մեր քրիստոնէական հաւաքքը, առաւել զօրացնենք հայ ընդառնեկան սրբութիւնը՝ Քրիստոսի լոյս Աւելքարանի պարզամներու եւ մեր հայրերու խրափականներու ուսուցմամբ մեր զաւակներուն, մեր կեանքը դարձնենք գործնապէս սիրոյ եւ խաղաղութեան գործիք՝ մարմնաւորուած ըլլալու համար Քրիստոսի Յարութեան խորհուրդը մեր առօրեայ կեանքին մէջ (ՓԷ, 55):

* Քրիստոսի Յարութեամբ մենք կը նորոգուինք, եւ մանաւանդ մեր մէջ կը գտնենք կեանքը նորոգելու ուժը (ՓԷ, 55):

* Հայ քրիստոնեան իր հոգիին մինչեւ խորքը կը զգայ իր պավութիւնը իր բոլոր ելեւէջներով, բայց միշտ խաւարին մէջէն վեսնելով Յարութեան լոյսը (ՓԷ, 92):

* Քրիստոսի Յարութիւնը նոր կեանքին աղբիւրն է (ՓԷ, 167):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը, կը նշանակէ փափաքն ունենալ նոր կեանքին, մաքուր կեանքին, ի Քրիստոս աճող կեանքին (ՓԷ, 167):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը հայ քրիստոնեային համար կը նշանակէ ունենալ խոր գիրակցութիւնը մեր նախնիքներէն մեզի հասած հոգեւոր ժառանգութեան (ՓԷ, 167):

* Երբ նոյն հաւաքքին ներշունչումը կը հաղորդենք մեր շուրջիններուն, անոնց կեանքը լեցնելով Քրիստոսի յարութեան լոյսով, ապա փառաւորած կ'ըլլանք Քրիստոսի անունը (ՓԷ, 167):

* Զարկական գօնին առիթով եկեղեցիէն ներս մփնելով մենք մեզի առիթը կու գանք մաքրուելու եւ ասքուածային սէրը դարձնելու առաջնորդող ոգին մեր կեանքի (ՓԷ, 168):

* Քրիստոսի Յարութեամբ մեր առջեւ կը բացուի նոր ճանապարհը, որուն ընթացքը պէտք է ապրինք Աւելիարանէն ճառագայթող սկզբունքներուն համաձայն (ՓԷ, 171):

* Ինչքա՞ն գեւական է աղօթքը մեր հոգեկան աշխարհէն ներս, այնքա՞ն աւելի ներկայ է Ասպուած կամ աւելի շիրակը պիտի ըլլար ըսել, այնքա՞ն եւս կ`ապրինք Ասպուծոյ ներկայութիւնը (ՓԷ, 172):

* Քրիստոնէութիւնը կեանքին կրօնքն է (ՓԷ, 172):

* Քրիստոնեայ հաւաքացեալին համար գօնել Քրիստոսի հրաշափառ Յարութիւնը կը նշանակէ ապրիլ Անոր ներկայութիւնը, Անով հրաշագործել մեր կեանքը, Քրիստոս դարձնելով մեր կեանքի հիմնաքարը՝ ապրիլ սփեղծագործ կեանքով, միշտ ունենալով գեսիլքը՝ հայ սուրբ ընդառնիք մը կազմելու գեսիլքը, եւ ապրելու այնպիսի կեանքով մը, որ մեր շուրջինները ներշնչենք Աստուծոյ սիրով, եկեղեցւոյ խորհուրդով, խաղաղութեան պարգամով (ՓԷ, 172):

* Լոյսի վկաներ կը դառնանք, երբ Քրիստոսի նմանակցութեամբ խոնարհութեամբ կը յաղթենք չար հպարփը (ՓԷ, 172):

* Լոյսը՝ Քրիստոս, մեր կեանքի մէջ ճանապարհն է, կեանքն է ու ճշմարդութիւնը (ՓԷ, 172):

* Ով իր անձը կը հեռացնէ լոյսէն, այդպիսին խաւարին մէջ կորսպեան կը մարդնուի (ՓԷ, 172):

* Քրիստոսի Սուրբ Յարութեան խորհուրդով հարսացած քայլենք դէպի Աստուծած, դէպի բարին՝ հաւաքրով ու սփեղծագործ կեանքի ձգբումով, որպէս գործնական արդարայացութիւնը մեր քրիստոնէական հաւաքրին (ՓԷ, 172):

* Քրիստոնեայ հաւաքացեալին համար գօնել Քրիստոսի հրաշափառ Յարութիւնը կը նշանակէ ապրիլ Անոր ներկայութիւնը, Անով հրաշագործել մեր կեանքը, Քրիստոս դարձնելով մեր կեանքի հիմնաքարը՝ ապրիլ սփեղծագործ կեանքով, միշտ ունենալով գեսիլքը՝ հայ սուրբ ընդառնիք մը կազմելու, եւ ապրելու այնպիսի կեանքով մը, որ մեր շուրջինները ներշնչենք Աստուծոյ սիրով, եկեղեցւոյ խորհուրդով, խաղաղութեան պարգամով (ՓԷ, 172):

* Քրիստոսի Սուրբ Յարութեան փօնը մեր մէջ կ'արթընցնէ առաքելականութեան (կեանքի) ոգին, առաքեալի կեանքով ապրելու գիլակցութիւնը, որուն համար դրուած են պայմաններ Քրիստոսի կողմէ, «Գնացէք այսուհետեւ» (ՓԷ, 173):

* Քրիստոսի Յարութեան փօնին խորհուրդն է նորոգել հաւաքացեալին թէ համայնքին հաւաքրի կեանքը (ՓԷ, 173):

* Աշխարհի պատմութեան եւ մարդկութեան կեանքին մէջ մեր Տիրոջ եւ Փրկչի Յիսուս Քրիստոսի Յարութիւնը հրաշալի այն դէպքն է, որուն պարողութեան հաւասարը չէ եղած եւ չի կրնար ըլլալ, քանզի Ասքուծոյ հզօր Աշխն ներգործութեան կնիքը կը կրէ այդ (ՓԷ, 191):

* Քրիստոս յարութիւն կ'առնէ մերելներէն եւ Իր յարութեամբ մարդկանց կը պարզեւէ վերսպին կենդանութեան շունչը (ՓԷ, 191):

* Յիսուսի Յարութեան մէջ է նոր կեանքի խորհուրդը (ՓԷ, 191):

* Յիսուսի Յարութեան խորհուրդին ակնդէք Մեծ Պահոց հոգեւոր ճանապարհորդութեան ընթացքին մեր հոգին ու միքքը կը պարբասպենք ապրելու համար յարուցեալ Փրկչի ներկայութիւնը եւ Անոր ասքուածային զօրութեան առաջնորդութեամբ թօթափելու մեր վրայէն հին մարդը (ՓԷ, 191):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը կը նշանակէ նորոգել մեր քրիստոնէական հաւաքը եւ լուսաւորուիլ Քրիստոսի ներգործական ներկայութեամբ մեր էութեան ու առօրեայ կեանքին մէջ (ՓԷ, 191):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը կը խորհրդանշէ նոյն հաւաքը ներշնչել մեր շուրջն ապրող հազարաւոր մարդկանց, որպէսզի Յարութեան լոյսին հաղորդ դառնան (ՓԷ, 191):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը կը խորհրդանշէ նոր կեանք մը ապրիլ (ՓԷ, 191):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հարազար զաւակներուն համար կը նշանակէ կառչած մնալ մեր հայրերու հաւաքրի կեանքին ու սրբազան աւանդութեանց եւ աւելին՝ վերը կանգնիլ մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ, որպէսզի Ան շարունակէ մափակարարել իր զաւակներուն Ասպուծոյ ճշմարիփ խօսքը (ՓԷ, 191):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հաւաքարոր զաւակներուն համար կը բացարիէ անոր մէջ զբնել նաեւ յաւիպենական կեանքին խորհուրդը (ՓԷ, 192):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հաւաքարոր զաւակներուն համար կը խորհրդանշէ ապրիլ Քրիստոսի Վեպարանը՝ իր բոլոր պարզամներով, որոնք կը լուսաւորեն մարդուն կեանքը ասպուածային սիրով, ներողամբութեան ոգով, բարեգործական զգացումով եւ քակաւին բազում առաքինութիւններով (ՓԷ, 192):

* Տօնել Քրիստոսի Յարութիւնը կը նշանակէ նոր միութիւն մը հասպարագել Ասպուած եւ Մարդ յարաբերութեան մէջ (ՓԷ, 192):

* Սուրբ Յարութիւնը լոյսի ճանապարհն է բոլորիս կեանքին մէջ, որ մեզ կը փանի դէպի Ասպուած, դէպի բարին ու գեղեցիկը, դէպի յաւիպենական, հոգեւոր ու բարոյական արժեքները (ՓԷ, 192):

* Սուրբ Յարութեան խորհուրդը աշխարհասփիւտ մարդկութեան կեանքին մէջ ասպուածային զօրութեան բացայապումին բարձրակերն է, որուն պարմառով մարդուն կեանքը կը հասպարուի հաւաքրի նոր մակարդակի մը վրայ, Ասպուծոյ կողմէ մեզի փրուած կեանքը

ապրելու համար փեսիլքներու առաջնորդութեամբ եւ կեանքը մշփապէս հրաշագործելու ներքին մղումով մը (ՓԼ, 30):

* Կեանքը ըմբռնելու ու խորապէս հասկնալու համար բազում միջոցներու կը դիմենք, բայց երբ Սուրբ Յարութեան տօնին առաջ ենք կանգնած, ապա այն ժամանակ կը հասկնանք, որ Ասպուծոյ միջամբութիւնն է այդ մարդկային կեանքի մէջ (ՓԼ, 30):

* Երբ կը բանանք մեր միփքն ու հոգին ընդունելու համար Սուրբ Յարութեան խորհուրդը, նոյն այդ պահուն մեր մէջ կը զգանք նորոգութիւնը մեր հոգեւոր էութեան եւ զօրեղ ներկայութիւնը Ասպուծոյ (ՓԼ, 30):

* Սուրբ Յարութեան խորհուրդը, ճառագայթումը քրիստոնեայ հաւաքացեալին անձնական կեանքին մէջ թէ հաւաքականութեան մէջ, որ ինքնին Եկեղեցին է, հոգեւոր արթնութեան պահն է (ՓԼ, 30):

* Երբ հաւաքրով կը յայգարարենք Քրիստոսի Յարութիւնը մեռելներէն, ճշմարփապէս մեր մէջ կը խեղդենք նաև խաւարի գործերը եւ կ'ուզենք մեր կեանքը դարձնել լոյսին մարդկարարումը (ՓԼ, 31):

* Քրիստոսի հրաշալի Յարութիւնը մեր հոգեւոր կեանքին վրայ փարածուած մշփականօրէն վառուած լոյսի կանթեղն է, որուն առաջնորդութեամբ պարփ ենք քայլել դեպի Ասպուած, պարփ ենք հարազափօրէն կապուած մնալ մեր նախնեաց ժամանակն ու միջոցները օգտագործելու Ասպուծոյ աջքին ընդունելի կեանք մը ապրելու, բարի գործերու կափարումովը (ՓԼ, 31):

* Քրիստոսի Յարութեան խորհուրդի ճշմարիփ իմաստը կը բացայայփուի մարդկային առօրեայ եւ հասարակական կեանքի մէջ, երբ մարդը կը նորոգէ իր հոգին կեանքը Ասպուծոյ ձեռքերը դառնալու հզօր փեսիլքով (ՓԼ, 31):

* Յարութեան խորհուրդը կ'իմասփաւորուի մեր ապրած կեանքի այն եղանակով, երբ որոշում կը կայացնենք ապրելու բարոյական համոզմունքներով, որոնց արմագն է Աւելարանը, Քրիստոսի ապրուած կեանքին հայելին (ՓԼ, 31):

* Քրիստոսի Յարութիւնը կը պարփաւորեցնէ մեզ կեանքը վերապրելու, հոգեւոր ծնունդով մը հրաշագործելու մեր կեանքի ընթացքը, ապրելու սրեղծագործ կեանքով ու լոյս դառնալու մարդկանց հոգիներէն ներս (ՓԼ, 32):

* Հաւաքալ Քրիստոսի Յարութեան կը նշանակէ Անոր մէջ գրեսնել ասպուածակերպ Եկեղեցին, որուն ապրող ու շնչող մասնիկները դառնալու պափի ին հրաւերը մեր սրբերուն մէջ ծրարած ուրբի պիփի կանգնինք նոր կեանք մը սկսելու, որուն մեկնակերպ պիփի ըլլայ Ասպրած, ու հորիզոնէն անդին մեզի սպասուած կեանքը (ՓԼ, 32):

* Ամթիւ սերունդներ իրենց հոգեւոր կեանքին մէջ արձանագրուած վերիվայրումներուն բալասանն են դարձուցած Յարութեան խորհուրդը եւ իրենց կեանքը իմասփաւորած սրեղծագործ կեանքով (ՓԼ, 39):

* Ամէն հայ ուխփաւոր դէպի Լոյսին պիփի առաջնորդէ իր կեանքը եւ Յարութեան խորհուրդով օծուն իր կեանքը դարձնէ պայծառակերպ ներկայութիւն (ՓԼ, 39):

* Քրիստոսի Մարդենութենէն մինչեւ Խաչելութիւն եւ վերջապէս մինչեւ Անոր հրաշալի Յարութիւնը, մարդկութեան կեանքը ներկայացնող հայելին է (ՓԹ, 70):

* Քրիստոսի հրաշալի Յարութիւնը աշխարհի պարմութեան մեծագոյն հրաշքն է, որ յեղաշրջած է մարդկային կեանքը զայն առաջնորդելով դէպի Ասպուած (ՓԹ, 72):

* Յարութեան հրաշքը անգամ մը եւս կը կրկնուի մեր կեանքին մէջ, երբ Քրիստոս՝ Ասպուածորդին մեռել-

ներէն Յարութիւն առնելով վերսպին կենդանութեան շունչը պարզեց մարդկութեան (Փթ, 72):

* Քրիստոսի Յարութեան հրաշքը կը հրաշագործէ իրաքանչիւրիս կեանքը, երբ փափաքը կ'ունենանք ապրելու հոգեւոր ու բարոյական իմաստով հարուստ կեանք մը, զորս կ'ուզենք ընծայել Ասպուծոյ Ս. Սեղանին որպէս ամենէն գեղեցիկ ընծան (Փթ, 72):

* Քրիստոսի Յարութիւնը մեր կեանքը կը լեցնէ սրբութեամբ, ծառայութեան ոգով, եւ ասպուածային սիրով (Փթ, 73):

* Երբ կը բանանք մեր միզքն ու հոգին ընդունելու համար Սուրբ Յարութեան Խորհուրդը, նոյն այդ պահուն մեր մէջ կը զգանք նորոգութիւնը մեր հոգեւոր էութեան եւ զօրեղ ներկայութիւնը Ասպուծոյ (Փթ, 74):

* Սուրբ Յարութեան Խորհուրդը աշխարհասփիւտ մարդկութեան կեանքին մէջ ասպուածային զօրութեան բացայագումին բարձրակելուն է, որուն պատճառով մարդուն կեանքը կը հասպափուի հաւաքքի նոր մակարդակի մը վրայ, Ասպուծոյ կողմէ մեզի գրուած կեանքը ապրելու համար գեսիլըներու առաջնորդութեամբ եւ կեանքը մշփապէս հրաշագործելու ներքին մղումով մը (Փթ, 74):

* Սուրբ Յարութեան Խորհուրդը, ճառագայթումը քրիստոնեայ հաւաքացեալին անձնական կեանքին մէջ թէ հաւաքանութեան մէջ, որ ինքնին Եկեղեցին է, հոգեւոր արթնութեան պահ է (Փթ, 74):

* Քրիստոսի հրաշալի Յարութիւնը մեր հոգեւոր կեանքին վրայ գարածուած մշփականօրէն վառուած լոյսի կանթեղն է, որուն առաջնորդութեամբ պարզ ենք քայլել դէպի Ասպուած, պարզ ենք հարազարօրէն կապւած մնալ մեր նախնեաց հաւաքքի կեանքին, ու մանաւանդ մեզի բաժին ինկած ժամանակն ու միջոցները օգտագործելու Ասպուծոյ աջքին ընդունելի կեանք մը ապրելու, բարի զործերու կափարումովը (Փթ, 75):

* Քրիստոսի Յարութեան Խորհուրդի ճշմարիք իմաստը կը բացայայգուի մարդկային առօրեայ եւ հասարակական կեանքի մէջ, երբ մարդը կը նորոգէ իր հօգին կեանքը Ասպուծոյ ձեռքերը դառնալու հզօր պեսիլքով (ՓԹ, 75):

* Յարութեան Խորհուրդը կ'իմաստաւորուի մեր ապրած կեանքի այն եղանակով, երբ որոշում կը կայացնենք ապրելու բարոյական համոզմունքներով, որոնց արմագն է Աւետարանը, Քրիստոսի ապրուած կեանքի հայելին (ՓԹ, 75):

* Քրիստոսի Յարութիւնը կը պարփաւորեցնէ մեզ կեանքը վերապրելու, հոգեւոր ծնունդով մը հրաշագործելու մեր կեանքի ընթացքը, ապրելու սրեղծագործ կեանքով ու լոյս դառնանալու մարդկանց հոգիներէն ներս (ՓԹ, 76):

* Յարուցեալ Քրիստոսի հրաշքը թող սթափեցնէ բոլորիս, որպէսզի նոր մարդն զգենունք եւ քայլենք Ասպուծոյ գծած ճանապարհով, որուն ամբողջ ընթացքին յանձնառու ըլլալով Անոր պիփի դառնանք սրեղծագործակից Ասպուծոյ եւ Անոր բարի ձեռքերը՝ մեր զաւակները դասփիարակելու համար սրբութեան խորհուրդով (ՓԹ, 76):

* Յարութեան շունչով պիփի ունենանք պեսլականը հզօր Եկեղեցի դառնալու Ասպուծոյ խօսքին քարոզչութեամբ, Եկեղեցիները դարձնելով բարեկարգ առաքելութիւն եւ իր հովիներով ու ծառայողներով հոգիներու ճարփարապեք (ՓԹ, 76):

* Հաւաքալ Քրիստոսի Յարութեան կը նշանակէ Անոր մէջ պեսնել ասպուածակերպ Եկեղեցին, որուն ապրող ու շնչող մասնիկները դառնալու պարփիւն հրաւերը մեր սրբերուն մէջ ծրարած ոփքի կանգնինք նոր կեանք մը սկսելու, որուն մեկնակեփը պիփի ըլլայ Ասպ-

ուած, ու հորիզոնէն անդին մեզի սպասուած կեանքը (Փթ, 76):

* Քրիստոսի հրաշալի Յարութեան շնորհած պարգևն է խաղաղութիւնը, որուն վայելքը կ'ունենայ մարդը, երբ քաջ հաւաքրով կ'ըմբռնէ կափարուած մեծ հրաշքին անչափելի գալուղութիւնը (Փթ, 78):

* Յարութեան Տօնը ապրելու նախապայմանը այն է, որ մեր մէջ շարժի հաւաքրի կեանքը (Փթ, 78):

* Մարդկային միփքն ու բանականութիւնը կարող չեն խորապէս ներթափանցելու Յարութեան խորհուրդի ծալքերէն ներս եւ այնպեղ գոնելու դեպի նոր կեանք առաջնորդող կեանքը ի Քրիստոս (Փթ, 78):

* Քրիստոսի Յարութիւնը լոյսի ճանապարհ է խաւարին մէջէն քայլող մարդկութեան համար (Փթ, 78):

* Յարութեան խորհուրդը գոնախմբել, առանց այն դարձնելու ոգին մեր առօրեային, կը նշանակէ, որ Յարութեան մեծ Տօնին իմասքը դեռեւս ըմբռնած չենք (Փթ, 78):

* Քրիստոսի Յարութիւնը գոնախմբելը կը բացաբրէ ասպուածային լոյսին առափացումը մեր հոգեւոր կեանքին մէջ (Փթ, 78):

* Քրիստոսի Յարութիւնը գոնախմբել կը նշանակէ մեր մէջ գոնել յոյսը՝ նոր գեսիլքներու (Փթ, 78):

* Քրիստոսի Յարութիւնը կը պատգամէ խոնարհ կեանքով մը ապրելու ընթացքը (Փթ, 78):

* Քրիստոսի Յարութիւնը մէկ իօսրով բոլորը կը համակէ ասպուածային այն սիրով, որ մեր կեանքը դարձնենք պատարագում ու ընծայում Ասպուծոյ Ս. Սեղանին (Փթ, 78):

* «Խաղաղութիւն ձեզի, այդ ես եմ, մի՛ վախնաք», - Քրիստոսի այս պարզամը հրաւեր է՝ ուղղուած բոլորին, որպէսզի հաղորդուինք Քրիստոսի Յարութեան Խորհուրդով, որպէսզի այլակերպուինք, լոյս հազնինք եւ սրբութիւն հաղորդենք (Փթ, 79):

* «Խաղաղութիւն ձեզի, այդ ես եմ, մի՛ վախնաք», - Քրիստոսի այս պարզամը հրաւեր է՝ ուղղուած բոլորին, որպէսզի վկայախօս դառնանք Քրիստոսի Յարութեան, շարչարակից դառնալով Անոր, որպէսզի մեր կեանքը լեցնենք զոհաբերութեան խորհուրդով (Փթ, 79):

* Քրիստոսի Յարութեան Խորհուրդը երկիազար-ամեակ մը պայծառակերպած ու հրաշագործած է ժողովուրդներու կեանքը (Փթ, 80):

* Քրիստոսի ասպուածային օրութիւնը Յարութեան Խորհուրդին ընդմէջէն ճառագայթած, հոգեւոր ուժականութիւն ու իմասպութիւն է պարզեւած մարդուն, որպէսզի դառնանք սպեղծագործակից Արարջին (Փթ, 80):

* Պահը մերն է, որպէսզի լեցուինք Յարութեան շունչով, արարենք Յարութեան փեսիլրով եւ Քրիստոսի Յարութեան հրաշքին ջահակիրը դարձնենք զալիք սերունդները (Փթ, 80):

ԱԻԵՏԱՐԱՆ

* Ասպուծոյ կամքը Աւելարաններուն մէջ ամփոփած պատուիրաններու ամբողջութիւնն է, որոնց գործադրութիւնը միայն նոր կեանք կը ներարկէ մեր հոգեւոր էութեանը մեջ (ՓԸ, 128):

* Խաղաղութեան ճաշակը պէտք է փանը մեր զաւակներուն եւ գալիք սերունդներուն, անոնց ջամբելով Քրիստոսի Աւելարանին դասերն ու պարզամները (ՓԸ, 128):

* Հոգիներ կերպելու սրբազն առաքելութեան կը կանչեն Աւելարանի պարզամները, որոնց մէջէն կ'արձագանգեն Քրիստոսի խօսքերը (ՓԸ, 129):

* Ասպուածաշունչ Մաքեանը մարդուն կեանքը դէպի ճշմարդութիւն առաջնորդող ասպուածային ճշմարդութիւնները հաշուող Սուրբ Գիրքն է (ՓԸ, 153):

* Ասպուածաշունչ Մաքեանը մարդուն կը պարզեւէ բաւական իմաստութիւն եւ ասպուածային առաջնորդութիւն հարցերու նկարմամբ ունենալու համար ճշգրիփ կողմնորոշում եւ կեցուածք (ՓԸ, 154):

* Ասպուածաշունչը երբ կը դարձնենք ժայռը մեր հաւաքրի ու բարոյական կեանքին, ապա համապատասխանօրէն կը ճշդուի նաև մեր կեցուածքը (ՓԸ, 154):

* Մեր առաքելութիւնը բնորոշող պարզամներու աղբիւրը Քրիստոսի Աւելարանն է (ՓԷ, 28):

* Երբ կը կարդանք Աւելարանները, ապա հանդիպում մը կ'ապրինք Քրիստոսի հեք եւ Անոր հեք միասին ասդիմանով մը եւս կը բարձրացնենք մեր կեանքը առ Ասպուած (ՓԷ, 44):

* Մեր առաքելութիւնը բնորոշող պատգամներու աղբիրը Քրիստոսի Աւելարանն է (ՓԷ, 73):

* Քրիստոսի կողմէ մեզի կրտակուած խաղաղութիւնը նոյնինքն Քրիստոսի կեանքն է, որը մշտապէս կը ճառագայթէ Սուրբ Աւելարանէն (ՓԷ, 92):

* Եթք մեր ձեռքերուն մէջ առած, մեր սրբին մօք կը պահենք Սուրբ Աւելարանը, ապա այն ժամանակ լիովին կ'ապրինք Քրիստոսի ներկայութիւնը մեր հոգեւոր կեանքին մէջ, մեր կեանքի ընթացքը պայմանաւորելով Անոր խօսքերուն առաջնորդութեամբ (ՓԷ, 92):

* Բարոյական սկզբունքները իրենց հիմքն ունին Քրիստոսի Աւելարանը եւ մեր հայրերէն մեզի հաղորդած աղօթքները (ՓԷ, 168):

* Ինչքան կը սերպենք Քրիստոսի Սուրբ Աւելարանը, այնքան կը լուսաւորուի մեր հոգեւոր կեանքը (ՓԷ, 171):

* Քրիստոսի Աւելարանը՝ մարդուն կեանքը այլակերպող մեծագոյն խորհուրդը կը բովանդակէ իր մէջ (ՓԹ, 33):

* Քրիստոսի Աւելարանին մէջ արձանագրուած ամէն մի խօսք, առակ թէ ա'յլ իրավիճակ աշխարհի մարդկանց կեանքը պարկերող հայելին է (ՓԹ, 33):

* Եթք հաւաքացեալները կ'ապրին Քրիստոսի Աւելարանը ու զայն կեանքի կը կոչեն, այն ժամանակ դարձած են Երուսաղէմ Սուրբ Քաղաքը, ուրկէ ներս յաղթականօրէն մուտք է գործած Քրիստոս (ՓԹ, 65):

* Աւելարանները մեզի ներկայացուցին Քրիստոսի կեանքին ամենէն փառապալից պարկերները, ուր մենք կը կարդանք անդրդուելի մնացող Քրիստոսի էութիւնը՝ յանուն մարդկութեան (ՓԹ, 70):

* Մեր նախնիք իրենց կեանքին քրիստոնեայ նկարագիրն են փուած՝ Աւելարանը կեանքի կոչելով իրենց առօրեայի ընթացքին, ընդհուած մինչեւ իսկ նահապակու-

թեամբ ու մարդիրոսութեամբ իմաստաւորած ու արժե-
տորած են իրենց հաւաքքի կեանքը (Փթ, 69):

* Քրիստոսի Աւելարանը քարոզողները նախանձա-
խնդիր պիտի ըլլան հաւաքքի կեանքին նկապմամբ, որ-
պէսզի կարողանան կեանքը դարձնել Քրիստոսի Աւե-
լարանին արփայայփիչը (Փթ, 95):

* Քրիստոսի Աւելարանին վրայ ամրագրուած կեանքը
ինչքան լոյսով կը լեցուի, այնքան եւս լոյս կրնայ բաշխել
(Փթ, 129):

ԱՂՈԹԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ ՀԱՒԱՏՔ

* Քրիստոնէութիւնը դարձնենք հասկապութիւնը մեր կեանքին եւ Հայասփանեայց եկեղեցին՝ նպագակն ու օրինութիւնը մեր զաւակներուն (ՓԷ, 41):

* Հոգեւոր դասպիարակութեան ընդմշջեն մեզի փրուած շնորհը երկու հիմնական պարագաներ ունի, առաջինը այն է, որ կ'ամրապնդենք մեր հաւաքը առ Ասպուած, եւ երկրորդը՝ կը վերարժեւորենք մեր կեանքը ծառայութեան յանձնառութեամբ (ՓԷ, 44):

* Ովքեր իրենց խօսքին ու գործին մէջ անհաշփ ընթացք մը կ'արձանագրեն, այդպիսիք իրենց հաւաքին մէջ դեռափի են, ու խեղդած են իրենց մէջ քրիստոնէական սէրը (ՓԷ, 53):

* Ասպուծոյ սիրով լեցուած, հաւաքի կեանքով լեցուած եւ նոր աշխափանքի եռանդով ներշնչուած մեր անձերը ի սպաս դնենք Ասպուծոյ Սուրբ Սեղանին, որպէսզի մեզի փրուած երկնափուր կեանքը արժեւորենք ընծայաբերումով ու բարի գործերու կափարումովը (ՓԷ, 75):

* Որպէսզի հոգին լուսաւորուի, պարս ենք սնուցանել մեր հոգեւոր կեանքը Աւելարաններէն ճառագայթող Քրիստոսի կենարար պարզամներով (ՓԷ, 82):

* Ինչքա՞ն խորն է մեր հաւաքի կեանքը իր բովանդակութեամբ, այնքան մեր էութեան մէջ ապրող պարզամ է Քրիստոսի ներկայութիւնը որպէս ներշնչումի աղբիր այլոց համար (ՓԷ, 84):

* Հոգեւոր պարտասպութեան ժամանակը զիսաւոր միջոց մըն է, որպէսզի զԱսպուած ճանչնանք ամբողջապէս, ասպուածային պարուիրաններու առաջնորդութեամբ՝ մեր մէջ խորացնելով պարզամախօսութեան շնորհը (ՓԷ, 91):

* Երբ կը խօսինք քրիստոնեայ ըլլալու հանգամանքին մասին եւ կ'ուզենք վկայութիւն փալ նաեւ նոյնի մասին, ապա մեր առջեւ կը դրուին զիսաւոր պայմաններ, որոնց գործնականացումը, թէկուզ եւ ասդիմանականօրէն, մարդուն կեանքը կը կերպարանափոխեն, իսկ քրիստոնեայի կեանքն ալ նոր բարձունքի կը հասնի (ՓԷ, 97):

* Քրիստոնեայի կեանքի ընթացքը եթէ չըլլայ սրբութեան փանող ճանապարհորդութիւն մը, ապա յսկակօրէն եւ հիմնականօրէն շեղում կ'արձանագրէ իր մէջ (ՓԷ, 98):

* Քրիստոնեան իր սրբակենցաղ կեանքով ու աղօթքով ժառանգակից կը դառնայ Ասպուծոյ կամ ասպուածային փառքին, որն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ սրբազն պատրագին իր մասնակցութիւնը (ՓԷ, 98):

* Քրիստոնէական հաւաքրի ու բարոյական կեանքի զիգակցութեամբ խմորուած կեանքը մեծագոյն յաղթանակն է, բանզի այդօրինակ կեանքի հիմքը Ասպուած է (ՓԷ, 103):

* Նոր կեանքի ծննդեան հրաշքը կը պատահի մեր ինքնութեան մէջ, երբ կը նորոգուի մեր քրիստոնեայի նկարագիրը, երբ լուսաւորեալ կեանքով խորապէս կ'ըմբռնենք Քրիստոսի սիրոյ վարդապեպութիւնը, որուն մէջ է ամփոփուած նաեւ ողջ Աւետարանը իր բոլոր դասերով ու կենսապու պարզամներով (ՓԷ, 149):

* Ինչքա՞ն սուրբ եւ նուիրական պարբականութիւններ կան դրուած մեր բոլորի ուսերուն, որպէսզի մեր քրիստոնէավայել կեանքի ընթացքով փառաւորենք Ասպուծոյ անունը (ՓԷ, 150):

* Հայ քրիստոնեային համար դատնալ սփեղծագործակից Ասպուծոյ նշանաբանը եղած է նկարագրի իւրայագուկ յափկանիշ մը, որ կը նշանակէ ապրիլ քրիստոնէական հաւաքքով, եկեղեցափառականօրէամբ, հայ ընդամենք

կազմելու գեսիլքով եւ բարոյական արժեքներու գիրակցութեամբ (ՓԷ, 155):

* Հոգեւոր կեանքին մասնակցութեան առաջինութիւնը դարձնենք շարժումը մեր հոգիներուն, յանձնառութեան կամքը դարձնելով արփայայրութիւնը մեր հաւաքրի կեանքին եւ կամաւոր ծառայութեան ու զոհարերութեան ոգին դարձնելով պսակը Քրիստոսով սիրոյ մէջ ապրած կեանքին՝ միասնաբար կառուցենք Մայր Եկեղեցին (ՓԷ, 157):

* Հաւաքրն առանց բարի գործոց մեռեալ պարր է (ՓԷ, 161):

* Ինչքա՞ն հաղորդակից կը մնանք Քրիստոսի կեանքին ու Անոր պատգամները կը դարձնենք հոգեւոր հացը մեր հոգիներուն այնքա՞ն եւս յսքակօրէն կը գեսնենք որ պէտքն ունինք նորոգութեան (ՓԷ, 164):

* Հաւաքրը նորոգութեան պէտք ունի (ՓԷ, 167):

* Հաւաքրին նորոգութիւնը պայմանաւորուած է Ասպուածգիպութեամբ, Ասպուածճանաջութեամբ եւ Քրիստոսի Աւելարանին պատգամներուն հետեւելու գրաւականով (ՓԷ, 167):

* Հաւաքրին ճաշակը հարկ է փալ ու հաղորդել մեր շուրջիններուն, մեզի վսպահուած անձերուն (ՓԷ, 167):

* Քրիստոնէական կրօնին նպարակն է մարդուն կեանքը առաջնորդել դէպի իր Արարչին, դէպի Ասպուած: Այս ճանապարհէն շեղումը մեզ կը փանի դէպի խաւար եւ կործանում (ՓԷ, 168):

* Քրիստոնէութիւնը կեանքին կրօնքն է (ՓԷ, 172):

* Ասպուածոյ խօսքը պէտք է ապրիլ, որպէսզի ան դառնայ ներշնչող պարզամ (ՓԷ, 176):

* Ասպուծոյ խօսքին քարոզութիւնը կափարելով է միայն, որ մեր հաւաքրի չափը կը յայբնուի ու կ'արփայայգուի, Ասպուծոյ խօսքին քարոզութեամբ միայն կը կարողանանք միշիթարել հաւաքացեալներուն հոգիները բոլոր պարագաներուն (ՓԷ, 176):

* Ասպուծոյ խօսքին մափակարարը դառնալով միայն պաշտամունքի ու աղօթքի մէջ կը պահենք հաւաքացեալները, անոնց մէկուղումը վերածելով եկեղեցիի, ի գլուխ ունենալով Քրիստոս (ՓԷ, 176):

* Ասպուծոյ խօսքի աննուազ քարոզութեամբ միայն հովիին հովուութիւնը կը դառնայ ճշմարիք (ՓԷ, 176):

* Ասպուծոյ խօսքին առաջնորդութեամբ ե՛ւ մեր անհափական, ե՛ւ մեր հաւաքական կեանքը կը լեցուի զուարթ ողորմութեամբ (ՓԷ, 176):

* Երանելի են այն մարդիկ, որոնք ամուր կը մնան իրենց հաւաքրի մէջ եւ կը յաղթահարեն ժամանակավրեալ դժուարութիւնները համբերութեամբ ու իմասպութեամբ (ՓԸ, 12):

* Ինչքա՞ն սուրբ եւ նուիրական պարփականութիւններ կան դրուած մեր բոլորին ուսերուն, որպէսզի մեր քրիստոնէավայել կեանքի ընթացքով փառաւորենք Ասպուծոյ անունը (ՓԸ, 22):

* Քրիստոսի Անձին պարարագումը խորհուրդ մ'է, որ կարելի չէ ըմբռնել ու հասկնալ մարդկային բանականութեամբ: Խորհուրդ մը, որ կարելի է ապրիլ ու անով նորոգել մեր հոգեւոր եռլթիւնը միայն ու միայն հաւաքրով (ՓԸ, 35):

* Երանելի են այն մարդիկ, որոնք ճշմարիք հաւաքրով կ'ապրին, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ անկեղծաւոր ու ամբողջական հաւաքր Ասպուծոյ հանդէալ, որ պիտի ունենայ իր կամուրջը Ասպուծոյ հեք, մնայուն աղօթքով, բարի գործերու կափարումով, գիպութեան ու նոր ժամա-

նակներու յառաջիսադումներով սպասաւորելով մարդկութեան յօգութ (ՓԼ, 35-36):

* Քրիստոսի ներկայութիւնը ապրող մարդը իր անձին վրայէն կը թօթափէ այն բոլոր շպարումները, որոնք կը ծածկեն իրական անձը, իր եսին խաւարած վիճակը, անօթութիւնը իր հոգեւոր կեանքին եւ ուժացումը հաւաքրի կեանքէն (ՓԼ, 38):

* Կ'ապրինք աշխարհի մէջ, ուր մեր կեանքը անհրաժեշտօրէն պէտքն ունի հաւաքրի ոյժին, քանզի մեր հոգեւոր կեանքը թիրախն է դարձած աշխարհիկ ոյժին, որն ուրիշ քան չէ, Եթէ ոչ ասկուածայինին քացակայութիւնը (ՓԼ, 38):

* Այսօր աւելի քան բոլոր ժամանակները, մեր Էռթիւնը պէտք է դարձնենք «Ոսկե սափոր», որպէսզի մեր մէջ կերպարանաւորուի քրիստոնեան, Քրիստոսի հետեւողը (ՓԼ, 41):

* Եթէ հոգեւոր կեանքին մէջ արձանագրած ենք արդիւնաւորում եւ զարգացումներ, ապա միայն անոր համար, որ հասպաքուն ենք մնացած Ասքուծոյ հանդէպ մեր հաւաքրին մէջ (ՓԼ, 46):

* Եթէ Ասքուծոյ նուիրուինք ամբողջ նուիրումով, խոնարի սրբով եւ հաւաքարմութեամբ եւ Ասքուծ ինք ոչ միայն պիփի վարձաքրէ մեզ, այլև արդիւնաւոր պիփի դարձնէ մեր ծառայութիւնը (ՓԼ, 48):

* Եկեղեցիներու խորաններէն արքասանուած քարոզները բոլորիս ուղղուած կոչեր են, որպէսզի ապրինք Ասքուծոյ խօսքին ընդառաջ, մեր մարմինները դարձնելու համար Ասքուծոյ բնակութեան դաճար եւ աւելին՝ մէկս միւսին ներշնչարան՝ մեր ապրած արդար, ճշմարիք, պարկեշք ու առաքինի կեանքի օրինակով (ՓԼ, 51):

* Կիրակնօրեայ Սուրբ Պատրարազները մեր հոգեւոր կեանքին մէջ կը հանդիսանան հայելին, որուն մէջ կը

դեսնենք մեր իրական եսը, ներքին աշխարհը եւ աղօթքի գօրութեամբ առաջնորդուած՝ քարոզութեամբ մեր մէջ կը հասպատենք փափաքը նոր կեանքով ապրելու, կեանք մը, որ մշակուած է լոյս պարզամներով Քրիստոսի, Քրիստոսի նմանակցութեամբ (ՓԼ, 51):

* Քարեպաշտ քրիստոնեան ընդառաջ պիտի երթայ խաչն իրեն հասնող լոյսին՝ Քրիստոսի Անձին, ու անով իսկ լեցնէ իր կեանքը (ՓԼ, 56):

* Քրիստոնեային մեծագոյն իգիալը պիտի ըլլայ զԱստուած ունենալ որպէս մեկնակեցը իր կեանքին եւ անընդիմագր բարձրանալ դէպի վեր, դէպի Աստուած, դէպի կապարեալը, դէպի ճշմարիտն ու բարին, որուն փանող ճանապարհը բոլոր քրիստոնեաներու համար խաչուած Քրիստոսն է (ՓԼ, 57):

* Եկեղեցին բարեպաշտ քրիստոնեան է, որ հաւաքրի առաջնորդութեամբ իր հաւաքրի կեանքը կը վերապրի ու դեսիլը կ'ունենայ սրբութեան կեանքով ապրելու (ՓԼ, 58):

* Քրիստոնէութիւնը գիտութիւն չէ, այլ կեանքի ապրելաձեւ (ՓԼ, 58):

* Քրիստոնէութիւնը փիլիսոփայութիւն չէ, այլ Աստուծոյ խօսքին ընդառաջ զացող կեանքի ընթացք մը (ՓԼ, 58):

* Հայ քրիստոնեային համար դառնալ սպեղծագործակից Աստուծոյ նշանաբանը եղած է նկարագրի իւրայագուկ յափկանիշ մը, որ կը նշանակէ ապրիլ քրիստոնէական հաւաքրով, Եկեղեցասիրութեամբ, հայ ընդանիք կազմելու դեսիլով եւ բարոյական արժէքներու գիւղակցութեամբ (ՓԼ, 63):

* Եթէ կրցանք հոգու ամբողջ գօրութեամբ կեղրոնանալ Աստուծոյ խօսքը փարածելու առաքելութեան վրայ, ապա մեր ճշմարիփ հաւաքրով լեռներն անզամ կրնանք

շարժել եւ եկեցեւոյ քարեղին շէնքին մէջ փէլ հոգին եղբայրասիրութեան, հոգին միարանեալ կեանքի եւ փեսնելու, որ մեր առջեւ դրուած են լուրջ պարասիստանագուութիւններ մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ կեանքը քարեկարգելու, անոր կամարներու գակ հաւաքելու մեր մանուկներն ու երիվասարդները, չափահասներն ու մեծերը, բոլորին մագուցելու համար հոգիներուն ծարաւը յագեցնող շուրը (ՓԼ, 70):

* Հաւաքը գլկարութիւն չի ճանչնար (ՓԼ, 71):

* Ձեռք ձեռքի գալ, միասին գործել, միմեանց հանդէա սէր ու յարգանք գածել, ներողամգութեամբ վերաբերուիլ միմեանց նկագմամբ կը նշանակէ հաւաքը կեանքով ապրիլ (ՓԼ, 71):

* Մայր Տաճարը պէտք է դառնայ նոր վկայարան մը մեր քրիստոնէական հաւաքըին, նոր աղօթք մեր նախնեաց հոգիներուն խորանին առջեւ ընծայուած եւ հրաւեր մը զալիք սերունդին, որպէսզի ապրին քրիստոնէական հաւաքը (ՓԼ, 78):

* Հաւաքը կեանքով ամենքս պիտի հասքափենք միութիւն մը, Ասպուծոյ առաջնորդութեամբ լայն բանալով մեր հոգիին ու մքրին առազասպը՝ կեանքը գեսիլքով լեցնելու գիտակցութեամբ եւ ապա մեր աշխագանքով սպեղծենք, կառուցենք շարժում մը, առաքելութիւն մը, որուն որպէս արդիւնք՝ պիտի կարողանանք հասցնել սերունդ մը, որուն համար եկեղեցին պիտի դառնայ նոյնինքն երիվասարդութեան պայծառակերպուած կեանքին արդայայգութիւնը (ՓԼ, 84):

* Քրիստոսի Աւելքարանէն ճառագայթող պարզամը այսօր նոր շունչ ու կեանք կը ներարկէ մեր հաւաքը կեանքի երակներուն մէջ (ՓԼ, 85):

* Հայ քրիստոնեայ հաւաքացեալներու հաւաքները մեր կեանքին մէջ պիտի դարձնենք Թափօր Լեռը, ուր կը բարձրանանք աղօթքի համար, որպէսզի մեր մէջ գրնենք

նոր մարդը եւ անով իսկ կարողանանք պայմանաւորել ու հասպագել ծնունդը այս առաքելութեան (ՓԼ, 85):

* Առաւօպեան արշալոյսին հետ միասին Ասպուծոյ խօսքին ընթերցումով մեր մէջ պիտի հասպագենք հոգեւոր արշալոյս, որպէսզի բովանդակ օրը լեցուի սրբութեամբ, արդարութեամբ ու ճշմարգութեամբ (ՓԼ, 89):

* Եթէ Ասպուած դարձնենք արմագը մեր կեանքին, ապա մեր կեանքի ընթացքը պիտի ըլլայ ուղիղ եւ արդիւնաւոր Հայ եկեղեցւոյ երազը իրականացնելու փեսակեփէն (ՓԼ, 98):

* Ինչքան հասպագ ենք Ասպուծոյ ճանապարհին, այնքան աւելի մեր կեանքը իր ամբողջութեանը մէջ կը դառնայ արգայայգութիւնը Քրիստոսի Աւելարանէն ճառագայթող պարզամներուն (ՓԼ, 99):

* Ծուխը այն մեծ ընդանիքն է, որ ի Քրիստոս հաւաքացեալները պէտք է ապրին իրարու հետ փոխադարձ սիրով ու յարգանքով, ու մանաւանդ իրարմով մրահող կեանքով (ՓԼ, 101):

* Երբ հոգին ու միտքը իր հոգեւոր աճը կ'ապրի Քրիստոսի լոյս պարզամներով, ապա այն ժամանակ է, որ ի կարար կ'ածենք Տիրոջ բոլոր պարզամները, զորս ուղղեց առաքեալներուն (ՓԼ, 116):

* Երբ Ասպուծոյ ներկայութիւնը հասպագ է կեանքին մէջ, ապա կը գինուի նաեւ անսպատ այն օրութիւնը, որով կը կերպուի Ասպուծոյ կողմէ սպասուած կեանքը, եւ աւելի կը յաղթահարուին բոլոր յուսահարդութիւններն ու կ'արժեւորուին մեր կեանքի բաժինը դարձած օրինութիւնները (ՓԼ, 120):

* Հաւաքրի գիտակցութիւնը կը մղէ մեզ հասկնալու, որ Քրիստոսի ներկայութիւնը, որ կը ժառանգենք Ասպուծոյ կողմէ, մեզմէ իրաքանչիւրին վրայ կը դնէ նաեւ այլ պարփաւորութիւն մը, որն է պահել փրուած ժառան-

գութիւնը եւ դարձնել զայն ուղղութիւնն ու նպագակը մեր կեանքին (ՓԼ, 126):

* Քրիստո՝ Ասպուածորդին, աշխարհ գալով մեզ փրկեց օրէնքի գերութենէն եւ մեզ հրաւիրեց դառնալու Ասպուծոյ որդիներ, մեզի կը մնայ նաեւ ընդունիլ Քրիստոսի Անձին եւ Իր ողջ վարդապետութիւնը, որպէս հոգեւոր ժառանգ, անով իսկ մշակելու համար մեր հոգեւոր կեանքը՝ դիմելով Աւելարանի լոյս պարզամներուն (ՓԼ, 126):

* Հաւաքրի մշակոյթը կը պարտաւորեցնէ մեզի մնայունորէն հսկել մեր հոգեւոր կեանքին վրայ եւ կեանքը ապրելու Ասպուծոյ հետ եւ կամ քալելու Ասպուծոյ գծած ճանապարհով (ՓԼ, 127):

* Եկեղեցւոյ կեանքին մեջ հաւաքացեալին կը բրուի հաւաքրի մշակոյթը, որուն զիշաւոր նպագակն է հոգին մշակել Ասպուծոյ խօսքով (ՓԼ, 128):

* Եթէ սպեղծուած ենք Ասպուծոյ պարկերին համաձայն, ուրեմն պէտք է ապրինք այնպիսի կեանքով մը, որպէսզի պարզուի պարկանելիութիւնը՝ Ասպուծոյ (ՓԼ, 128):

* Ասպուծոյ պարկանելիութիւնը պայմանաւորուած է Ասպուծոյ կամքին կարարումովը (ՓԼ, 128):

* Ասպուծոյ կամքն է, որ մենք ապրինք Քրիստոսի կեանքին օրինակովը, կեանքի կոչելով սիրոյ վարդապետութիւնը, ըլլալով զթառապ, պարկեշք, խոնարհ, ներողամիտ, օգնական, սպեղծագործ (ՓԼ, 129):

* Ուխսի պարարագը դարձնենք հիմնաքարը մեր հոգեւոր կեանքին, մեր մեջ խորացնենք աղօթքի կեանքով ապրելու խոր համոզումը, եւ այն ժամանակ մեր մեջ պիտի զբնենք Ասպուծոյ ներկայութիւնը եւ մեր կեանքը պիտի փափարինք ապրիլ սրբութեան վեսիլքով եւ սուրբերու քաջ հաւաքրով (ՓԼ, 139):

* Հոգիներով լեցուն թէկուզ եւ ամենահամեստ մապուռները կը դաշնան Ասպուծոյ փառքը երգող եւ հոգիներ շարժող ու ժայռի վրայ հասպագուած գուներ (ՓԸ, 141):

* Մեր կեանքը յարագել աղօթքի առաջնորդութեամբ կ'ուզենք դարձնել հաւաքրի վկայութիւն, որուն համար փառք կու գանք Ասպուծոյ (ՓԵ, 24):

* Միասնական աղօթքի մէջ երախսքագէտ սրբով կը յիշենք մեզ կանխող բոլոր հոգեւոր ու աշխարհիկ սպասաւորները, հաւաքացելոց բանակը, որոնք անցնող գրարիներու ընթացքին կեանքի վերածեցին իրենց հաւաքրը, Քրիստոսի սէրէն մղուած ծառայեցին՝ կերպելու համար համայնքներ, եկեղեցիներ ու թեմական կառոյց (ՓԵ, 24):

* Մեր կեանքի ընթացքը պէտք է ըլլայ աղօթքով լեցուն եւ աղօթքին գործնականացումը պիտի ըլլայ մեր պարրասպակամութիւնը՝ կագարելու համար Ասպուծոյ կամքը (ՓԵ, 33):

* Աշխարհանքներու յաջողութեան բանալին աղօթքի կեանքն է, Ասպուծոյ սիրով եւ հաւաքքով շաղախուած կեանքն է եւ մանաւանդ այսօրուայ ժողովրդական կեանքը, որուն նպագակն է սերպել անցնող գարուոյ աշխարհանաց ընթացքը եւ ըստ այնմ ուղղել գալիք գարուոյ աշխարհանաց ընթացքը (ՓԵ, 74):

* Հաւաքքի գիբակցութիւնը պէտք ունի իր սնունդին: Սնունդը աղօթքն է (ՓԵ, 84):

* Շարականէն կարդացուած աղօթքներու առաջնորդութեամբ կու գանք կանգ առնելու Ասպուածորդու առջեւ, որ խաչի ճանապարհին է, Իր ուսերուն վրայ կրելով ահազին չարչարանքներ՝ մարդոց հոգիները լոյսին գանելու սէրէն մղուած (ՓԵ, 92):

* Աղօթքը դարձնենք պսակը մեր կեանքին (ՓԵ, 128):

* Աղօթող մարդուն կեանքը խաղաղ է (ՓԷ, 129):

* Աղօթող մարդուն դիմքը լուսաւոր է (ՓԷ, 129):

* Աղօթողին սիրպը կը պարզամէ Ասքուծոյ խոսքը (ՓԷ, 129):

* Աղօթքի կեանքը հացի ու ջուրի պէս անհրաժեշտութիւն մըն է մարդուն հոգեւոր կեանքին մէջ (ՓԷ, 152):

* Աղօթքը մարդուն եւ Ասքուծոյ միջեւ այն երկխօսութեան պահն է, երբ մարդը կը լեցուի Ասքուծոյ լոյսով (ՓԷ, 152):

* Ինչքա՞ն աղօթքով է լեցուն մեր կեանքը, այնքա՞ն յսքակօրէն կը գրեսնենք թէ որ դերին մէջ ենք եւ թէ ինչպէս կրնանք փոխել մեր կեանքին ընթացքը, որպէսզի արժանի դառնանք Տիրոջ արդար գնահարականին (ՓԷ, 162):

* Աղօթքի վերածենք մեր կեանքը, որպէսզի լսենք Քրիստոսի պարզամը եւ կեանքը ապրինք լոյսի մէջ (ՓԷ, 164):

* Յարապեւ աղօթքի առաջնորդութեամբ մեր մէջ արթուն պահենք հոգեւոր կեանքը, որպէսզի ապրինք Քրիստոսի ներկայութիւնը, քայլենք Անոր հեք եւ Անոր կեանքին ընթացքը դարձնենք մեր կեանքի ընթացքը (ՓԷ, 166):

* Ինչքա՞ն գեւական է աղօթքը մեր հոգեկան աշխարհին ներս, այնքա՞ն աւելի ներկայ է Ասքուած կամ աւելի շիրակը պիգի ըլլար ըսել, այնքա՞ն եւս կ'ապրինք Ասքուծոյ ներկայութիւնը (ՓԷ, 172):

* Քրիստոսի խաղաղութիւնը երեելի կը դառնայ մեր կեանքին մէջ, երբ հայ օճախին ներս ծնողներ իրենց զաւակներու շրթերուն վրայ կը հասքապեն մեր հայրերուն աղօթքները (ՓԸ, 26):

* Հոն ուր աղօթքը մղումն է դարձած մարդկանց հոգիներուն, ինն խաղաղութիւնը կը փիրէ, մարդիկ կ'ապրին բարզաւած կեանք, դեռեւս վնագեսապէս ոչ հարուստ, ինչ որ ժամանակավրէպ է, բայց եւ այնպէս հոգեւորապէս անհամեմագորէն հարուստ եւ խղճի արդար զգացումներով (ՓԼ, 46):

* Եթէ մեր բովանդակ կեանքը լեցնենք աղօթքով եւ լսենք Ասպուածային պարզամները, ապա մեր մէջ կը գփնենք զօրութիւնը՝ ապրելու խոնարի կեանք հաւաքարմութեամբ առ Ասպուած եւ Անոր Սուրբ Սեղանին ընծայելով մեր ամենաբարի զործերը (ՓԼ, 23):

* Աղօթքէն պարպուած կեանքը, եւ աղօթքի կեանքի թերացումներով ապրուած կեանքը չի կրնար կարարեալին փեսիլքն ու ծգումը ունենալ եւ ոչ ալ կարողութիւնը գփնել իր մէջ հոգիներ կերպելու (ՓԼ, 51):

* Երբ աղօթքով կը մկրպուի հաւաքացեալին կեանքը, այն ժամանակ անոր մէջէն ճառագայթող լոյսի ճառագայթները սէր ու խաղաղութիւն կը բերեն մարդկութեան վիրաւոր հոգիներուն (ՓԼ, 59-60):

* Մեր աղօթքները դարձնենք ճանապարի դէպի մեր հոգիներուն խորքը, որպէսզի այնպեղէն դուրս բերենք բարին, սուրբը, ասպուածահաճոյ կեանքով ապրող Ասպուծոյ մարդը, որպէսզի մենք ալ մեր կեանքով միանանք սուրբերուն (ՓԼ, 60):

* Հոգին մաքուր պահելու գլխաւոր միջոցը աղօթքն է (ՓԼ, 81):

* Աղօթքը մդրէն եւ հոգիէն արքասանուած խօսք մըն է, որ մեզ կը կապէ Ասպուծոյ հետ (ՓԼ, 81):

* Աղօթել կը նշանակէ սպեղծել ու լոյս դարածել մարդկանց կեանքին մէջ (ՓԼ, 81):

* Մեր կեանքը լեցնենք աղօթքով, մեր աշխապանքներուն մէջ խառնենք մեր հայրերու հաւաքքին կրակը, մեր մէջ փնտունք Քրիստոսի Առաքեալներ դառնալու ներքին մղումը, որպէսզի զգանք վայելքը իրական երջանկութեան (ՓԼ, 84):

* Աղօթքը կը փարապէ գալիք վկարութիւնները եւ մեր մէջ կ'ամրապնդէ Ասքուծոյ զօրութիւնը (ՓԼ, 92):

* Ասքուծոյ ձայնը լսելու համար պէտք է աղօթել (ՓԼ, 116):

* Միայն աղօթքի լոռութեան մէջ է որ կը լսենք Ասքուծոյ ձայնը, որ կը դառնայ մեր կեանքը դէպի վեր բարձրացնող աներեւոյթ, բայց հզօր կամուրջը (ՓԼ, 116):

* Բաւական է հետեւիլ մէկ աղօթքի մը եւ պիտի պեսնենք, որ մեր մէջ կը շարժի նորովի կեանք մը, մեր մէջ կը ծնի նոր մարդը՝ ի Քրիստոս (ՓԼ, 129):

* Աղօթքով պիտի պաշտպանենք մեր հոգին, միտքն ու ողջ էռութիւնը (ՓԼ, 129):

* Արեւածագին հետի բացուող բնութեան կեանքին մէջ մարդուն կեանքն ալ նորակնունք կը դառնայ աղօթքի առաջնորդութեամբ, քանզի աղօթքի զօրութեամբ կ'ապրինք ներքին հոգեւոր կեանքի արեւածագը, որուն լոյսովը կը կարողանանք լուսաւորել ամբողջ օրը, որ կը դառնայ մեր կեանքի բաժինը (ՓԼ, 132):

* Աղօթքի կեանքը պէտք է ունենայ իր զործնական արդայայպութիւնը, որպէսզի արժեւորուի (ՓԼ, 132):

* Երանելի են բոլոր այն մարդիկ, որոնք իրենց հոգին խռովքը զիտեն խաղաղեցնել աղօթքին զօրութեամբ (ՓԼ, 134):

* Աղօթել կը նշանակէ զգալ ոչ միայն Ասքուծոյ ներկայութիւնը, այլեւ զգալ մանաւանդ Ասքուծոյ ներ-

կայութիւնը այնպիսի ուժգնութեամբ, որ մեր մէջէն բառերը դառնան Ասպուծոյ խօսքն ու պարզամը (ՓԸ, 135):

* Շարականի երգեցողութիւնները, հոգիներէն բխող երգերը Ասպուած եւ մարդկութիւնը զիրար կապող ոսկէ օղակում մըն են (ՓԸ, 135):

* Աշխարհի ամենէն շըեղ պալապները կը մնան միայն նիւթեղէն կառոյցներ, եթէ երբեք այնպեղ չկան աղօթող հոգիներ (ՓԸ, 141):

* Բուն Բարեկենդանի օրը մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ բեմէն կարդացուող աւելքարանական հարուածը յսքակօրէն կը բացաբրէ աղօթքի ու պահեցողութեան դերը, որոնք միջոցներ են պարզապէս հոգին մշակելու համար ասպուածային սիրով եւ մեր էութեանը մէջ խորացնելու մանաւանդ այն զիրակցութիւնը, որ Սուրբ Հոգին երկնաւոր պարզեներով օժբած է ողջ մարդկութիւնը (ՓԹ, 9):

* Մարթէս Աւելքարանի Զ գլուխը գէլյա 1-21րդ համարները մեզի կ'ուսուցանեն աղօթքի ու պահեցողութեան ընծայած բարիքներու մասին (ՓԹ, 9):

* Աղօթք կամ պահեցողութիւն, այս երկուքը խորքին մէջ իրար ամբողջացնող գործողութիւններ են, եւ երբեմն ալ կարծէք իրարմէ անբաժան (ՓԹ, 9):

* Աղօթքը կամ պահեցողութիւնը կը միփին մեր հոգեւոր կեանքը ուղղել առ Ասպուած (ՓԹ, 9):

* Աղօթելու, զԱսպուած փեսնելու շնորհը պրուած է անխփիր բոլորին (ՓԹ, 10):

* Անիրամեշպ է յարապեւել աղօթքի կեանքին մէջ (ՓԹ, 10):

* Ծոնապահութիւն կամ պահեցողութիւն, միայն կը նպաստեն, որ մեր աղօթքի կեանքը ամրապնդուի եւ մեր հոգեւոր կեանքը իր մեկնակերպ դարձնէ զԱսպուած (ՓԹ, 10):

* Հոգեւոր կեանքի ցանկալի մակարդակին հասնելու համար անհրաժեշտ է, որ առնենք երեք հիմնական քայլեր. առօրեայ կեանքին ժամանակաւորապէս կզրուիլ, ուղեւորուիլ դէպի լուակեաց կեանք եւ անդադրում աղօթել (Փթ, 11):

* Փոփոխութիւնը կեանքի ընթացքով արփայայփելու համար անհրաժեշտ է մնայուն եւ անձանձրոյթ աղօթքը (Փթ, 12):

* Խսդաղ ու բարգաւաճ ժամանակներու ընթացքին առաւել եւս պարփ ենք ցոյց փալ մեր հաւաքքի զօրութեան եւ փոկունութեան չափը (Փթ, 15):

* Քրիստոս Ասպուածորդին պարզամեց իր առաքեաներուն երթալու աշխարհի կեանքին մէջ եւ քարոզելու Ասպուծոյ խօսքը, լուսաւորելու մարդոց հոգիները եւ դառնալու Ասպուծոյ գործակիցները (Փթ, 18):

* Մենք բարոյական պարփը ունինք կափարելու Ասպուծոյ գործը (Փթ, 19):

* Ասպուծոյ գործը մեր քրիստոնէական հաւաքքի կեանքը ամուր պահելու պարփականութիւնն է, մեր ընդուանեկան սրբութեան պահպանումն է, մեր Եկեղեցիներու բարեկարգումն է, քրիստոնէական առաքելութեանց գործնականացումն է եւ այսօր մանաւանդ այս Սուրբ Եկեղեցւոյ՝ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Եկեղեցւոյ ընդուանիքը ամուր պահպանելու սեպուհ պարփականութիւնն է (Փթ, 19):

* Հարկ է, որ մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ գաւակները ամէն առաւօպ, արեւածագին հեփ իրենց միփրն ու հոգին բանան մասնաւոր աղօթքով եւ հիմնական հարցականով մը, թէ ինչպէս եւ ինչպիսի՛ միջոցներով Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ պիփի դառնան արդար ներկայութիւն (Փթ, 42):

* Հաւաքրը կը պահանջէ ապրուած սէրը Քրիստոսի, որուն բարձրակեցը պիտի ըլլայ ներողամբութիւնը (Փթ, 43):

* Հաւաքրը՝ շնորհ մըն է մեզի ընծայուած Ասպուծոյ կողմէ (Փթ, 43):

* Թերի է քրիստոնեային նկարագիրը, եթէ հաւաքրն ու սէրը իրենց գործնական արդայայգութիւնը չեն գրներ ներողամբութեամբ (Փթ, 43):

* Բոլոր անոնք, որոնք իրենց հոգիները կը բանան որպէսզի Յիսուս մուսքը գործէ այնպեղէն ներս, իրենց եռլթեամբ կը դառնան ապրող ու շնչող Երուսաղէմ, որոնց կեանքի ընթացքը կը պայմանաւորուի Քրիստոսի հետեւելու բարի նպավակով (Փթ, 65):

* Քրիստոսի անձին պարագումի խորհուրդով կարելի է ապրիլ ու անով նորոգել մեր եռլթիւնը միայն ու միայն հաւաքրով (Փթ, 70):

* Երանելի են այն մարդիկ, որոնք ճշմարիվ հաւաքրով կ'ապրին, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ անկեղծաւոր ու ամբողջական հաւաքր Ասպուծոյ հանդէպ - հաւաքրով, որ պիտի ունենայ իր կամքջումը Ասպուծոյ հետ, մնայուն աղօթքով, բարի գործերու կարարումով, զիրութիւն ու նոր ժամանակներու յառաջիսաղացումները՝ սպասաւորելով յօգութ մարդկութեան (Փթ, 71):

* Եթէ աղօթքով ու հաւաքրով պահենք սրբութիւնն ու ծառայութիւնը, ասպուածային սէրը մեր հոգեւոր կեանքին մէջ, ապա մեր կեանքի ընթացքը կ'ըլլայ քրիստոսանման կեանք, որուն արդիւնքը կ'ըլլայ այն, որ մեր եռլթիւնը կը վերածենք Տաճար Ասպուծոյ բնակութեան, եւ լոյսի աղբիւր՝ աշխարհի մարդկանց կեանքին մէջ (Փթ, 73):

* Երբ հաւաքրով կը յայգարաբենք Քրիստոսի Յարութիւնը մեռեներէն, ճշմարփապէս մեր մէջ կը խեղ-

դենք նաեւ խաւարի գոծերը եւ կ'ուզենք մեր կեանքը դարձնել լոյսին մապակարարումը (Փթ, 75):

* Նախնեաց հաւափքի կեանքը՝ նահարակ սերունդի պարագեալ կեանքն է, որոնք նիւթականէն ու մարմնաւորէն գեթ ի վեր համարեցին մեր հայրերու լոյս հաւափքը, որը հարիւրաւոր բարիներու հոլովոյթով նուիրականացած էր (Փթ, 91):

* Իւրաքանչիւր ոք պէտք է կարողանայ մերժել եւ արհամարհել փորձութիւններն ու դժուարութիւնները՝ աղօթքի զօրութեամբ (Փթ, 95):

* Իրարու նկավմամբ մնայուն հոգածութիւնը պիփի դաշնայ ակնյայք, որպէս արփայայփիչը մեր քրիստոնէական հաւափքին (Փթ, 97):

* Հաւափքը այն բանալին է, որուն առաջնորդութեամբ պիփի կարողանանք ապրիլ արդար կեանք, հեփամուփ այն բոլոր աւանդութեանց, որոնց արմագն է Ասպուած, եւ որոնց ոգին է Քրիստոսի Աւեփարանը (Փթ, 123):

* Հաւափքը ասպուածային այն ոյժն է, որ նպափակ կու բայ մեր բովանդակ կեանքին, կը փշրէ մեր բկարութիւնները եւ մեր մէջ կը խորացնէ հոգեւոր արժեքներուն հեփամուփ ըլլալու իմասպութիւնն ու գիբակցութիւնը (Փթ, 123-124):

* Հաւափքը պիփի դարձնենք բոլորիս առօրեային զզասպութեան հրաւեր կարդացող ասպուածային զօրութիւնը (Փթ, 124):

* Հաւափք ունենալը հացի ու ջուրի չափ անհրաժեշտութիւն է, որպէսզի մեր մարմինները դարձնենք Տաճար Ասպուծոյ բնակութեան (Փթ, 124):

* Հաւափքի կեանքը մանաւանդ այսօր ամէն փեղ եւ մեր համայնքային կեանքէն ներս պիփի բանէ մեր ձեռ-

քէն, որպէսզի ապրինք բարոյականով հարուստ կեանք մը, մեր զաւակները ներշնչելու համար հայ ընդառնիքի սրբութեան գեսիլքով (Փթ, 124):

* Քրիստոս հաւաքաց, որ մարդուն մէջ առկայ էր հաւաքքի կրակը, եւ իր պաքրասքած կեանքը դարձաւ հրաւեր արթնութեան. «Դարձէք լոյս աշխարհի կեանքին մէջ» (Փթ, 124):

* Աղօթել կը նշանակէ լսել Ասպուծոյ խօսքը, եւ մանաւանդ գիրքակից դառնալ Սուրբ Հոգիի գուած շնորհներուն եւ ապա այդ բոլորը կեանքի մէջ կիրառկել (Փթ, 125):

* Հոգեզալուստ է Քրիստոնեայի կեանքին մէջ, երբ աղօթքով միաբանուած ենք բոլորս եւ մեր մէջ կը զգանք նաև նոր կեանքին ծնունդը (Փթ, 126):

* Երբ աղօթքի մէջ ենք, կը զգանք որ մեր էութեան մէջ աներեւոյթ լոյս մըն է իջած, որ կը կերպարանափոխէ մեր հոգեւոր կեանքը (Փթ, 126):

* Աղօթքը պէտք է դառնայ կեանքի գարիներուն ընկերացող այն շուրջ՝ որուն յանձնառու պիտի ըլլալ այն ներքին համոզումով, որ ամէն աղօթք նոր ասդիճան մըն է, որուն մեկնակէտն է Ասպուած (Փթ, 129):

* Աղօթքը մեր հոգեւոր կեանքին մէջ կողմնորոշող սլաքն է, որպէսզի յանձնաքու ըլլանք Ասպուծոյ եւ լսենք ճշմարիք ձայնը՝ ապրելու ու սփեղծագործելու համար Ասպուծոյ սիրով, գալու առաքինութեամբ, կեանքը դարձնելով դէպի սրբութիւն ու կապարելութիւն առաջնորդող ոգեղեն ներկայութիւն մը (Փթ, 129-130):

ՍՈՒՐԲ ՏԻՐԱՄԱՅՐ

* Ասպուածաշնչական ընթերցումները, աղօթքներն ու շարականները, բոլորն ալ լաւագոյնս կը ներկայացնեն Սուրբ Կոյս Մարիամի կերպարը իր սրբակենցաղ կեանքով, որ հնազանդութեամբ, իր ազադ կամքով ու հաւաքրով կը պարասիստնէ Ասպուծոյ կանչին՝ ընդունելով Ասպուծոյ նախագծած ծրագիրը՝ իր անձը դարձնելով հոգեւոր այն անօթը, որուն մէջէն Ասպուած պիտի խօսէր աշխարհին (ՓԷ, 89):

* Ասպուածամօր անձին մէջ կը գրնենք խոնարհագոյն մայրը, որ կը դառնայ առաջնորդող մօր կերպարը բոլոր մայրերուն համար եւ առաւելաբար մայր եկեղեցւոյ համար (ՓԷ, 89):

* Ասպուածամօր Վերափոխման տօնին նախընթաց շաբաթուան ընթացքը հոգեւոր պարասպութեան շրջան մըն է երկու իմասպով՝ հոգեւոր պարասպութեան շրջան մը աղօթքով – պահեցողութեամբ բոլոր մայրերուն համար, եկեղեցին դարձնելու համար պարզամախու ներկայութիւն մը, այսինքն՝ Ասպուծոյ խօսքին մաքակարարումով լոյս բերելու մարդկանց կեանքին մէջ (ՓԷ, 90-91):

* Ասպուածամօր կերպարին հետամուգ մայրերը անդարակիյս կ'ապահովեն իրենց ընդունիքներու սրբութիւնը (ՓԷ, 91):

* Հոգեւոր պարասպութեան իմասպը ի՞նչ կը յելադրէ, եթէ ոչ նպագակն ու Ասպուածամօր անձին հետպամուգ ըլլալու վիճակը, ուրիշ խօսքով նաև մեր ներքին փափաքը Ասպուծոյ ներկայութեամբ լեցուելու եւ Ասպուածամօր անձին հետ հաղորդակցութեամբ աւելի մօդենալ հոգեւոր արժեքներու (ՓԷ, 91):

* Ասպուածամայրը ոսկէ սափոր է: Իր անձին մաքրութիւնը բարի պագճառն է, որ Ասպուած ընդուեց զինք, որպէսզի իր մէջ սնուցանէր անմահացնող կերակուրը՝ Ասպուածորդին, որը պիտի դառնար աշխարհի լոյսն ու փրկութեան փարոսը (ՓԼ, 40):

* Ասպուածամօր Վերափոխման գրոնը առիթ կու գայ բոլորիս խոնարհելու, այնպէս ինչպէս խոնարհեցաւ Սուրբ Կոյսը Մարիամ եւ ընդունեց Ասպուածոյ կամքը (ՓԼ, 40):

* Ասպուածամօր կերպարը դարերով եղած է ներշնչարանը անթիւ մայրերուն, որոնք ներշնչուած ու զօրացած Ասպուածամօր կեանքի օրինակէն, իրենք եւս իրենց մէջ արմագացուցած են մայրութեան սրբութիւնը (ՓԼ, 41):

* Ասպուածամօր սրբութենէն ներշնչուած մայրերը իրենց մէջ կը նորոգեն մայրութիւնը, իրենց մէջ գ�նելու համար ասպուածային զօրութիւնը, կարենալ կապարելու համար իրենց վսպահուած ընդանեկան օջախէն ներս հասպարելու հաւաքրի կեանքը (ՓԼ, 41):

* Սուրբ Կոյսը Մարիամ իր անձին սրբութեամբ դարձաւ «Ոսկե սափոր», միջոցը փրկագործութեան խորհուրդին, մենք ալ կրնանք մեր անձերը դարձնել միջոց, որպէս «Ոսկե սափոր», որպէսզի մեր մէջ ապրեցնելով Քրիստոսի պատգամները, մեր կեանքը դարձնենք նմանակցութիւնը Քրիստոսի Անձին՝ մեր մէջ բիւրեղացնելով քրիստոնեայի նկարագիրը (ՓԼ, 41):

* Սուրբ Ասպուածածնի Վերափոխման խորհուրդը իր մէջ կ'ամփոփէ ընծայաբերման զաղափարը, որպէս նշան Ասպուածոյ հանդէպ մեր սիրոյն եւ երախփափիփութեան, որ պեսք է արփայայփուի մեր անձերուն ընդմէջն զործով, ընդանիքի եւ մարդկութեան հանդէպ նուիրումի ու ծառայութեան բարձր գիլակցութեամբ (ՓԼ, 42):

* Մեր կեանքը նորոգող ոգեղին ներկայութիւնն է Ասպուածամայրը, որուն առջեւ խոնարհուելով կը կեր-

պարանափոխենք մեր կեանքը՝ զայն վերընծայելու համար Ասպուծոյ Խորանին աւելի գեղեցկացած (ՓԼ, 42):

* Ասպուածամօր անձին մէջ կը զբնենք մայրութեան գերանգոյն օրինակը, որ փաստօրէն իր մէջ մարմնաւորեց խոնարհութիւնն ու հաւաքարմութիւնը (ՓԼ, 46):

* Ասպուածամօր կերպարին մէջ մենք կը դեսնենք նաեւ մարդկութենէն ակնկալուածը, որ է խոնարհութիւնը, հաւաքարմութիւնը, ամբողջական ընծայում Ասպուծոյ Սուրբ Սեղանին (ՓԼ, 47):

* Ասպուածամօր նուիրուած փօնին գլխաւոր խորհուրդը եթէ անոր խոնարհութիւնն ու հաւաքարմութիւնը խորհրդանշող փօնն է, ապա օրուան փօնին կապարուտղ խաղողի օրինութեան աւանդական արարողութիւնը եւս նոյն պարզամը կը հաղորդէ մեզի այլ շեշպաղումով (ՓԼ, 47):

ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻ ՍՈՒՐԲ ԷՇՄԻՎԾԻՆ

* Հայ ժողովուրդին վսրահուած բազում պարփականութեանց մէջ սրբազան պարփականութիւնն է պահելու եւ պահպանելու Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին (ՓԷ, 20):

* Եկեղեցոյ առաքելութիւնը ամէնուրեք կը մնայ նոյն եւ աւելին՝ Եկեղեցին կը մնայ բոլոր հաւաքացեալները միաւորող հիմնական ոգեկան ոյժը (ՓԷ, 26):

* Եկեղեցոյ բարեկարգութեան հիմնահարցը կը կերպնանայ հոգեւորականին եւ ժողովուրդին միջեւ հասպարուած փիլիսոփայութեամբ, հոգեւորականին եւ ժողովուրդին համապեղ ծառայութեամբը՝ որպէս հաւաքքին գործնականացումը (ՓԷ, 26):

* Հայաստանեայց Եկեղեցին ի մի բերող գլխաւոր առաքելութիւնն է (ՓԷ, 28):

* Բոլորիս նպաստակն է պահպանել եւ օրացնել Հայաստանեայց Եկեղեցին որպէս հաւաքքի ծառը, իսկ ջուրը մեր ծառայութիւնն է, աշխատանքը, որ ի սպաս կը բերենք Եկեղեցոյ վերակառուցմանը համար (ՓԷ, 28):

* Եկեղեցին հաւաքացելոց կեանքին մէջ լոյսն է, հոգեւոր առաքելութիւնը (ՓԷ, 28):

* Մեր հայրեք իրենց ոգին, իրենց հաւաքքին ներշնչումը առած են Սուրբ Էջմիածնէն եւ իրենց կեանքը արժեւորած են ժողովուրդի ծառայութեամբ (ՓԷ, 33):

* Հայ Եկեղեցին հայուն Նոյեան տապանն է (ՓԷ, 34):

* Հայաստանեայց Եկեղեցին երկնարուր շնորհներու մէջ այն ժայռն է, որուն վրայ հասպարուն պիտի պահենք մեր կեանքը (ՓԷ, 40):

* Հայաստանեայց Եկեղեցին ոգեղէն այն ներկայութիւնն է, որքեղ կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը, կը լսենք պարմութեան ձայնը, մեր իսկ ձեռքերով զայն կը դարձնենք զգալի, շնչող ու ապրող փունը մեր զաւակներուն համար (ՓԷ, 40):

* Հայաստանեայց Եկեղեցին ոսկեկամուրջն է դէաի Ասպուծ փանող ու առաջնորդող, որ ներկայիս նպավակ մըն է մեր կեանքին մէջ (ՓԷ, 40):

* Քրիստոնէութիւնը դարձնենք հասպարութիւնը մեր կեանքին եւ Հայաստանեայց Եկեղեցին՝ նպավակն ու օրինութիւնը մեր զաւակներուն (ՓԷ, 41):

* Հայաստանեայց Եկեղեցին ի զլուխ ունենալով Սուլք Էջմիածինը Քրիստոսի Յարութեան ժայռին վրայ է հասպարուած (ՓԷ, 54):

* Բոլորով, ձեռք ձեռքի փուած Ասպուծոյ օգնականութեամբ ու առաջնորդութեամբ, Քրիստոսի սիրով ու հաւաքրի նոր գործերով հարսպացած շարունակենք Եկեղեցին դարձնել հասպարութիւնը մեր կեանքին (ՓԷ, 55):

* Խրաբանչիր ժողով Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ հրաշշալի առիթ մըն է մեր մէջ վերանորոգելու համար Ասպուծոյ կողմէ մեզի վսպահուած առաքելութիւնը (ՓԷ, 73):

* Եկեղեցին մայրն է ժողովուրդին եւ կամուրջը՝ դէպի Ասպուծ առաջնորդող (ՓԷ, 91):

* Աշխարհով փարածուած հայ ժողովուրդի զաւակները ի մի հաւաքող Սրբութիւն Սրբոցն է Սուլք Էջմիածինը (ՓԷ, 95):

* Դարերով շարունակ Սուլք Էջմիածինը դարձաւ հոգեւոր ուժականութեան անսպառ աղբիւրը, որուն հետ հաղորդակցութեամբ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակները իրենց մէջ ամուր պահեցին Ասպուծածիրութեան լոյսը, հայրենասիրական ոգին եւ հայ մարդուն

կեանքը դեպի նոր արշալոյսներ առաջնորդող ոգին (ՓԷ, 95):

* Կաթուղիկէ Սրբոյ Էջմիածնի տօնը արթնութեան հրաւեր է, որ ուղղուած է բոլորիս, ոպեսզի ապրինք քրիստոնէական հաւաքրով, Քրիստոսի սիրով, Աւելքարանի պարզամներու առաջնորդութեամբ, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հանդէպ նուիրումի եւ ծառայութեան ոգիով, հայ ընդանիքը սուրբ պահելու գիւղակցութեամբ եւ երախայի եւ երիքասարդի կեանքը առաջնորդելու Ասպուծոյ ճանապարհէն (ՓԷ, 95):

* Նոր կեանքը՝ Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդը մարմնաւորող կեանքն է (ՓԷ, 96):

* Նոր կեանքը՝ Սուրբ Էջմիածնի ոգին մարդակարարող, պարածող առաքելական կեանքն է (ՓԷ, 96):

* Նոր կեանքը՝ Սուրբ Էջմիածնով շաղախուած միութիւնն է մեր սուրբ Եկեղեցւոյ հաւաքականութեան մէջ (ՓԷ, 96):

* Նոր կեանքը՝ Սուրբ Էջմիածնի դողանջներուն արձագանզը արգասաւորող կեանքն է (ՓԷ, 96):

* Սրբութեան դրանող ճանապարհին նախապայմանն է Եկեղեցական պաշտամունքը, քանի որ մեր կեանքին մէջ այդ փորձառութիւնը ունեցանք դեռ մանուկ հասակէն, երբ մեծերուն առաջնորդութեամբ Եկեղեցի կը յաճախէինք (ՓԷ, 97):

* Եկեղեցւոյ արարողական եւ պաշտամունքային կեանքին մէջ արձանագրուած պարումները, որոնք իրենց արդարացնուածութիւնը կը գրնեն շարականներու, աղօթքներու եւ ծիսական այլ արարողութեան մէջ, կը պարմեն ոչ միայն անցեալի մէջ պատահած դէպերը՝ Քրիստոսի կեանքի հետ առնչուած, այլ կարարուածին մէջ կ'արդարացնուած Քրիստոս (ՓԷ, 98):

* Եկեղեցին ունի իր գլխաւոր առաքելութիւնը, որն է դառնալ պարզամարերը Աստուծոյ խօսքին ու ներկայութեան (ՓԷ, 101):

* Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ իրականութիւնը մնայուն առաքելութեան մը կարելի է վերածել միայն այն ժամանակ, երբ Եկեղեցին մշտապէս նոր ժամանակներու մարդարաւերներուն դիմաց ինքզինք կը բարեկարգէ (ՓԷ, 101):

* Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ բարեկարգութիւնը կարելի է իրագործել երբ լիարժէք կերպով կը քննարկուին Եկեղեցին կազմող բոլոր միաւորները եւ ըստ այնմ անոնցմէ իրաքանչիւրին բալով համապատասխան լուծումները՝ ի պարասխան նոր ժամանակներու մարդարաւերներուն (ՓԷ, 101):

* Եկեղեցին պարզամարերն է Աստուծոյ խօսքին ու ներկայութեան, որով եւ նոյն Եկեղեցին կարող կը դառնայ դիմագրաւելու աշխարհայնացումի վրանգները (ՓԷ, 101):

* Այսօր Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին քրիստոնէական մքածողութեան օրաշարժի մը անհրաժեշտութիւնը ունի, որովհետեւ քրիստոնէական քեւական ու գործնական ապրումը նոր մարդարաւերներու առջեւ կը գինուի (ՓԷ, 101):

* Մայր Հայրենիքը խարսխուած է Սուրբ Էջմիածնի ժայռին վրայ, ուր Միածինը ինք իշաւ երկինքէն եւ իր լոյսը սփռեց մեր ժողովուրդի հոգիին մէջ (ՓԷ, 109):

* Մեր բոլորին սեպուի եւ բարոյական պարպականութիւնը պիսի ըլլայ յարիլ մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցիին գործնական եղանակով, զգալ անբաժան մասնիկը անոր, դառնալ սիրող սիրս ու հոգի անոր խորանին առջեւ, հաւաքալ անոր առաքելութեան, նուիրաբերել մեր կեանքը նմանութեամբը այրի կնոշ, որ բաճարի գանձանակի մէջ դրաւ ոչ թէ ինչպէս այլոց պէս, որոնք իրենց ունեց-

ւածքին աւելորդացէն գուին, այլ իր հոգու ամբողջ զօրութեամբը (ՓԷ, 150):

* Եկեղեցին հայ քրիստոնեային կեանքին հիմնաքարն է իր ծնունդէն մինչեւ վախճանը իր կեանքին (ՓԷ, 150):

* Եկեղեցին պիտի դարձնենք սիրոյ միաբանութեան մը, քրիստոնէական ընդանիքի մը, կիրակնօրեայ մեր աղօթքի կեանքին հաւաքքին կեղրոնք, ուրկէ ասպուածային զօրութիւն առած պիտի իմաստաւորենք նաեւ մեր կեանքի ընթացքը (ՓԷ, 150):

* Մայր Եկեղեցին պիտի դառնայ հիմնաքարը թեմական բոլոր Եկեղեցիներուն, որ առաւել պիտի միաւորէ հաւաքացեալներու կեանքը եւ քրիստոնէական առաքելութիւնը պիտի դառնայ հոգեւոր մղումը մեր հոգիներուն (ՓԷ, 156):

* Մայր Եկեղեցւոյ կառուցումը պիտի դառնայ խորհրդանիշը օպար ափերուն ապրող մեր ժողովուրդի զաւակներուն հոգեւոր զարթօնքին (ՓԷ, 157):

* Մայր Եկեղեցւոյ կառուցումը պիտի դառնայ վկայութիւնը մեր հաւաքքին կեանքին, որուն համար անցեալ դարերուն մեր նախնիք իրենց կեանքը նուիրաբերեցին (ՓԷ, 157):

* Մայր Եկեղեցին պիտի դառնայ հրաւերը քրիստոնէավայել կեանքին՝ ուղրուած նոր սերունդներուն (ՓԷ, 157):

* Մայր Եկեղեցին պիտի ըլլայ հրաշալի եւ արդար վկայութիւնը մեր նահաքակներուն սրբագրծուած կեանքին՝ «Վասն Յիսուսի, վասն հայրենեաց» (ՓԷ, 157):

* Մայր Եկեղեցւոյ գեսիլքը հողն ու ոսկին է մեր հոգեւոր կեանքին (ՓԷ, 157):

* Մայր Եկեղեցին դարձնենք մեր նպաստակը, որպեսզի նոր հոգի մը միաւորէ մեզ բոլորս Ասպուծոյ փառքին համար (ՓԷ, 157):

* Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին յաւերժական այն փունն է, ուրկէ ներս մփնելով կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը, կը հաղորդուինք մեր փառաւոր անցեալին հետ ու Ասպուծոյ ընդմէջէն կը դեսնենք հորիզոնէն անդին մանաւանդ մեր զաւակներուն սպասող Սուրբ Էջմիածինը, որուն հողը նուիրագործուած է քրիստոնասէր անթի ու անհամար հազարաւոր հայ հերոսներու մաքուր արեամբ (ՓԷ, 157):

* Ինչքա՞ն կը մնանք Ասպուծոյ Տան մէջ, այնքա՞ն եւս խորապէս կ'ըմբռնենք Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը, որմէ ծնած ենք իբրև լոյսի եւ արդարութեան որդիներ եւ որուն զծած ուղին մեզ կը բարձրացնէ դէպի Ասպուծ (ՓԷ, 164):

* Ասպուծածիկութեան, Ասպուծնաշութեան ու Քրիստոսի Աւելարանին պարզամներին հեփեւելու փանող ակունքը Եկեղեցին է, որդեռ կը լուսաւորուի մեր միքքն ու հոգին, կը մշակուի մեր քրիստոնեայի նկարագիրը եւ հաւաքքը կ'ունենայ իր աճումը (ՓԷ, 167):

* Եկեղեցին դարերով նուիրականացած ասպուծային այն հասպարութիւնն է, որ անթի սերունդներու կեանքը մշակած է բարոյականութեամբ (ՓԷ, 167):

* Մեր բոլորին սեպուի եւ բարոյական պարբականութիւնը պիտի ըլլայ յարիլ մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցին գործնական եղանակով, զգալ անբաժան մասնիկը անոր, դառնալ սիրող սիրվ ու հոգի անոր Խորանին առջեւ, հաւաքալ անոր առաքելութեան, նուիրաբերել մեր կեանքը նմանութեամքը այրի կնոշ, որ փաճարի զանձանակին մէջ դրաւ ոչ թէ ինչպէս այլոց պէս, որոնք իրենց ունեցուածքին աւելորդացէն փուին, այլ իր հոգիի ամբողջ օգորութեամբը (ՓԸ, 23):

* Եկեղեցին հայ քրիստոնեայի կեանքին հիմնաքարն է իր ծնունդէն մինչեւ վախճանը իր կեանքին (ՓԼ, 23):

* Աւելի աշալուրջ պէտք է ըլլանք մեր հոգափարութեանը նկափմամբ հանդէպ Հայասփանեայց Եկեղեցւոյ ու վերապրեցնենք այն բոլոր աւանդութիւնները, որոնք բոլորն ալ հասփափ ասփիճաններ են մեր կեանքը դէպի Ասփուած առաջնորդող եւ մեր մէջ խորացնելով սփեղծագործ կեանք մը ապրելու ձգփումն ու նպափակը (ՓԼ, 23):

* Եկեղեցին պիփի դարձնենք սիրոյ միաբանութեան մը, քրիստոնեական ընփանիքի մը, կիրակնօրեայ մեր աղօթքի կեանքին հաւափքի կեղրոնք, ուրկէ ասփուածային զօրութիւն առած պիփի իմասփաւորենք նաեւ մեր կեանքի ընթացքը (ՓԼ, 23):

* Հաւափացին մեր նախնիք եւ մեզի հաղորդեցին հաւափամքը այն գերազոյն ճշմարդութեան, որ «Եկեղեցին հայկական ծննդավայրն է հոգիոյ» (ՓԼ, 32):

* Մեր կեանքին մէջ մեր առջեւ դրուած գանձանակը մեր Եկեղեցին է, Ասփուծոյ Տունը, եւ մեր ընփանիքները (ՓԼ, 48):

* Քար մըն ալ մենք զեփեղենք Մայր Եկեղեցւոյ ամրութեան ընթացքին եւ մեր աղօթքը դարձնենք շաղախը հանգուցող քարերուն (ՓԼ, 65):

* Մայր Եկեղեցւոյ ամրութիւնը պիփի դառնայ խորհրդանիշը օփար ափերուն ապրող մեր ժողովուրդի զաւակներուն հոգեւոր զարթօնքին (ՓԼ, 65):

* Մայր Եկեղեցւոյ ամրութիւնը պիփի դառնայ լաւագոյն վկայութիւնը մեր հաւափքի կեանքին, որուն համար անցեալ դարերուն մեր նախնիք իրենց կեանքը նուիրաբերեցին (ՓԼ, 65):

* Մայր Եկեղեցին դարձնենք մեր նպափակը, որպէսզի նոր հոգի մը միաւորէ մեզ բոլորս Ասփուծոյ փառքին համար (ՓԼ, 65):

* Այս արեւի ու երկնքի վակ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին յաւերժական այն փունն է, որիկէ ներս մփնելով կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը, կը հաղորդուինք մեր փառաւոր անցեալին հեք ու Ասպուծոյ ընդմէցն կը փեսնենք Սուրբ Էջմիածինը, որուն հողը նուիրագործուած է քրիստոսասէր անթի ու անհամար հազարաւոր հայ հերոսներու մաքուր արեամբ (ՓԼ, 65):

* Եկեղեցին աղօթքի փունն է, ուր Ասպուծոյ ներկայութեան, բոլորս ալ պարզք ունինք այլակերպելու մեր ամրող Եռթիւնը եւ այսպեղ դառնալու մէկ սիրով ու մէկ հոգի, մեր հոգեւոր կեանքին ու հաւաքքին նշանաբանը դարձնելով Ասպուծոյ խօսքին քարոզութիւնը (ՓԼ, 69):

* Մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը կը դիմէ բոլոր արդար միջոցներուն, որպէսզի կարողանանք սփեղծել այնախսի միջավայր, ուր մարդուն կեանքը, բոլորիս հոգեւոր կեանքը կարելի ըլլայ մշակել Ասպուածայինը ներշնչող կարեւոր յափկանիշներով (ՓԼ, 76):

* Եկեղեցին զիսաւորն է բոլոր միջոցներուն մէջ, որ նիւթենէն ներկայութենէ մը աւելին է, որովհեքեւ Եկեղեցին հասպարողն ու ամրապնդողը Ասպուած է (ՓԼ, 76):

* Հայ քրիստոնեային համար երէկ, այսօր եւ յաւիգեան Հայաստանեայց Եկեղեցին եղած է ու պիտի մնայ որպէս հոգիին լոյս փուող Ասպուծոյ փունը (ՓԼ, 82):

* Ասպուծոյ փունը հաւաքացեալինն է, եւ քով քովի գալով պիտի պահենք այդ փունը աղօթքներով ու զօրանանք Ասպուծոյ սիրովն ու Աւելքարանի պարզամներով (ՓԼ, 82):

* Սուրբ Էջմիածինը ծնունդ առաւ մեր պապմութեան մէջ 303 թուականին եւ մինչեւ այսօր կը հոգայ մեր հոգեւոր կեանքի կարիքները (ՓԼ, 82):

* Եթէ հոգիով հարուստ մնանք եւ մեր խօսքն ու գործը ըլլայ արդայայդութիւնը Ասպուծոյ կամքին, ապա Սուրբ Էջմիածինը մեզմով կը զօրանայ, աշխարհով գրաբուած իր զաւակները կը հաւաքէ (ՓԼ, 82):

* Սուրբ Էջմիածնի օրը մեր ուխսի օրն է, որպէսզի մնանք հասպատ մեր հաւաքրին մէջ եւ թոյլ չփանք, որ որեւէ վնաս հասնի մեր հոգիին եւ այն ժամանակ ամենք պիտի մնանք իրապէս ուրախ եւ Ասպուծոյ օրինեալ զաւակները (ՓԼ, 82):

* Հայասպանեայց Եկեղեցին ասպուածահիմն ու սրբազն այն հասպատութիւնն է, որ մեր ժողովուրդին յաւերժութիւնը կը խորհրդանշէ այնքան ժամանակ, որքան մենք կը քարոզենք Քրիստոսի Աւելիարանը (ՓԼ, 92):

* Եկեղեցին հոգեւոր հասպատութիւն մըն է, եւ աշխարհայինը պէտք է ամբողջութեամբ դուրս հանենք մեր կեանքին եւ առաջնորդուինք Ասպուծոյ սիրովը, Քրիստոսի քարոզած սիրովը (ՓԼ, 101):

* Հայասպանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին իր բոլոր առաքելութիւններով միշոցներ կը սպեղծէ, որպէսզի մեր ձեռքերուն մէջ պահենք Ասպուծմէ սպացուած ժառանգը՝ յանձին Քրիստոսի եւ ապրելու իրմէ մեզի հասած պարզամներով (ՓԼ, 127):

* Եկեղեցին այն սուրբ գեղն է, ուր հանդիպում կ'ունեանք Ասպուծոյ հեգ: Հաւաքացեալներն են Քրիստոսի Եկեղեցին եւ անոնց աղօթքներով կը դառնայ աղը համայնքի կեանքին մէջ (ՓԼ, 138):

* Եկեղեցաշինութիւնը ազնուական արարք է: Եկեղեցի կառուցանելը Ասպուծոյ գործն է (ՓԼ, 140):

* Եկեղեցաշէն մարդիկ իրենց ծառայական կեանքով կը դառնան Ասպուծոյ ձեռքերը (ՓԼ, 140):

* Եկեղեցին Ասքուծոյ ընծան է, որուն ծնունդը պայմանաւորուած ու երաշխաւորուած է մեր իսկ հաւաքրի կեանքով (Փթ, 14):

* Հայց. Առաքելական Եկեղեցին Ասքուծոյ Տունն է, մեր կեանքի գունն է, մեր կեանքի Սրբութիւն Սրբոցն է, ու ամենաազնի առաքելութիւնն է, որուն առջեւ մեր նախնիք խոնարհած են: Հերթը այսօր մերն է խոնարհումի (Փթ, 14):

* Եկեղեցին ամէնէն զիսաւոր գեղն է, ուր մարդը կը հանդիպի Ասքուծոյ հետ եւ կը մշակէ իր կեանքը Ասքուծոյ խօսքովը (Փթ, 22):

* Եկեղեցին այն հիմնական գեղն է, ուր մենք կը խորացնենք այն հիմնական զիփակցութիւնը, որ կեանքը պիտի ապրենք Ասքուծոյ հետ եւ Ասքուծոյ կողմէ մեզի վսրահուած բարի նպագակները կեանքի կոչելով (Փթ, 22):

* Ասքուածային մեծագոյն պարզեւ մըն է Եկեղեցին՝ իր հաւաքացեալներու աղօթքի ու հաւաքրի կեանքով, սիրոյ գործերով, բարի արարումներով ու հոգեւոր առաքելութեամբ, միշտ նպագակ ունենալով քրիստոնէական դասպիհարակութիւնը մանուկներու, պարանիներու, երիդասարդներու եւ համայն համայնքի հաւաքացելոց (Փթ, 30):

* Եկեղեցին պիտի դարձնենք այն հոգեւոր մազնիսը, որ մեզ բոլորս պիտի միացնէ որպէս մէկ ու մեծ ընդանիքի մը հաւաքաւոր զաւակները (Փթ, 31):

* Ամէն անգամ, երբ մուտք գործենք աղօթքի Տունէն ներս, Ասքուծոյ ներկայութեան պիտի պայծառակերպենք մեր հոգեւոր կեանքը, մեր վրայէն պիտի թօթափենք հին մարդը իր բոլոր թերութիւններով եւ նորը պիտի ապրինք ի Քրիստոս, որպէսզի լոյս դառնանք համայնքի կեանքին մէջ սիրոյ ու յարզանքի զգացումներով, ներողամիտ սրբով ու հոգով (Փթ, 31):

* Եկեղեցին՝ Քրիստոսի կեանքին ծնած խորհուրդ մըն է (Փթ, 43):

* Եկեղեցին իր հաւաքացեալներով պիտի ապրի Քրիստոսի ներկայութիւնը՝ իր մարդեղութենին մինչեւ պատրագումը խաչի վրայ եւ Սուրբ Յարութեան խորհուրդով մեր առջեւ բացուած յաւիպենական կեանքի ճանապարհը (Փթ, 43):

* Եկեղեցւոյ ճշմարգութիւնը պիտի մարմնաւորուի մեր հաւաքքի կեանքով, սիրոյ զգացումներով ապրուած առօրեայով եւ ներողամփութեան ոգու հաղորդումովը (Փթ, 43):

* Եկեղեցին սրեղծելու, կազմելու եւ բարգաւաճ ապրելու համար նախապայման է, որ իր անդամները ապրին ներողամփութեան ոգով, այլապէս մեր կառուցած եկեղեցին չի կրնար հասպարուիլ ժայռի վրայ (Փթ, 43):

* Ընկերութեան կեանքին մէջ առկայ բոլոր յորի բարքերն ու սովորութիւնները արդինը են այն բանին, որ եկեղեցին բացակայ է մարդուն կեանքին մէջ (Փթ, 47):

* Մարդուն կեանքին մէջ Եկեղեցու բացակայութեան պատճառով մարդիկ կորսնցուցած են յարգանքը միմեանց նկարմամբ: Շապ պարզ թուացող այս երեւոյթը գեղիք կու գրայ, որ մարդիկ ո՛չ միայն իրարմէ հեռանան, այլեւ՝ Ասպուծմէ (Փթ, 47):

* Հարկ է, որ ամէն համայնքէ ներս կառուցուին հոգեւոր գաճարներ բազում բարի պատճառներով՝ եկեղեցիներու կազմակերպութեամբ եւ սրեղծումովը համախմբելու նոյն համայնքի գաւակները, անոնց ջամբելով հոգեւոր դասպիտակութիւն, Ասպուծոյ սէրը եւ Քրիստոսի Աւելքարանը (Փթ, 47):

* Պայման է, որ եկեղեցին վերադառնայ իր արմագներուն, այլապէս արգաքին աշխարհի հոսանքներն ու

ազդեցութիւնները պատճեց մը պիտի հասդարեն Ասպուած եւ մարդ յարաբերութեան մէջ (Փթ, 47):

* Հոգեւոր գաճարներ կառուցելը մեզմէ դուրս վիճակ մը չէ: Ընդհակառակը, մենք մեզ պիտի գեսնենք այդ վիճակին մէջ զործօն դերակարպութեամբ, մեր կեանքերը դարձնելով Ասպուածոյ սուրբ ձեռքերը (Փթ, 47):

* Հոգեւոր գաճարներ սփեղծելով եւ կազմակերպութեամբ կը համախմբուի սփռուած ժողովուրդը եւ անոնց կը բաշխուի հոգեւոր սնունդ (Փթ, 47):

* Ինքան հոգեւոր գաճարներ կառուցենք, այնքան աւելի զիրակից ենք Ասպուածոյ ներգործութեան մեր կեանքին մէջ (Փթ, 48):

* Ինքան հոգեւոր գաճարներ կառուցենք, այնքան հեռու պահած կ'ըլլանք մեզմէ օգար խորհուրդները, չարութիւնն ու պատերազմը եւ բոլոր գեսակի յորի բարքերը (Փթ, 48):

* Եկեղեցին՝ ի Քրիստոս հաւաքացելոց ընդամիքը դառնալով, բոլորս կը ներշնչէ ու կը զօրացնէ այն զիրակցութեամբ, որ հաւաքականութեան մէջ կը կայանայ մարդուն բարոյական կեանքի մեծագոյն արժեքը (Փթ, 48):

* Եկեղեցին ոսկի օղակն է, որ մեզ կը միացնէ Ասպուածոյ հետ (Փթ, 48):

* Դռնբացէքը Ասպուածոյ եւ աղօթող մարդուն միջեւ երկխօսութիւն մ'է (Փթ, 65):

* Դռնբացէքին մէկ կողմէ աղօթասացը իր խնդրանքը կը ներկայացնէ Ասպուածոյ արքայութենէն ներս մդնելու, միւս կողմէ Ասպուածոյ հասդար ձայնն է, որ կը յայգարէ թէ արթնութեան համար վերապահուած դռնէն ներս մուլքը կը թելադրէ որոշակի պայմաններ (Փթ, 66):

* Եկեղեցին՝ մեր անարափ մայրն է, որմէ կը ծնինք որպէս լոյսի եւ ճշմարպութեան որդիներ (Փթ, 66):

* Եկեղեցին՝ մեր լոյսի եւ արդարութեան ճանապարհն է եւ դեպի Քրիստոս եւ Ասպուած փանող կամուրջը (Փթ, 66):

* Ասպուածոյ մեծագոյն շնորհն է Եկեղեցին, որուն մէջ ինքզինքը հասպարող անձը իր կեանքը կը մշակէ Ասպուածոյ սիրով եւ կը դառնայ նոր, իր կեանքով ու վարքով Ասպուածոյ շունչն ու իմասպութեան հաղորդող անձ (Փթ, 66):

* Անաղարք պահպանումովը մեր քրիստոնէական հաւաքրին, հայ ընդունիքի իմբերը աւելարանական խորհուրդներով ամրացնելը, Հայ Եկեղեցին ու դպրոցը պայծառացնելը, մշակոյթի գուներու դռները լայնօրէն բաց պահելը, Մայր Հայրենիքին ու Ս. Էջմիածնին ծառայելն են բարի ու ասպուածահաճոյ գործերը (Փթ, 75):

* Մեր նախնիք մեզի հաղորդեցին հաւաքամքը այն գերագոյն ճշմարդութեան, որ «Եկեղեցին հայկական ծննդավայրն է իմ հոգւոյն» (Փթ, 76):

* Եկեղեցին՝ Ասպուածոյ բնակութեան գունն է, որուն բնակիչներն ենք մենք (Փթ, 84):

* Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը կը պարզամէ մեզ գործնականացնել Քրիստոսի Աւելարանը մեր բովանդակ կեանքի ընթացքին (Փթ, 84):

* Եկեղեցին՝ մարդկանց կեանքը դեպի Ասպուածոյ թագաւորութիւն առաջնորդող դուռն է (Փթ, 84):

* Եկեղեցին՝ Երկինքի թագաւորութեան մանրակերպն է՝ նման պարուական մարզարիվի մը, որուն ծառայութեան ենք կանչուած (Փթ, 84):

* Ինչպէս մեր նախնիք իրենց կեանքն են գուած Եկեղեցին, եւ Եկեղեցին դարձուցած իրենց կեանքի

հաւաքամքը, ապա նոյնին հրատերը կը սփանանք նաև մենք (Փթ, 84):

* Մեր հաւաքքի աղբիւրն է Սուլր Էջմիածինը, որ Լուսաւրիչը ուսկի մուրճով նշանակեց այն սուլր գեղը, որ կառուցուեցաւ առաջին կաթողիկէն (Փթ, 86):

* Հայ մարդուն համար արշալոյսը արթնութեան հրատէ է, մնալու համար հաւաքարիմ նախնեաց հաւաքքի կեանքին եւ անկեղծաւոր սիրով փարուած՝ Մայր Հայրենիքին ու Ս. Էջմիածնին (Փթ, 91):

* Մայր Եկեղեցւոյ գեսիլքը հողն ու ոսկին է մեր հոգեւոր կեանքին (Փթ, 145):

* Մայր Եկեղեցին դարձնենք մեր նպագակը, որպէսզի նոր հոգի մը միաւորէ մեզ բոլորս Ասպուծոյ փառքին համար (Փթ, 145):

* Այս արեւի ու երկնքի փակ Հայց. Առաքելական Եկեղեցին յաւերժական այն գունն է, ուրկէ ներս մփնելով կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը. կը հաղորդուինք մեր փառաւոր անցեալին հետք ու Ասպուծոյ ընդմէջէն կը գեսնենք հորիզոնէն անդին մանաւանդ մեր զաւակներուն սպասող Սր. Էջմիածինը, որուն հողը նուիրագործուած է քրիստուասէր անթի ու անհամար հազարաւոր հայ հերոսներու մաքուր արեամբ (Փթ, 145):

* Մայր Եկեղեցին պիտի դառնայ մշփական մարդարաւաւէր մը զալիք բոլոր ժամանակներուն, մեր զաւակաց ջամբելու համար Ասպուծածգիփութեան լոյսը, որուն զիրակցութեամբը մեր նախնիք նուիրագործեցին ու հրաշագործեցին իրենց Ասպուծափուր կեանքը եւ Եկեղեցին դարձուցին դէպի երկինք առաջնորդող ոսկեայ կամուրջը (Փթ, 149):

* Մայր Եկեղեցին Ասպուծածաշնչական պարզամարտագայթող ոգեղին այն կառոյցն է, որուն սահմանումը

կարելի է բնորոշել երկու բառերով՝ «անկեզ մորենին», ուրկէ ներս մտնող հայ հաւաքացեալը պիտի զգայ Ասպուծոյ հզօր ներկայութիւնը, պիտի լսէ Երկնային ձայնը, որուն առաջնորդութեամբ պիտի կարողանանք հրաշագործել մեր կեանքը (ՓԹ, 155):

* Հայ քրիստոնեային համար հրաշագործուած կեանքը Քրիստոսի սիրովը շաղախուած հոգեւոր ծառայութիւնն է, Սուրբ Էջմիածնի քուրայէն կրակ առած սիրովն է, իր ժողովուրդին առջեւ խոնարհած էութիւնն է, մարդկութեան ի սպաս փրուած կեանքն է (ՓԹ, 155):

* Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետը կը խորհրդանշէ Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդին թթխմորը (ՓԹ, 155):

* Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետը Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդով կը խմորէ մեր ժողովուրդի զաւակները, կը ներշնչէ զիրենք Հայրապետական շունչով, կը վառէ անոնց մէջ սէրը՝ Հայրենիքն ու Սուրբ Էջմիածինը սիրելու եւ անոնց կը պարզամէ դառնալու եկեղեցւոյ առաքեալներ (ՓԹ, 157):

ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ ՍՈՒՐԲ ՄԻՒԾՈՆ

* Խաչին ճառագայթող գլխաւոր պատգամը՝ Քրիստոսի սէրն է պատրասփուող իր Անձին ընդմէջէն, ողջ մարդկութեան համար (ՓԼ, 35):

* Խաչին վերացումը, բարձրացումը, խաչին նկարմամբ բացառիկ յարգանքի արդայայփութիւնը բացաբրող փօնն է Խաչվերացի Կիրակին (ՓԼ, 51):

* Խաչին հանդէպ մեր ունեցած սէրն ու հաւաքքը մեր մէջ խորացած է միայն այն պաֆճառին համար, որ խաջը կը խորհրդանշէ Քրիստոսի Անձին պատրագումը, Ասպուծոյ անսահման սէրը մարդկութեան նկարմամբ մարմնաւորուած Քրիստոսով (ՓԼ, 53):

* Խաչին մէջ մենք կը փեսնենք Քրիստոսի ներկայութիւնը (ՓԼ, 53):

* Խաչին առջեւ երկրպագելու կամ խաչակնքելու բարեպաշտական արդայայփութիւնը կը խորհրդանշէ եւ կը բացայայփէ Քրիստոսի հետեւելու քրիստոնեայի նպատակն ու պատրաստակամույթիւնը, անոր հաւաքամքը (ՓԼ, 51):

* Խաչվերացի փօնը հրաւէր մըն է հաւաքացեալի համար, որպէսզի ան խորհուրդներն ու աղօթքը կեղրոնացնէ խաչին վրայ եւ ըմբռնէ խաչին իմաստը եւ ապրէ անոր վրայ իր Անձը պատրագող Քրիստոսի սէրը (ՓԼ, 53):

* Քրիստոսի խաչին առջեւ ծնրադիր ու աղօթող քրիստոնեայ հաւաքացեալները կը դառնան խաչակից Քրիստոսի, կ'ընդունեն կեանքի նոր ընթացք մը, պատրագումներով իմաստաւորելու իրենց կեանքը եւ զայն

վերածելու Ասպուծոյ՝ աւելի գեղեցկացած եւ հարսփացած (ՓԼ, 53):

* Խաչվերացի տօնը հրաւեր մըն է՝ ուղղուած հայ քրիստոնեային, որպեսզի ան լիովին կափարէ իր ուսերուն դրուած պարփականութիւնները՝ Քրիստոս դարձնելով իր կեանքի հայելին (ՓԼ, 53):

* Խաչին խորհուրդի հրաւերին պարփախանող քրիստոնեան իր անձը կը դարձնէ խաղաղութեան պարզամ, սիրոյ ներկայութիւն, սբեղծագործ կեանքի ճանապարհորդութիւն (ՓԼ, 54):

* Ասպուած խաչի զօրութեամբ կը նորոգէ մեր կեանքը եւ մեր հոգիներուն մէջ կ'առափացնէ պարփազի ողին, որուն աղբիւն է Քրիստոս՝ Ասպուածորդին (ՓԼ, 54):

* Ապրինք խաչի խորհուրդով: Խաչը դարձնենք լոյս ու ճանապարհ, իմասպութիւն ու ոգի մեր հոգեւոր կեանքին, եւ ամէն խաչակնքում մեր կեանքի մէջ կը դառնայ նոր ասդիճան մը մեզ դէպի Ասպուած առաջնորդող (ՓԼ, 54):

* Խաչին խորհուրդն ու իմասպը ամենալայն առումով կը բացաբրէ Ասպուծոյ անսահման սիրոյն մասին եւ Ասպուածորդու մեր Տիրոց ու Փրկչի պարփազումի մասին (ՓԼ, 55):

* Խաչը քրիստոնեային համար կը դառնայ այն դուռը, որ անոր կ'առաջնորդէ դէպի նոր կեանք, որ հասպարուած է Ասպուծոյ վրայ (ՓԼ, 55):

* Խաչին առաջ պաշփամունք կափարել կը բացաբրէ անոր մէջ զպնել Խաչեցեալը՝ Քրիստոս Ասպուածորդին եւ խոնարհութեամբ աղօթել Անոր ներկայութեան (ՓԼ, 56):

* Խաչը մեր հոգին ու սիրով կը լեցնէ պարփազումի ու զիհողութեան ողիով ու զիփակցութեամբ (ՓԼ, 56):

* Խաչը յաւիպենականօրէն ճառագայթող ճշմարդութիւն է (ՓԼ, 56):

* Քարեպաշտ քրիստոնեան ընդառաջ պիփի երթայ խաչէն իրեն հասնող լոյսին՝ Քրիստոսի Անձին, ու անով իսկ լեցնէ իր կեանքը (ՓԼ, 56):

* Խաչին պարզամն է, որ իւրաքանչիւր հաւաքացեալ Խաչեցեալը դարձնէ ճանապարհը իր կեանքին եւ խաչին խորհուրդով իմաստաւորէ ասպուածապարզեւ իր կեանքը, որ իր արքայայբութիւնը կը գտնէ բոլոր մակարդակներու վրայ, ընդանիքէն, հասարակական կեանքէն, դպրոցներէն, հասպարութիւններէն, մարդկային յարաբերութեանց բոլոր ոլորդներէն ներս (ՓԼ, 56):

* Խաչին հաւաքացողը կը մերժէ խաւարն ու անոր գործերը՝ ափելութիւնը, սպախօսութիւնը, գողութիւնը, գոռոզութիւնը, անբարոյականութիւնը, եւ կ'ապրի կեանք մը Քրիստոսի նմանակցութեամբ, արդար ու բարի կեանքով, խոնարհութեամբ ու ծառայութեամբ լեցուն կեանքով, խաղաղութիւն ներշնչելով բոլորին (ՓԼ, 56-57):

* Գիւլ Խաչի փօնը քրիստոնեայի համար հրաւեր է, որպէսզի նորոգէ իր հաւաքրի կեանքը անհաքապէս եւ թէ համայնքային մակարդակի վրայ, եւ կափարելագործէ իր մէջ քրիստոնէական կեանքով ապրելու կոչումն ու զիփակցութիւնը (ՓԼ, 57):

* Ասպուածաշնչական հիմունքներով ամրապնդուած սուրբ իւղի արարողութիւնը եւ առաքեալներէն մեզի հասած Սրբալյս Միւռոնին մէջ պարզ բացաբրութեամբ մը մենք կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը (ՓԼ, 61):

* Մեր առօրեայ կեանքին մէջ Սրբալյս Միւռոնի հեղումով մենք կը սպանանք երկնային շնորհը, Ասպուածային առաջնորդութիւն եւ իմաստութիւն, որոնք պահելու միջոցը կը մնայ աղօթանուեր կեանքը (ՓԼ, 61):

* Սրբալոյս Միտոնի օրհնութեամբ Եկեղեցին իր մէջ կը գփնէ նոր զօրութիւն ու առաքելականութեան նոր եռանդ (ՓԼ, 61):

* Սուրբ Միտոնվ արթնացող քրիստոնէական ոգին կը բաշխուի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն աշխարհով մէկ փարածուած մեր հաւաքացեալներուն, որպէս նոր պատգամ մեր մէջ արմագաւորելու Ասպուծոյ ներկայութիւնը, Քրիստոսի սէրը, մեր հայրերու հաւաքրի կեանքին ձայնը (ՓԼ, 61):

* Մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ, նաեւ հայ քրիստոնեայի ուխար պիսի ըլլայ իր կեանքը հասպագել գէյթ մէկ անգամ Սրբալոյս Միտոնի օրհնութեան արարողութեան ներկայութեամբ (ՓԼ, 62):

* Հաղորդուիլ Սուրբ Միտոնի խորհուրդով կը նշանակէ սրբանալ, եղբայրանալ, դառնալ խաղաղութեան միջոց, սիրոյ ու հաշգրութեան խորհրդանիշ մեր բարի գործերով (ՓԼ, 71):

* Սուրբ Միտոնի փրուած Սուրբ Հոգու շնորհներով պէտք է զարդարենք մեր կեանքը եւ մեր խսկ ձեռքերով հրաշքներ պէտք է գործենք մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ (ՓԼ, 71):

* Սուրբ Միտոնը բարի պատճառն է հոգեւոր վերագարթօնքի, յաղթելու համար վկարութիւնները, մերժելու համար չարը եւ ապրելու Քրիստոսի սիրով ու Ասպուծոյ շնորհած իմաստութեամբը (ՓԼ, 71):

ԵԿԵՂԵՑՈՒՄՊԱՍԱԽՈՐ ԾԱՌԱՅԱԿԱՆ ԿԵՐՊ

* Ի Քրիստոս մեր հաւաքրի ուժականութեամբ պարփ ենք ծաղկեցնել մեր եկեղեցիները՝ բոլոր առաքելութիւններով միշտ անսալով Առաքեալի պարզամին՝ ծառայութիւնը դարձնելով սիրովերը միացնող գլխաւոր կամուրջը, ինչպէս զգացին ու ապրեցան առաքեալներ Քրիստոսի Համբարձումէն յեպոյ վերնափան մէջ (ՓԷ, 26-27):

* Հոգեւորականին առջեւ դրուած պարպականութեանց շարքին ամենէն հիմնականը քրիստոնէական դասպիհարակութեան առաքելութիւնն է, որով եւ պայմանաւորուած է հաւաքացեալներուն ներկայութիւնը եկեղեցւոյ ընդհանուր կեանքին մէջ (ՓԷ, 75):

* Ամենակալ Ասպուած ծառայութեան շնորհներով օրինած է հոգեւոր սպասաւորը եւ հաւաքացեալներու առջեւ բացած է ծառայութեամբ դէպի Ասպուած բարձրանալու ճանապարհը (ՓԷ, 95):

* Քահանային մէջ ինքան առաքանայ ներքին կրակը սիրոյ եւ ծառայութեան կեանքով, այդքան եւս անոր մէջ կ'ուոճանայ Ասպուծոյ սէրն ու անպարազրելի ուրախութիւնը (ՓԷ, 99):

* Հոգեւորականը իր մէջ պէտք ունի Տիրոջ հոգիին, որպէսզի կարողանայ բարոյական նոր կեանք ներշնչել ու համայնք սպեղծել Քրիստոսի սիրոյ Աւելարանի պարզամներով (ՓԷ, 103):

* Հոգեւորականը իր կեանքի կոչումով պարփ է ըլլալ Քրիստոսանման (ՓԷ, 138):

* Հոգեւորականի կեանքի ընթացքը կ'անցնի անչափելի եւ աննահանջելի վերիվայրումներու եւ անակնկալներու ընդմէջէն (ՓԷ, 138):

* Հոգեւորականին կեանքը իր ծառայութեամբ հոգեւոր ոյժի աղբիւրն է իր եկեղեցւոյ հաւաքացելոց համար (ՓԷ, 184):

* Հոգեւորականին կեանքը իր բոլոր երեսներով պէտք է ըլլայ աղօթքի կեանք, բարութեան պարզամ, սիրոյ պարուիրանին ներշնչում գուող օրինակը, մէկ խօսքով հոգեւորականը պիփի ըլլայ ամբողջը ի մի հաւաքող հոգեւոր ճարպարապելոր, որպէսզի իր հաւաքացելոց հետ միասին կազմէ եկեղեցին (ՓԷ, 184):

* Հոգեւոր հովիւր իր ծառայութեամբ եւ ի մասնաւորի իրեն գրուած շնորհներու ծաղկումովը կը դառնայ հոգեւոր մազնիսը ու ճշմարիփ հովիւր համայնքի ու ծուխի կեանքին մէջ (ՓԷ, 176):

* Ասպուծոյ ներկայութիւնը հասպաք է յափկապէս հոգեւորականներու կեանքին մէջ, անոնց մէջ կը գիննենք նաև անսպառ այն գօրութիւնը, որով կը կարողանանք կերպել Ասպուծոյ կողմէ սպասուած կեանքը եւ աւելին՝ յաղթելու բոլոր յուսահափութիւններն ու արժեւորելու մեր կեանքի բաժինը դարձած օրինութիւնները (ՓԷ, 184):

* Հոգեւորականին սրբին պարպքն է Քրիստոսի սէրը դարձնել հաւաքացելոց հոգիներուն մղումը եւ կեանքի նպատակը, որպէսզի ամբողջ կեանքի ընթացքը ունենայ սիրոյ ճանապարհորդութիւն մը համայնքի կեանքին մէջ (ՓԷ, 185):

* Քահանայութիւնը քահանային անձին մէջէն արփայայփուած եկեղեցւոյ կեանքին մէջ առանցքն է դէպի Ասպուծ առաջնորդող ճանապարհորդութեան (ՓԷ, 195):

* Քահանան Քրիստոսի կեանքին հետեւող ըլլալու ուխփաղութեամբ եւ Ասպուծոյ խօսքին քարոզութեամբ նուիրական պարփականութիւն ունի կազմակերպելու Քրիստոսի եկեղեցին (ՓԷ, 195):

* Ծառայութիւնը քրիստոնէութիւնը բնորոշող կարեւորագոյն յավկանիշներէն մէկն է, այն պարզ բացապրութեամբ, որ Քրիստոս, Աստուածորդին, իր անձը դարձուց ծառայութեան խորհուրդին մարմնաւորումը բառին ամենալայն առումով (ՓԼ, 9):

* Ծառայութիւնը առաքինութիւն մըն է, շնորհ մըն է Աստուծոյ կողմէ մեզի փրուած, որուն կենդանի վկայութիւնը կրնանք փալ մեր կեանքի ընթացքը հարսփացնելով Քրիստոսի նմանակցութեամբ (ՓԼ, 9):

* Ուրախութեամբ ծառայենք Աստուծոյ, պայմանաւ, որ այդ ծառայութիւնը իր գործնական արփայափութիւնը գփնէ նաեւ աշխարհի խաղաղութեան համար փրուած ծառայութեամբ, մարդկութեան ընծայուած բարի գործերու ծառայութեամբ (ՓԼ, 9):

* Ծառայութիւնը քրիստոնեայի կեանքին մէջ զլիսաւոր նախապայման է (ՓԼ, 9):

* Ծառայել կը նշանակէ աղօթել (ՓԼ, 9):

* Ծառայել կը նշանակէ ապրիլ Աստուծոյ սիրովը (ՓԼ, 9):

* Ծառայել կը նշանակէ լուսաւորել մարդկութեան կեանքը Աւելարաններէն մեզի հասած կենսափու պարգամներով (ՓԼ, 9):

* Ծառայութեամբ է պայմանաւորուած Աստուծոյ ազքին հաճելի – ընդունելի ամէն բարի առաքելութիւն, ընդունելի ծնունդն ու բարգաւաճումը, մանուկներու ու չափահասներու քրիստոնէական դաստիարակութիւնը, համայնքներու կազմութիւնը՝ իրենց դպրոցներով ու եկեղեցիներով, մայր հայրենիքի ու Ս. Էջմիածնի յաւերժականութիւնը (ՓԼ, 9):

* Ծառայութեան ճանապարհը պիտի դառնայ մեզ դէպի Աստուծու փանող լոյսը (ՓԼ, 10):

* Ծառայութեան խորհուրդը պիտի դառնայ մեզ միաւորող հոգեւոր այն զօրութիւնը, որուն շնորհի պիտի ճնշանայ Հայաստանեայց Առաքելական մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցին (ՓԼ, 10):

* Համամարդկային հոգեւոր արժեք է ծառայութիւնը, որ վեր է բոլոր փեսակի փեսակաւորումներէ, ըլլայ ազգային թէ կրօնքի պատկանելիութիւն (ՓԼ, 15):

* Հոգեւորականը Սուրբ Եկեղեցւոյ առաքելութեան արմագը պէտք է դարձնէ ծառայութիւնը հասարակական կեանքի բոլոր բնագաւառներէն ներս, որպէս արդարայայրութիւնը հաւաքրի կեանքին, որպէսզի Եկեղեցին դադրի լոկ ծիսական ու արարողական կեանքի բեմ ըլլալէ եւ ուղղակիօրէն առընչուի ժողովուրդի կեանքին հետ (ՓԼ, 15):

* «Տիրոջ հոգին վրաս է» աղօթքի մրմունջով հոգեւորականը կ'ուղղէ իր քայլերը դէպի բարին՝ դէպի ասպուածահաճոյ կեանք (ՓԼ, 17):

* Հայ հոգեւորականին հիմնական նպագակն է Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ երիտասարդութիւնը առաջնորդել դէպի Աստուած, դէպի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, դէպի Հայրենիք, դէպի հաւաքրի կեանք, որուն պարաբերումը պիտի ըլլայ հայ ընդառնիքին ծնունդն ու բարգաւաճումը (ՓԼ, 83):

* Քահանան, որ կը կանչուի ծառայութեան, կեանքի ընթացք մըն է, որ պէտք է կապարելագործել աղօթանուեր կեանքով, հաւաքրի գործերով, միշտ Աստուածոյ խօսքին առաջնորդութեամբ (ՓԼ, 89):

* Հոգեւոր ծառայութեան կոչուածը իր կեանքը պիտի դարձնէ շնորհաբաշխ կեանք հոգեւոր միսիթարութեան համար մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ զաւակներուն (ՓԼ, 89):

* Ժողովուրդը իր քահանայէն կը սպասէ այն բոլոր սպորտգելիները, որոնք մեր կեանքը կը դարձնեն նմանող

Ասպուծոյ, նմանակից Քրիստոսի եւ անոր պատրագումին (ՓԼ, 92):

* Քահանաներն ալ կ'ունենան դրաբութեան պահեր, բայց ներելի չէ, որ դրաբ կեանքով ապրին (ՓԼ, 92):

* Քահանային կեանքը սրբազործուած է, երբ առաւելաբար կը լեցուի բարի գործերով, իսկ ամօթ մըն է, երբ պարպուած է աղօթքի կեանքէն ու հաւաքքէն (ՓԼ, 92):

* Ասպուծոյ աչքը ամէն վայրկեան քահանայի վրայ է, որպէսզի զգուշութեամբ կապարէ իր հոգեւոր պարպականութիւնները եւ արդարացնէ հաւաքացեալ ժողովուրդին սպասումները (ՓԼ, 92):

* Հոգեւոր սպասաւորը պէտք է Սուրբ Եկեղեցւոյ խորհուրդին առաջնորդէ մեր ազգի զաւակները, որպէսզի ապրին Ասպուծոյ սիրովը եւ իրենց մէջ զբնեն Հայաստաննեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիով պայմանաւորուած ամբողջութիւնը մեր ազգի եւ յաւերժականութիւնը մեր Հայրենիքին (ՓԼ, 92-93):

* Հոգեւորականը իր համայնքին գիշաւոր ճարպարապեկն է, եւ անոր հարկ է ընձեռել բոլոր միջոցները, որպէսզի իր առաւելագոյն պարբասպութեամբ կարողանայ յաջողեցնել այն բոլոր սպասումները, որոնք ժողովուրդինն են (ՓԼ, 100):

* Ասպուծոյ Տան սպասաւորները կը կապարեն Ասպուծոյ գործը՝ կառուցելու համար հոգեւոր գունը, աղօթքի գունը, ուր կը մշակուի մարդուն հոգեւոր կեանքը Ասպուծսիրութեամբ, մարդասիրութեամբ, սպեղծազործական կեանքով ապրելու գիրակցութեամբ, ուր մարդուն կեանքը կը դառնայ ապրող Աւելարան (ՓԼ, 104):

* Քահանան Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ Քրիստոսի կեանքը ներկայացնող գիշաւոր անձն է, որուն ծառայութեամբ լեցուն եւ Սուրբ Պատրարազի մէջ աճող հոգեւոր

կեանքը ժողովուրդը կը հրաւիրէ Քրիստոսի անձին հետ
հաղորդակցութեան (ՓԼ, 113):

* Քահանայական կոչման արարողութեամբ կը պար-
փաւորուինք դէպի Քրիստոս դառնալու հիմնական քայլը,
ապրելու Քրիստոսի հետ, քրիստոսանման կեանքով (ՓԼ,
113):

* Քահանայութիւնն ալ գեսակով մը խորհուրդ խո-
րին է, որովհետեւ ինչքա՞ն կը ծառայենք Աստուծոյ եւ
ժողովուրդին, այնքա՞ն կը խփանայ քարի ու հաւաքա-
րիմ դառնալու գիրակցութիւնը (ՓԼ, 113):

* Քահանայական կոչման արարողութիւնը իր ամ-
բողջութեամբ իր մէջ կը բովանդակէ Աւելարանական
ճշմարգութիւնները, մեր հաւաքքի դաւանութեան հիմ-
նական սկզբունքները, մեր երանելի հայրերուն աղօթք-
ները, որոնք մերը դարձնելով հոգեւոր միութեան մէջ կը
մնանք նաեւ մեր հայրերուն հետ (ՓԼ, 114):

* Հոգեւոր ուրախութեան զազայնակեպն է քահա-
նայական ձեռնադրութեան պահը, քանզի երիբասարդ
զինուորազրեալ մը իր անձը կը խոնարհեցնէ Աստուծոյ
առջեւ եւ ծառայութեան հրաւերն ու կոչումը սպանալով
կ'ուզէ ապրիլ նոր կեանք մը ի Քրիստոս (ՓԼ, 114):

* Գեղեցիկ է ծառայութեամբ լեցուն կեանքը եւ իր
ողջ էլութեամբ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Քրիստոսի խօսքին
մարմնաւորումը «Եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն իր,
քարձրասցի» (ՓԼ, 114):

* Ինչքա՞ն քահանան կը հետեւի Քրիստոսի, այն-
քա՞ն աւելիով քահանայութիւնը կը դրսեւորուի կեանքին
մէջէն (ՓԼ, 115):

* Ինչքա՞ն քահանան կը լսէ Աստուծոյ խօսքը, եւ
ապա կը բանայ իր հոգիին բերանը՝ ընդունելու համար
հոգեւոր հացը, այնքա՞ն աւելիով պիտի անսայ նաեւ Աս-

պուծոյ հրամանին՝ երթալու ժողովուրդի կեանքին մէջ եւ խօսելու Ասպուծոյ ժողովուրդին (ՓԼ, 115):

* Օծեալ քահանային հոգեւոր ասպարէզին մէջ պարփականութեան սահմաններ չկան (ՓԼ, 115):

* Ինչքա՞ն Աւելարանը կը թելադրէ քահանային, ուրեմն այնքա՞ն եւս աւելի կ'աճին անոր հոգեւոր պարփականութիւնները՝ սնուցանելու, դաստիարակելու եւ խրաբելու Ասպուծոյ ժողովուրդը իր խօսքով պաշտպանելու, ներշնչելու Քրիստոսի հօգին զաւակները ասպուածային սիրով, ներշնչելու մեր հայրերուն հաւաքրի կեանքով (ՓԼ, 115):

* Քահանան եւ նոյնքան հաւաքացեալը միշտ պարփասք պիտի ըլլան բանալու իրենց հոգին եւ սնուցանելու զայն Ասպուծոյ խօսքով, հոգին ամբարելու Ասպուծոյ շունչով ու իմաստութեամբ, յագեցնելով հոգեւոր կեանքին ծարաւը (ՓԼ, 116):

* Աշխարհիկ իմաստով փառքին փանելու ճանապարհորդութիւն մը չէ քահանայութիւնը, այլ նաեւ Քրիստոսի կեանքին նմանողութեամբ կեանքի ընթացք մը, որ պիտի ապրիլ հաւաքրի քաջութեամբ, նախանձախնդիր ծառայութեան ոգիով, ժողովուրդը սիրելու բարձր գիրակցութեամբ, ներողամբութեան զգացումներով լեցուն սիրով մը պահելով մեր ներսիդին՝ որպէսզի հրաշագործուին մեր իմանապարութեան յանձնուած հոգիներուն կեանքերը (ՓԼ, 116):

* Քահանան դաստիարակ է, քարոզիչ է, հոգիներուն բժիշկ է, իմանապարն ու գուրգուրացողն է, կազմակերպողն ու սպեղծագործողն է եւ իր ժողովուրդին հեփ ծնունդ առած եկեղեցին վայելքը ապրող գլխաւոր ճարփարապելը համայնքի կեանքին մէջ (ՓԼ, 117):

* Աշխարհի կեանքին մէջ գերազոյն ճշմարդութիւնը Քրիստոսի եկեղեցին է, որ մշտական հանդիպման մէջ է Արարիչ Ասպուծոյ հեփ, որուն հեփ ըլլալով քահանան

կը դառնայ ասպուածային լոյսը համայնքի կեանքին մէջ, որպէսզի իրենով ժողովուրդը առաջնորդէ դէպի Ասպուած, դէպի աղբիւրը լոյսին, դէպի Ասպուծոյ թագաւորութիւնը (ՓԼ, 117):

* Քահանան իր կեանքը պիփի դարձնէ Սիմէռն Կիրենացիներ Գողգոթայէն վեր բարձրացող Զրիսպոսի, որ իր ուսերուն վրայ պահեց խաչափայքը՝ անոր փալով նոր իմասպ, եւ հրաւերը՝ դէպի Ասպուած դանապարհորդութեան (ՓԼ, 117):

* Ինչքա՞ն քահանան հասպափակամ է հաւափքի շնորհի ապրելու իր կեանքը, այնքա՞ն կը դառնայ հոգիները շաղախորդ հաւափացեալներու կեանքին մէջ, ամբոխը վերածելով Զրիսպոսի եկեղեցին (ՓԼ, 117):

* Քահանան պէփք է դառնայ նոր եկեղեցի եւ լոյսի կանչել՝ աղօթասաց հաւափացեալներու կեանքին մէջ, որպէսզի լոյս աշխարհ եկող մանուկներու հոգին, միքրն ու սիրքը զրահաւորէ Զրիսպոսի սիրով, Զրիսպոսի կենարար մարմնին ու արեան հաղորդակցութեամբ պայծառացնելու հաւափացեալներուն կեանքը՝ մեր սուրբ խորաններուն առջեւ պսակուող զոյգերուն կեանքը վերածելով Զրիսպոսի եկեղեցւոյ մանրակերպին, ամէն օճախէն ներս փանող Աւելքարանի կենսափու ապրումներով, սպաւոր հոգիներուն բերելով մխիթարութիւն, հիւանդները ներշնչելով եւ Սուրբ Հոգիի շնորհներով ընդունարանը դառնալու դեսիլքով ու զօրութեամբ (ՓԼ, 117-118):

* Հոգեւորականին կեանքը իր ծառայութեամբ հոգեւոր ոյժին աղբիւրն է իր եկեղեցւոյ հաւափացելոց համար (ՓԼ, 120):

* Քահանային կեանքը իր բոլոր երեսներով պէփք է ըլլայ աղօթքի կեանք, բարութեան պափզամ, սիրոյ պափուիրանին ներշնչում գուող օրինակը, մէկ խօսքով հոգեւորականը պիփի ըլլայ ամբողջը ի մի հաւաքող հո-

գեւոր ճարփարապեսը, որպէսզի իր հաւաքացելոց հետ միասին կազմէ Եկեղեցին (ՓԼ, 120):

* Քրիստոսի սէրը պէտք է ըլլայ քահանայի հոգու մղումը եւ կեանքի նպագակը, որպէսզի ամբողջ կեանքի ընթացքը ունենայ սիրոյ ճանապարհորդութիւն մը համայնքի կեանքին մէջ (ՓԼ, 121):

* Հոգեւորականին պրուած աւանդը Քրիստոսի Եկեղեցին է, որուն ծառայութեան է կանչուած (ՓԼ, 121):

* Քահանային պրուած աւանդը սուրբ է, քանզի նուիրականացուած է Եկեղեցու հայրերու հաւաքրով եւ պարս է զուրգուրալ, խնամել, բարեկարգել խոհեմութեամբ ու խոնարի ծառայութեամբ (ՓԼ, 121):

* Հոգեւորականին կեանքի նշանաբանը պիփի ըլլայ կապարել Ասպուծոյ կամքը (ՓԼ, 121):

* Եղած են հոգեւորականներ ու անհավներ, որոնք լիութեամբ ապրած են Քրիստոսի խօսքերը: Եկեղեցին այսօր կ'ապրի, քանի որ այդիսիներուն կեանքը դարձած է «ժայռը» մեր կեանքին (ՓԼ, 147):

* Քահանան-հոգեւորականը ի պաշփօնէ պարփականութիւն ունի որպէս Ասպուծոյ խօսքին քարոզիչը քարոզութեամբ ներկայացնելու Եկեղեցոյ կեցուածքը՝ դիմուական թէ քաղաքական կեանքին մէջ դրսեւորուած ոչ քարոյական հիմունքներով զարգացած իրավիճակներուն մէջ. շեշփաղրելու կարեւորութիւնը ուսումնառութեան հոգեւոր դասպիհարակութեան եւ ընդանեկան սրբութեան, մերժելու Ասպուծածաշնչական հիմունքներէ զուրկ երեւոյթներ, որոնք են պափերազմ, աղքագութիւն, մարմնավաճառութիւն, ամուսնալուծում, թմրամոլութիւն, համաշխարհայնացում, եւ փակաւին բազում այլ երեւոյթներ, որոնց Եկեղեցին ու Եկեղեցոյ պաշփօնեան՝ քահանան պարս է անդրադառնալ ճշգրիփ բանաձեւումներով (ՓԼ, 149):

* Քահանան երկրի վրայ ապրող հրեշտակն մըն է, եւ այս է նաեւ մարդոց սպասումը անոնցմէ (ՓԼ, 149):

* Քահանան ամբողջութեամբ պէտք է հեփելի Քրիստոսի՝ Մեծ Վարդապետի օրինակին, որպէսզի դառնայ սիրոյ Աւելարանը մարդկանց կեանքին մէջ բացուած, որով եւ կը կարողանայ յաղթել կարծրացած հոգիները, փարավեցնելու նախանձող սրբերը, կերպարանափոխելով անոնց կեանքերը, դարձի բերելու սրախօսութեամբ աճած միքերը եւ յեփս կրչելու սեռային կեանքին մէջ սրբութեան շունչն պարպուած էութիւնները (ՓԼ, 149-150):

* Քահանան պէտք է ըլլայ հաւաքքով զրահաւորուած այն քաջ հովիւը, որ անվերապահօրէն պիփի դափապարփէ աշխարհի երեսին պեղի ունեցող պատերազմները, անարդարութիւնը, աղքափութիւնը, մանուկներու անօթութիւնը, թմրամոլութիւնը, սեռային սանձարձակութիւնը, նիւթապաշտութիւնը եւ ասոնց նման բազում այլ միքեր, որոնք բոլորն ալ յիշափակուած են Ասպուածաշունչին մէջ (ՓԼ, 150):

* Հոգեւորականը իր հովիւի հանգամանքով եւ պաշտօնով քարոզիչն է, ուսուցիչն ու դասպիհարակն է, համայնքը կազմակերպողը եւ այս բոլորին լրումին մէջ կը սրանայ իր վարձագրութիւնը Ասպուծոյ կողմէ (ՓԼ, 151):

* Հոգեւորականին ներկայութիւնը համայնքի կեանքին մէջ Քրիստոսի Անձը խորհրդանշողը եւ հաղորդող ներկայութիւնը պիփի ըլլայ բազում պարփականութիւններով (ՓԼ, 151):

* Քահանան պէտք է դառնայ Ասպուծոյ բերանը, որուն սրբին մէջ պիփի ամբարուի ամբողջ Աւելարանը, իր խօսքերը իրը չեն արդէն, որոնք առափօրէն պիփի փոխանցուի իր խնամքին վսպահուած զաւակներուն, որոնց համար Ասպուծոյ խօսքը պիփի ըլլայ բալասանը վիրաւոր հոգիներուն (ՓԼ, 152):

* Հոգեւորականը, ինչպէս Քրիստոս Ասքուածորդին, պիտի ապրի աղօթքի կեանքով, որպէսզի ե՛ւ անձը լեցնէ սրբութեամբ, ե՛ւ իր ժողովուրդը առաջնորդէ դէպի սրբութիւն (ՓԼ, 152):

* Հոգեւորականը ուսուցիչն է, որ պիտի աւանդէ կեանքի ճշմարիդ դասերը, որոնք արմագ են զբած Քրիստոսի Աւելարանին մէջ (ՓԼ, 152):

* Հոգեւորականին պարքը պիտի ըլլայ Աւելարանի ոգիով առաւելագոյնս մերժել գիտութեան փորձարկումները, որոնք դէպի կործանում կը դանին մարդկութիւնը (ՓԼ, 152):

* Հոգեւորականը հասարակական կեանքի մէջ այն զիշաւոր ուսուցիչն ու դասպիտակն է, որ անվախօրէն պիտի քարոզէ ժողովորդի ազագ իրաւունքներու մասին (ՓԼ, 153):

* Հոգեւորականը պիտի ըլլայ այն զիշաւոր անձը, որ պիտի վարդապետէ Քրիստոսի սիրոյ պարզամը, որովհետեւ սիրոյ պարզամէն մղուած ու առաջնորդուած, կրնանք հասարակութեան կեանքը բարձրացնել նոր մակարդակի մը վրայ (ՓԼ, 156):

* Հոգեւորականը իր օգֆաշագ պարփականութիւններով՝ որպէս քարոզիչ, ուսուցիչ, կազմակերպող, անփարակոյս այն անձն է, որ պիտի կարողանայ իր անձին օրինակով դառնալ այն հիմնաքարը, որ իր ժողովուրդին կեանքը պիտի առաջնորդէ դէպի Ասքուած (ՓԼ, 156):

* Երբ կը կարդանք սրբազան Հայրապետներու քարոզներն ու անոնց կեանքը այդ ժամանակ կը զգանք, որ անոնք ապրած են Քրիստոսով լեցուն կեանք մը (ՓԼ, 171):

* Քահանան իր ուսերուն վրայ դրուած ոնի նուիրական պարփականութիւն մարդկանց հոգիները այլակերպելու գեսակելուն (ՓԹ, 51):

* Քահանայութիւնը պիտի ապրինք եւ արժեցնենք արդար կեանքով, որպէսզի մեր խօսքը, մեր կեանքը դարձնենք Քրիստոսի ներկայութեան ճառագայթումը (Փթ, 52):

* Քահանային վսրահուած է ծանր պափասխանապութիւն, որպէսզի ան իր կեանքով դառնայ դէպի Ասպրած գրանող կամուրջը հաւաքացեալներու կեանքին մէջ (Փթ, 52):

* Հոգեւորականաց համախմբումները միայն ոսկի առիթներ են խորացնելու համար հաւաքրի կեանքը, ներքին միաբանութիւնը, յաջողութիւն արձանագրելու հոգեւոր Եկեղեցաշինութեան առաքելութեան մէջ (Փթ, 52):

* Հոգեւորականը, ի մասնաւորի հայ հոգեւորականը, իր առջեւ ծառացած բազում եւ զանազան պարբականութեանց բերումով ենթակայ է հոգեւոր ու մբաւոր ներքին այնպիսի իրավիճակի մը, որ յաճախ կրնայ վկարութիւն ու ձախողութիւն արձանագրել իր առարելական կեանքի ընթացքին, աշխաքանքի մէջ, մասնաւորաբար այն բանի համար որ օր ու զիշեր իր կեանքը առնչուած է մարդկանց հետ, անոնց բազում ու զանազան կարիքներուն (Փթ, 94):

* Հոգեւորականը, որպէս Եկեղեցւոյ սպասաւոր, ի ձեռին ունենալով Քրիստոսի Աւելարանը, որ կեանքի գիրքն է, ինչքան եւս ներքին ամրութիւնն ու հասքափակամութիւնը պիտի ունենայ դիմագրաւելու բոլոր գեսակի փորձութիւններ եւ դժուարութիւններ, յավկապէս երբ կը գիրակցի, որ կանչուած է Ասպուծոյ գործին ծառայութեան, որն է Ասպուծոյ խօսքին քարոզութիւնը (Փթ, 95):

* Քրիստոսով ապրող մարդը, ի մասնաւորի հոգեւորականը, անփարակոյս կը լուսաւորէ իր անձը եւ ապալոյս կը մաքակարարէ իրեն վսրահուած հօքին (Փթ, 98):

* Եկեղեցւոյ գլխաւոր առաքելութիւնն է այլակերպել -պայծառակերպել ընկերութիւնը՝ հասարակականութեան կեանքը (Փթ, 116):

* Հոգեւորականին կեանքը՝ Ասպուծոյ կամքին ար-փայայփութիւնն է եւ ասփուածային սիրոյ դրսեւորումը ժողովուրդի կեանքին մէջ (Փթ, 128):

* Իր հովուական կեանքով քազմերանգ գործունեու-թիւններով հոգեւորականը գուցէ հոգեւոր ու ճշմարիփ իմասփով ամենէն ուրախ մարդն է աշխարհի կեանքին մէջ, որովհետեւ ծառայութեամբ լեցուն կեանք մը կ'ապրի (Փթ, 128):

* Հոգեւորականին կեանքը ուղեգծողը Սուրբ Ասպ-ւածաշունչն է, որը եւս քարոզելու սրբազան պարփակա-նութիւնը ունի եւ անով իսկ պայծառակերպելու՝ մարդ-կանց ողջ կեանքը, որպէսզի դառնան մէկ ի Քրիստոս (Փթ, 128):

* Կ'ապրինք պարմական այնպիսի ժամանակահար-սածի մը մէջ, երբ ազք ամեննեցուն ի վերայ մեր են հաս-փարեալ եւ մենք պարփ ենք քրիստոնէական ճշմարիփ, անկեղծ ու ջերմ սիրով միացած մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ նաւը առաջնորդելու նոր ուղիներով, որոնք կը համապա-փասխանեն ժամանակի հրամայականներուն (Փթ, 132):

* Նոր մարփահրաւերներու առաջ ենք կանգնած, որոնք քահանայի ուսերուն կը դնեն նախանձախինդիր եւ պարփասխանափու պարփականութիւններ, որպէսզի Եկեղեցին դառնայ ապրող ներկայութիւն՝ իր հաւաքաց-եալներու մասնակից ներկայութ»ամբ (Փթ, 132):

* Քահանայութիւնը՝ կերպարանափոխում է (Փթ, 133):

* Քահանայութիւնը՝ նոյն կեանք է, որուն կանչուած ենք բոլորս, միայն այն փարբերութեամբ, որ քահանան կը նպասփէ դառնալ բոլորին հայրը, բոլորին ծառայողը, եւ մանաւանդ ամբողջական ծառայութեամբ (Փթ, 133):

ԱՍՏՈՒԱԾԱՍՏԵՂԾ ՄԱՐԴ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՍԵՐ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐ

* Մարդկային մեր տկար էութիւնը յաճախ կը շեղի դեպի Ասքուած ճանապարհորդութենէն, որուն հետեւանք են այն բոլոր արարքները, որոնք կը խանգարեն ժողովուրդներու եւ ընկերային կեանքին խաղաղութիւնը (ՓԷ, 19):

* Մարդը պէտք է խնդրէ Ասքուծմէ հաւաքքի ոյժ եւ եռանդ, որպէսզի իր կեանքը լեցնէ իմասքութեամբ եւ վերջապէս ասքուածասքեղծ մարդը ի վերուսպ կոչումն ու պեսիլքն ունի իր կեանքը դարձնելու խաղաղութեան ներշնչարան (ՓԷ, 20):

* Մարդը այսօր հացի ու ջուրի պէտք ունի հոգեւոր սնունդի ու առաջնորդութեան իր կեանքը կապելու համար Ասքուծոյ (ՓԷ, 44):

* Երկու իրականութիւններ կան, որոնց առջեւ է կանգնած մարդը եւ պարփ է կափարել իր ընփրութիւնը. առաջինը՝ դեպի Ասքուած դանող ճանապարհն է, իսկ միւսը՝ կորուսպի առաջնորդող ճանապարհը (ՓԷ, 82):

* Մարդուն կեանքին առանցքն է Քրիստոս (ՓԷ, 84):

* Ամենքս սփեղծուած ենք Ասքուծոյ գործին ծառայութեանը համար (ՓԷ, 85):

* Սփեղծագործութեան կափարելափիպը մարդն է, եւ այն ալ սփեղծուած Ասքուծոյ պափկերին համաձայն, ապա պարփականութիւն ունինք սփեղծագործելու, շարունակելու Ասքուծոյ բարի գործը, երկիրը պահելու գեղեցիկ ու մաքուր եւ դառնալու գեր եւ իշխան նոյն երկրին (ՓԷ, 85):

* Նիւթին յաղթանակը նման է աւազի վրայ շինուած պունին, որը փոքրիկ ցնցումէ մը անպայման փուլ պիգի զայ (ՓԷ, 103):

* Ասպուածասպեղծ մարդուն կեանքը յարաժամօրէն իր մէջ կը զգնէ նոր ծնունդներու ակունքը, յարափելօրէն կը հրաշագործէ իր կեանքը բարի արարումներով, երբ արմագաւորած ենք մեր կեանքը Ասպուծոյ խորհուրդին վրայ (ՓԷ, 148):

* Երբ մեր կեանքը կը լեցուի Քրիստոսի բերնով արդասանած բառերով ու խրապականներով, որոնք դարձան նաեւ (հոգեւոր) հացը առաքեալներուն հոգեւոր կեանքին, ու լոյսը մեր հայրերուն, ապա այն ժամանակ մեր կեանքը կը վերածենք կենդանի, ապրող ու շնոր Աւելարանի և նաեւ ներշնչումի աղբիւր մեր շուրջիններուն համար (ՓԷ, 149):

* Մարդը որպէս պայծառակերպեալ ներկայութիւն, իր անձովն իսկ լոյս կը դառնայ աշխարհին, սէր կը փարածէ իր շրջապափին, խաղաղութիւն կը ներշնչէ մարդոց, որուն բացակայութիւնը օրէ օր աւելի զգալի կը դառնայ աշխարհի մարդոց մէջ (ՓԷ, 152):

* Մեզմէ իւրաքանչիրի կեանքին մէջ կը հանդիպինք այնպիսի հանգրուաններու, որոնք պէտք է ընդունիլ որպէս ասպուածային մարդահրաւերներ, որպէսզի կարողանանք աւելիով արժեւորել գրուած կեանքը (ՓԷ, 156):

* Ասպուած բոլորիս կեանքը հաւասարօրէն կ'օրինէ փաղանդներով, որոնք շահագործման մէջ դնելու բարի պարպականութիւնը ունինք (ՓԷ, 160):

* Լոյսի մէջ ապրուած կեանքը Ասպուծոյ ընծայուած կեանքն է (ՓԷ, 164):

* Լոյսի մէջ հասպարուած կեանքը Ասպուծոյ շնորհները արբայայգող կեանքն է (ՓԷ, 164):

* Լոյսի մեջ ապրուած կեանքը լոյս մարդակարարող կեանքն է (ՓԷ, 164):

* Ինչքա՞ն մեր անհարդական կեանքին մեջ, նոյնքան եւս մեր համայնքային կեանքին մեջ պարս ենք ապրիլ Քրիստոսի հետի, որպէսզի նորոգենք մեր հոգեւոր կեանքը եւ բարոյական իրաւունքն ունենանք յայգարաբելու Պօղոս Առաքեալի խօսքը որպէս մղումը մեր հոգիին, «Զի ինձ կեանք Քրիստոս Է» (ՓԷ, 165):

* Լոյսի վկաներ կը դառնանք, երբ Քրիստոսի նմանակցութեամբ խոնարհութեամբ կը յաղթենք չար հպարփը (ՓԷ, 172):

* Ով իր անձը կը հեռացնէ լոյսէն, այդպիսին խաւարին մեջ կորսպեան կը մարնուի (ՓԷ, 172):

* Մարդուն կեանքը հոգեւոր ճանապարհորդութիւն մըն է, որուն մեկնակերն է Ասպուած (ՓԷ, 184):

* Կեանքը Ասպուծոյ կողմէ նուէր մը ըլլալով հանդերձ վսպահուած է մեզի, որպէսզի ապրինք գիրակից կերպով, հաւաքրով ու ծառայութեան ոգով (ՓԸ, 11):

* Կեանքի դժուարութիւնները կարելի է դիմագրաւել եւ սրբագրել, երբ մարդը իր հոգեւոր կեանքը կը վերակազմէ հաւաքրի ու բարոյական արժեքներու ձեռքբերումներով, ու մանաւանդ զոհորդութիւններ յանձն առնելու պարտասպակամութ»ամբ (ՓԸ, 12):

* Երանելի են բոլոր անոնք, որոնք խաղաղ սրբով ու հանգիստ խղճով պապրասպ են թուարկել իրենց ապրած կեանքին արձանագրուած յիշապակութեան արժանի գործերը, ինչպէս այն ծառաները, որոնք մեծահարուսպին կողմէ իրենց գրուած մնասները շահարկեցին (ՓԸ, 13):

* Ինչքա՞ն գիրակից ենք, որ մեզի գրուած կեանքին համար հաշուեփու ենք, այնքա՞ն աւելի զգուշաւոր պիտի ըլլանք գրուած կեանքը ապրելու համար Ասպուծոյ հա-

ւագրով, Քրիստոսի սիրով ու իմաստութեամբ, ու Ս. Հոգիի շնորհներուն ենթահող դարձնել մեր հոգեւոր կեանքը (ՓԼ, 13):

* Տիրոջ ծառայութեան ոգին խաղաղութիւն կը հասպարէ մարդկանց կեանքին մէջ, բարոյական կեանքի գետիլը կը խորացնէ մեր հոգիին խորը, եւ ամենէն կարեւորը մեր մէջ կ'արթնցնէ Ասպուածաշնորհ կեանքը բարի արարումներով արժեւորելու զիփակցութիւնը (ՓԼ, 14):

* Ինքա՞ն ծառայութեամբ կը զարդարուի մարդուն կեանքը, որուն գերազոյն գիպարը Քրիստո՞՝ Ասպուածորդին է, այնքա՞ն հեռու է նոյն մարդը նիւթի գերին դառնալու հիւանդութենէն (ՓԼ, 14):

* Տիրոջ ծառայութեան ճանապարհէն հեռու մնացած մարդկանց մրայդացումն է պատերազմն ու անոր յաջորդող գնդեսական գազնապը (ՓԼ, 14):

* Ասպուծոյ Ս. Սեղանը ժողովուրդն է, մարդն է, ուր աւելիով կը գգնենք Ասպուծոյ սիրոյն անսահման արգայայգութիւնը (ՓԼ, 15):

* Կեանքի մէջ ուր եւ ինչպիսի պաշտօնի մէջ ալ գգնուինք մեր ծառայութիւնը դարձնենք ամբողջական, այնպէս ինչպէս այլի կինը գրամարի գանձագրան մէջ նետպեց իր ամբողջ ունեցածը, ի գարբերութիւն բոլոր անոնց, որոնք իրենց աւելորդացէն դրին այնպեղ (ՓԼ, 15):

* Մարդկային կեանքին մէջ հրաշքներ կը ծնին ամբողջապէս ծառայութեան մէջ, ուր սէրն ու նուիրումը սահմանները կը մերժեն, ուր կեանքի նպագակները ամենաբարձր մակարդակներու վրայ են դրուած, վերջապէս հրաշքներու ծնունդ կու գրանք, երբ լիութեամբ մեր մէջ կը զգանք Ասպուծոյ ներկայութիւնը եւ կը դառնանք շարժիքը Անոր կամքին (ՓԼ, 16):

* Ասպուածասպելծ մարդուն կեանքը յարաժամօրէն իր մէջ կը գգնէ նոր ծնունդներու ակունքը, երբ արմա-

փաւորած ենք մեր կեանքը Ասպուծոյ խորհուրդին վրայ (ՓԼ, 21):

* Խաղաղութեան մէջ կը գբնենք ասպուածային խմասպութիւն: Այն խաղաղութիւնը, որ պարս ենք դարձնելու մեր կեանքի ճանապարհ (ՓԼ, 25):

* Խաղաղութիւնը Ասպուծոյ սիրոյն հասպագութիւնն է մեր էութեան մէջ (ՓԼ, 25):

* Սուրբ Ծննդեան եւ Ամանորեան փօներու խսկական խմասքը կը կայանայ մեր հոգեւոր կեանքի նորոգութեան մէջ եւ ոչ թէ չափազանցուած նուերներու փոխանակման եւ մսխումի մէջ (ՓԼ, 25):

* Ինչքա՞ն է արդարացած մեր սրբին ուրախութիւնը Նոր Տարուան եւ Սուրբ Ծննդեան փօներու օրերուն, երբ անզզուշութեամբ աղբամաններուն մէջ կը թափենք Ասպուծոյ բարիքները, մինչ հարիւր-հազարաւոր մարդիկ ու մանուկներ պարառ մը հացի ու ջուրի կարօփով կ'անցնեն փօնական գիշերները (ՓԼ, 25):

* Քրիստոսի խաղաղութիւնը մեր սրբերուն մէջ հասպագելը մեզի կը պարզեւէ բարոյական դարբեր ոյժ մը, որպէսզի կեանքը ապրինք այն գիրակցութեամբ, որ մնայուն արժեքը նիւթը չէ, այլ հաւաքրի կեանքն ու անկէ բխած բարոյականութիւնը (ՓԼ, 26):

* Կեանքը շարունակել ապրելու Ասպուծոյ պարզեւած սիրովն ու խմասպութեամբ, կեանքը խմասպատրելու իր բոլոր վայրկեաններով, բարի գործերու կագարումովը եւ մարդոց ու աշխարհի կեանքին մէջ դառնալու ասպրածային լոյս, օրինութիւն եւ ուրախութիւն (ՓԼ, 27):

* Քրիստոսի Մարդեղութենէն մինչեւ խաչելութիւն եւ վերջապէս մինչեւ Անոր հրաշալի Յարութիւնը մարդկութեան կեանքը ներկայացնող հայելին է: Տարբերութիւնը կը կայանայ, սակայն, այնպեղ, որ Քրիստոսի Անձին մէջ կը հանդիպահինք ասպուածայինին, որ վեր հանեց

մեզ մարդկային մեղքի փիղմէն եւ մեր կեանքը առաջ-նորդեց դէպի բարին (ՓԼ, 35):

* Եկեղեցոյ փօները կը դառնան իրական, երբ օրուան փօնին խորհուրդը կը մարմնաւորուի մեր առօրեայ կեանքին մէջ (ՓԼ, 40):

* Որպէս երախսքագիվութիւն, փարուոյ առաջին բերքը կ'ընծայաբերենք Ասպուծոյ, որպէս մեր սիրոյ ար-գույայգութիւնը, այնպէս ինչպէս Ասպուած իր սիրոյ անշափելիութիւնը արգայայգեց մարդկութեան պարզե-ւելով Իր Միածին Որդին, որպէսզի Անով լուսաւորէր մեր կեանքը (ՓԼ, 41):

* Ընդանիքը որթափունկն է, մշակը ծնողներն են, եւ ճիւղ՝ գաւակներն են: Ամենքը ճիւղերը մշակելու պար-գույանութիւն ունեն (ՓԼ, 42):

* Ընդանիքին մէջ ծնողներն Ասպուծոյ գուած բոլոր բարիքները մշակելու պարգականութիւնը ունին (ՓԼ, 42):

* Եթէ երբեք Ասպուծոյ շունչով է լեցուած մեր կեանքը, ընդունած ենք զԱսպուած, որպէս ճշմարիկ որթափունկը եւ մեր անձերը որպէս ճիւղերը հասպափուած նոյն որ-թափունկին, այսինքն՝ Ասպուծոյ վրայ, ապա հոգեւորա-պէս արդիւնաւոր է մեր կեանքը: Այլապէս պիփանի չէ մեր կեանքը եւ անկարող լոյս մափակարարելու ուրիշ-ներու հոգիին եւ էութեան (ՓԼ, 45):

* Երբ խոնարի ենք սրբով ու հոգով, ու հաւափար-մութեամբ առ Ասպուած, ու մեր բարի գործերը ընծայե-լով Ասպուծոյ Սուլը Սեղանին, ապա լոյսի կը վերածենք կեանքը հասարակութեան կեանքին մէջ (ՓԼ, 47):

* Ասպուծոյ ներկայութիւնը մնայունօրէն ապրելով՝ մշքապէս նորոգենք մեր կեանքը եւ հարսփացնենք Սուլը Հոգիի շնորհներով եւ մեր կեանքը ընծայաբերենք Ասպուծոյ Սուլը Սեղանին նուիրումի ամենաբարձր զի-գուակցութեամբ, այնպէս ինչպէս կափարեց այրի կինը,

Երբ փաճարի գանձանակին մէջ նեփեց իր ամբողջ ունեցածը, որ միայն երկու դահեկան էր, բայց այն ընկալուեցաւ որպէս յարգի նուէր, որովհետպես նոյն փաճարէն ներս մուսքը զործողները, թէեւ շաբ աւելին կը նեփէին փաճարի գանձանակին մէջ, բայց եւ այնպէս կը նեփէին իրենց աւելորդացէն (ՓԼ, 48):

* Պօղոս Առաքեալը յսփակ կերպով մեզի պատուէր կու փայ, որ հեփամուսք ըլլանք եւ սիրենք ճշմարդութիւնը, պարկեշփութիւնը, արդարութիւնը, սրբութիւնը, սէրը, բարին, առաքինութիւնը եւ այս բոլորը որպէս անհրաժեշտութիւն կեանքի կոչենք (ՓԼ, 49):

* Երբ մենք եւ մարդկութիւնը Պօղոս Առաքեալի խօսքերը կեանքի կը կոչենք, մերը կ'ըլլայ նաեւ վայելքը Ասպուծոյ շնորհած խաղաղութեան (ՓԼ, 49):

* Խաղաղութիւնը վարձապրութիւնը կը դառնայ բոլոր անոնց համար, որոնք արդար, պարկեշփ, սուրբ ու առաքինի կեանքը ընդրած են որպէս իրենց կեանքի ուղենիշը (ՓԼ, 49):

* Բոլոր անոնք, որ կը մերժեն արդար, պարկեշփ, մաքուր, սուրբ ու առաքինի կեանք մը ապրիլ, այդպիսիներ ոչ միայն իրենք իրենց կեանքը կը զրկեն Ասպուծոյ ներկայութենէն, այլեւ չեն կրնար ասպուածայինը ներշնչել իրենց նմաններուն (ՓԼ, 50):

* Ամենքս ոչ միայն պարփականութիւնը ունինք քրիստոնեայի կեանքով ապրելու, այլեւ միմեանց նկարմամբ բարյական պարփականութիւնը ունինք մէկս միւսին կեանքը լուսաւորելու իմաստով (ՓԼ, 50):

* Ծառայութեան ոգին է, որ մարդկութիւնը կը փանի Ասպուծոյ եւ անոր պարզերումը կ'ըլլայ եկեղեցւոյ ճոխացումը (ՓԼ, 53):

* Եթէ Քրիստոս Ասպուածորդին խաչ բարձրացաւ որպէս լրումն օրինաց եւ նշանը Ասպուծոյ անսահման

սիրոյն, ուրեմն ինքա՞ն եւս մարդը պարփ է իր բովանդակ կեանքի ընթացքը դարձնելու խաչելութեան ճանապարհ, զոհորություններով լեցուն կեանքի ճանապարհ մը (ՓԼ, 56):

* Սուրբի կեանքով պէտք է ապրիլ, մաքուր կեանքով պէտք է ապրիլ, աղօթքով ու հաւաքքով պէտք է լեցնել կեանքը, որպէսզի մեր մարմինները դառնան Ասպուծոյ բնակութեան դաճար (ՓԼ, 59):

* Երկնապուր կեանքը ունի իր բարոյական օրէնքները, որոնք ժամանակ առ ժամանակ աւելի բուռն ու շեշքուած կերպով պէտք է կեանքի վերածել, որպէսզի մեր խսկ կեանքով դառնանք սպեղծագործակից Ասպուծոյ (ՓԼ, 63):

* Մեզմէ իւրաքանչիւրի կեանքին մէջ կը հանդիպինք այնպիսի հանգրուաններու, որոնք պէտք է ընդունիլ որպէս ասպուածային մարդարաւերներ, որպէսզի կարողանանք աւելիով արժեւորել գրուած կեանքը (ՓԼ, 64):

* Յաջողութիւնը պիփի դարձնենք մեր նշանաբանը, մասնակցութիւնն ու ծառայութիւնը պիփի դարձնենք աշխափանքի ոգին եւ վարձապրութիւնը պիփի սպանանք Ասպուծմէ (ՓԼ, 84):

* Բնութիւնը գեղեցիկ է իր այլազանութեան մէջ պահած ներդաշնակութեամբ (ՓԼ, 85):

* Ժողովուրդներու հաւաքքի կեանքը, մշակոյթն ու լեզուն, որպէս Ասպուծոյ շնորհած պարզեւելու, իրենց ներդաշնակ համակեցութեամբ կը գեղեցկացնեն եւ կը հարսփացնեն մեր կեանքը (ՓԼ, 85):

* Կեանքը շնորհ մըն է Ասպուծոյ կողմէ, եւ մեր պարզքն է զայն վերածելու խոսպումներու իրագործումի, իրաշագործուած կեանքի, արդարացուած կեանքի եւ յարութեան յաղթանակի խորհրդանիշի (ՓԼ, 87):

* Մեր բովանդակ կեանքը պիտի ըլլայ մնայունօրէն մեր մէջ հին մարդը խորպակել եւ մեր մէջ միշտ նոր մարդ կերպելու հոգեւոր ճանապարհորդութիւն մը (ՓԼ, 89):

* Ասպուածափուր կեանքը մեծագոյն եւ ամենաընփիր ընծան է, զորս պէտք է իմասպաւորենք բարի զործերով եւ սփեղծարար կեանքով (ՓԼ, 106):

* Մարդու մը կեանքին ուրախութեան բարձրակէփը կը կայանայ Ասպուծոյ հեփ իր Երկխօսութեան մէջ (ՓԼ, 119):

* Երկխօսութեան մէջ ենք Ասպուծոյ հեփ, երբ կը բանանք մեր սրբին, հոգիին ու մտքին ծալքերը եւ Ասպուծոյ կը խոսպովանինք այն, ինչ որ արդէն իսկ Ասպուծոյ աջին ու պեսողութեանը ծանօթ է (ՓԼ, 119):

* Մարդուն կեանքը հոգեւոր ճանապարհորդութիւն մըն է, որուն մեկնակէփն է Ասպուած (ՓԼ, 120):

* Ինչքա՞ն կը նուազի մեր մէջ սէրը Ասպուծոյ, այնքա՞ն մեր ուսերուն ծանք պիտի կշռէ նիւթական պարպը (ՓԼ, 125):

* Միրոյ մէջ ապրուած կեանքը միջոցները կը սփեղծէ, դժուարութիւնները կը լուծէ (ՓԼ, 121):

* Մեր ֆիզիքական մարմիններու երակներուն մէջ պէտք ունինք արեան, որպէսզի ապրինք առողջ, իսկ հաւաքրի մշակոյթով ապրիլն ալ նախապայման է, որպէսզի ունենանք բարոյականով հարուսդ կեանքը մը (ՓԼ, 127):

* Կեանքին փուիզը Ասպուած Ինք է, եւ այդ գիրակցութիւնն ալ կը մղէ մեզի, որպէսզի կեանքն ապրինք Ասպուծոյ կամքին համաձայն (ՓԼ, 128):

* Ասպուած ինք փուած է մեզի կեանքի շնորհը եւ նոյն կեանքը հոգեւորապէս հարսպացնելու միջոցները (ՓԼ, 128):

* Երբ սիրով, զթառապութեամբ, պարկեշտ, խոնարի, ներողամիտ, օգնական, սփեղծագործ կ'ապրինք, այն ժամանակ մեր մէջ կը շեշտուի Ասպուծոյ ներկայութիւնն ու Անոր պապկերը եւ մեր մաքուր կեանքով Ասպուծոյ կամքը կը ներշնչենք նաեւ մեր զաւակաց եւ շրջապապին (ՓԼ, 129):

* Ասպուծոյ կողմէ մեզի Վրուած կեանքը պիտի ապրինք Ասպուծոյ պապկանելիութեան գիրակցութեամբ: Այս է խորհուրդը կեանքին (ՓԼ, 129):

* Ով իր կեանքը կ'ապրի Ասպուծոյ հետ, այդպիսին հեռու կը վանէ իրմէ «անձրեւները», «հովերն» ու «զեփերը», որոնք փոխաբերական իմասպով փորձութիւններն են (ՓԼ, 132):

* Աւազի վրայ կռուցուած Վունը՝ կեանքը Ասպուծմէ պարպուած կեանքն է (ՓԼ, 132):

* Ասպուծոյ սիրով ու իմասպութեամբ առաջնորդուած կեանքը կը լեցուի սփեղծագործութեամբ եւ կը դառնայ լոյս ու բարութիւն մարդկութեան համար (ՓԼ, 132):

* Ինչ որ կը թուի թէ մերն է, այդ Ասպուծոյ Վուած շնորհն է: Պարզապէս մեր մտքին ու հոգիին ծալքերուն մէջէն որուս կը ճառագայթեն նոր երազներ եւ Վեսիլքներ, որոնք ծնունդ կ'առնեն Ասպուծոյ Աջին օրութեամբ (ՓԼ, 139):

* Մեր կեանքը հասպաք է եւ անխափ, երբ կը հասպաքենք Ասպուծոյ խօսքին վրայ, Քրիստոսի քարոզած պարզամները դարձնելով ուղենիշները մեր հոգեւոր կեանքի (ՓԼ, 140):

* Երանի՛ թէ մարդիկ հասկնային, որ այս կեանքէն ոչինչ ունին տանելիք, բայց միայն ապրելու են տալու առաքինութիւնը դարձնելով իրենց հոգիին լիցքը (ՓԼ, 144):

* Ինչքան խորը թափանցենք Ասպուածաշնչական եւ Աւելիարանական պարզամներուն, այնքան աւելի կ'ըմբռնենք, որ մարդը սպեղծուած է Ասպուծոյ պարկերին համաձայն, այնքան կ'ըմբռնենք, որ մարդուն էռթիւնը փաճար է Ասպուծոյ բնակութեան եւ այս հասկացողութեամբ ալ մեր կեանքը պիտի ապրինք միշտ Ասպուծոյ կանչով՝ անսալով, միշտ հերթելով Ասպուծոյ խօսքին եւ այդ փեսանկինեն նաեւ հարցերուն եւ երեւոյթներուն ճշմարդացիութեան (ՓԸ, 154):

* Մարդն է, որ գիտէ շունչ գալ հողին, իմաստ գալ Ասպուածապարզեւ իր կեանքին՝ սպեղծելով բարին ու գեղեցիկը, նոր որակ գալով ծառայութիւն հասկացողութեան (ՓԸ, 168):

* Մեր հոգիներուն մէջ շարժում դարձած սէրը իր ծնունդը կ'առնէ Ասպուծմէ (ՓԸ, 7):

* Մեր հոգին»րուն մէջ Ասպուծմէ ծնունդ առած սէրը պարս ենք բաշխելու մեր շուրջ գրնուող բարեկամներու հետ անպայմանական ձեւով (ՓԸ, 7):

* Սիրել կը նշանակէ նաեւ ճանչնալ Ասպուած եւ Անոր ներկայութիւնը ապրիլ (ՓԸ, 7):

* Սիրոյ բացակայութիւնը մեղք է եւ մերժումը՝ Ասպուծոյ գոյութեան (ՓԸ, 7):

* Մեզ Արարիչ Ասպուծուն կապողն ու միմեանց միացնողը ասպուածապարզեւ սէրն է (ՓԸ, 7):

* Աղօթքի ու ծոնապահութեան հերթեւող անձը իր մէջ կ'արթնցնէ Ասպուծոյ սիրովը ապրելու գիտակցութիւնը (ՓԸ, 7):

* Յովիաննու առաքեալին պարզամը՝ «Սիրելիք, սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յԱսպուծոյ է», դարձնենք հոգեւոր հացը մեր կեանքին (ՓԸ, 7):

* Քրիստոսի Անձը կը հրավիրէ մեզ Իր նմանակցութեամբ ապրելու, բայց մանաւանդ չարչարակցութեամբ (Փթ, 8):

* Պեփրոս առաքեալի խօսքը կը հրաշագործէ մեր կեանքը, երբ կ'ըսէ ով մարմնով կը չարչարուի, այդպիսին կը դադրի մեղք գործելէ եւ իր կեանքի ընթացքը կը շարունակէ ապրիլ Ասպուծոյ կամքին համաձայն (Փթ, 8):

* Կեանքի մէջ ամէն մարդ, թէ ինչպիսի պաշտօնի ու դերի մէջ ալ կը գպնուի, անբարակոյս, երբ նեղութեանց մէջէն կ'առաջնորդուի, այդպիսին իր մէջ կ'ամրապնդէ կամքն ու յարագեւելու ողին, բայց մանաւանդ կը զիգակցի այն բանին, որ մեր կրած նեղութեանց ճանապարհը ոչինչ է, երբ այն բաղդապութեան մէջ կը դրուի իաչի ճանապարհին Քրիստոսի կրած չարչարանաց (Փթ, 8):

* Նեղութեանց մէջ կը դադրինք մեղք գործելէ եւ կը հրաժարինք մարմնական ցանկութիւններէ (Փթ, 8):

* Մեր կեանքը կը վսպահինք Ասպուծոյ ձեռքերուն մէջ, որպէսզի Ինք հոգայ մեր բոլոր կարիքները Փթ, 11):

* Լոել եւ ներհայիլ կը նշանակէ այլակերպուիլ եւ որոեգրել կեանքի նոր ընթացք (Փթ, 11):

* Էական է այն, թէ ինքանո՞վ Ասպուծոյ աքին ընդունելի եւ հոգեւորապէս հարուստ է մեր կեանքը (Փթ, 16):

* Կեանքի ճշմարիք առաքելութիւնն է նորոգել Ասպուծապարզել կեանքը հազար միջոցներով եւ զայն դարձընել Ասպուծոյ աքին համելի եւ ընդունելի կեանք նը (Փթ, 20):

* Մարդը պարփաւորուած է պարփասխանելու Ասպուծմէ սփացած իր կոչումին (Փթ, 21):

* Ասպուծած մեծ վսպահութիւն ունի մեր վրայ, որպէսզի կափարենք մեր վրայ դրուած յոյսերը եւ դառ-

նանք նաեւ շարունակողները աշխարհի սփեղծագործութեան, սփեղծագործակից դառնալով Արարչին (Փթ, 21):

* Կոչում ունին այն մարդիկ, ովքեր լիակաբար հաւաքը ունին Ասպուծոյ հանդէպ, իրենց կեանքին իմաստը կը զգնեն Ասպուծոյ կամքը կափարելուն մէջ, բայց աւելին՝ երբ կը զիփակցին այն ճշմարգութեան, որ Ասպուած Իր Վսփահութիւնը դրած է մեր մէջ եւ կ'ակնկալէ, որ Իրեն օգնական դառնանք աշխարհը դարձնելու համար երանելի այն վիճակին, որուն երազն ու ծրագիրը ունեցաւ (Փթ, 21):

* Աշխարհի սփեղծագործութեան մէջ մենք կանչուած ենք դառնալու մասնակցողներ (Փթ, 21):

* Բոլորս ալ կանչուած ենք դառնալու գործակից ու մասնակից աշխարհի սփեղծագործութեան մէջ (Փթ, 22):

* Կեանքը հրաւեր մըն է Ասպուծոյ կողմէ (Փթ, 22):

* Ասպուծոյ կողմէ փրուած կեանքը պիսի լեցնենք բարի նպագակով ու մանաւանդ սփեղծագործ կեանքով (Փթ, 22):

* Մարդը կեանքին մէջ բազում հրաւերներ կը սփանայ: Ճշմարիկ հրաւերները Ասպուծոյ կողմէ փրուածներն են, որոնք մեր վրայ կը դնեն բարի պարփառութիւններ, կազմելու համար սուրբ ընփանիքներ, մշակելու համար օրինակելի ընկերութիւն, զարգացնելու համար դպրոցներ, եւ ամենէն կարեւորը՝ սփեղծելու համար Եկեղեցի (Փթ, 22):

* Եթէ կափարենք մեր բարի պարփականութիւնները, ուրեմն երանելի ենք եւ արդէն իսկ կը ճաշակենք Ասպուծոյ արքայութեան սեղանէն (Փթ, 22):

* Հրաւերը՝ Ասպուծոյ արքայութեան սեղանէն ճաշակելու փրուած է բոլորիս եւ ուշացողներուն անզամ

առիթը կը փրուի պարասխանելու եւ մեր կեանքով դառնալու Ասքուծոյ բարի ձեռքերը (Փթ, 23):

* Այսօրուան աշխարհը փարբեր պիտի ըլլար, եթէ երբեք ողջ մարդկութիւնը հաւաքրով, հաւաքարմութեամբ եւ ծառայութեամբ ապրեր լիակագրար կերպով (Փթ, 27):

* Սուրբի կեանքով ապրելու գեսիլքէն պարապուած մարդկութիւնը աշխարհի կեանքին մէջ կը պարճառէ պարերազմներ, անօթութիւններ, գննիւսական քազնապներ եւ գալաւին ամէն օր մեր ացքերուն առջեւ ծնունդ առնելով բազում այլ երեւոյթներ (Փթ, 27):

* Մեր կեանքի ամբողջութիւնը դարձնենք աղօթք՝ խօսելու համար Ասքուծոյ հետի, որովհետեւ առ Ասքուած ուղղուած խօսքին ընթացքն ալ կը բնորոշէ մեր կեանքի ընթացքը (Փթ, 27):

* Երբ կը խօսինք ու կը քարոզենք Քրիստոսի սիրոյ մասին, ապա այդ սէրը մեր առօրեայ կեանքին մէջ պէտք է իրական ու գործնական արգայայգութիւն ունենայ զոհողութեամբ (Փթ, 28):

* Այսօր կ'ապրինք նիւթականացած աշխարհի մը մէջ: Մարդիկ կը մոռնան այն հանգամանքը, որ բարոյական պարտականութիւն ունինք մեր սէրն ու շնորհները բաժնելու կարիքաւորներուն ու կարօպեալներուն (Փթ, 28):

* Ասքուած երկինքէն երկիր խոնարհեցաւ, որպէսզի մարդուն բարձրացնէր կեանքի նոր մակարդակի մը վրայ: Այդ մակարդակը Ասքուծոյ գործակից դառնալու հրամայականը կարարողներու անդասպանն է (Փթ, 29):

* Մենք բոլորս «ծառաներ» ենք Ասքուծոյ ացքին եւ վերջ ի վերջոյ հաշուեփո՞ւ մեզի փրուածին համար (Փթ, 34):

* Մեզի փրուած մեծագոյն ընծան կեանքն է, եւ այն բոլոր շնորհները որոնք եւս Ասքուծոյ կողմէ մեզի են բաշխուած (Փթ, 34):

* Կեանքի մէջ մեզի բաժին հասած մնասները հաւասար չեն, բայց Ասպուած հաւասար կերպով բոլորիս է շնորհած պարեհութիւններ եւ ըստ այնմ նաեւ գալիք վարձագրութիւնը (Փթ, 34):

* Խրաքանչիր դարուան վերջին օրերը հաշուեփութեան օրեր են խորքին մէջ (Փթ, 35):

* Երբ աղօթքով մեր հոգեւոր կեանքին սնունդ կու դանք, նոյն պահուն մեր էութեան խորքին կ'արձագանգէ Քրիստոսի խօսքը. «Տուր զհամար պնդեսութեան քո» (Փթ, 35):

* Մեր կեանքը Ասպուծոյ պարզեւն է մեզի համար: Եւ ինչ որ պիտի դառնանք եւ պիտի կադարենք, այդ պիտի ըլլայ մեր նուերը՝ Ասպուծոյ (Փթ, 35):

* Ասպուծոյ մեծագոյն եւ ամենաթանկագին պարզեւը՝ մեզի շնորհուած կեանքն է (Փթ, 38):

* Հարկ է, որ մենք մեր կեանքը կարողանանք հրաշագործել Ասպուծոյ կամքը կադարողը դառնալով, զայն վերլնծայելով գույիշին՝ Ասպուծոյ (Փթ, 38):

* Ասպուծոյ կողմէ դրուած կեանքին նկադմամբ պիտի ըլլանք անդարբեր, այլ ընդհակառակը, կեանքը պիտի վերածենք հոգեւոր այն գործիքի, որ պիտի իրագործէ ասպուածային օրէնքները (Փթ, 38):

* Հարկ է, որ մեր կեանքի բոլոր օրերը սկսինք աղօթքով, որպէսզի մեր կեանքը լեցուի Ասպուծոյ սիրով եւ դակաւին, մեր աննշնար կեանքը դառնայ ասպուածային սիրոյ ներշնչումի աղբիւր մեր շրջապատին (Փթ, 38):

* Ասպուածորդին երկինքէն երկիր իշաւ, խոնարհեցաւ մարդկանց կեանքին մէջ, որ կը թելադրէ զոհորութեան ամենաբարձր մակարդակը, ապա մեզմէ իրաքանչիրէն կը սպասուի զոհորութեան ոչ պակաս չափ մը, քան ինչ որ էր այդի կնոջ նուիրումի օրինակը, որուն

Քրիստոս մագնացոյց ըրաւ զգաստութեան հրաւեր մը կարդալով հոգիով բռպիկ մարդկանց (Փթ, 38):

* Մարդը բարոյական պարփականութիւն ունի ապրելու սփեղծագործ կեանքով, որուն նախապայմանն է ամբողջական զոհողութիւնը (Փթ, 39):

* Ծնողներու, դասպիարակներու, ուսուցիչներու, բժիշկներու, դեկապարներու, զանազան մասնագիրութեան վրեւ անձանց, ուսանողներու բոլոր պարփականութիւններն ալ Ասքուծոյ կողմէ են վսպահուած, Ասքուծոյ գործերն են եւ իրաքանչիւրէն կը պահանջուի ամբողջական եւ ո՛չ թէ մասնակիօրէն զոհողութիւն (Փթ, 39):

* Այնպէս ապրինք Նոր գրարին, որ իր բովանդակութեամբ բոլորովին գրարբեր ըլլայ նախորդներէն: Այդ իսկ պարբառով պարփ ենք մեր կեանքը ներդրել Ասքուծոյ ձեռքերուն մէջ ամբողջական յանձնագուութեամբ, որպէսզի այն ժամանակ Ասքուծոյ կողմէ մեզի գրուած կեանքը Տիրոց վերադարձնենք աւելի գեղեցկացած, մէկ խօսքով՝ հրաշագործուած (Փթ, 39):

* Կեանքը կոչում մըն է Ասքուծոյ կողմէ շնորհուած իրաքանչիւրիս (Փթ, 42):

* Եթէ բարձր գիրակցութեամբ ընդունինք կեանքին բարոյական իմաստը, ապա ինքնապինքեան կը դառնանք համագործակից Ասքուծոյ՝ իրականացնելու համար եկեղեցւոյ ճշմարգութիւնը, որն Ասքուծոյ մեծ երազն է եւ մեզի վսպահուած առաքելութիւնը (Փթ, 42):

* Ինքա՞ն աշխարհի մարդիկ իրենց կեանքով եկեղեցւոյ գործին մէջ ներգրաւուին, այնքա՞ն եւս աշխարհը կ'ապրի խաղաղութեան մէջ եւ մարդիկ իրար մէջ կը զգնեն Ասքուծոյ ներկայութիւնը (Փթ, 42):

* Ասքուծոյ կանչին պարփախանենք եւ մեր կեանքերը դարձնենք հոգեւոր գործիք մը, որպէսզի կառուցենք ճշմարիփ Եկեղեցին, որուն խորաններէն շարունակ պի-

ყჩი քართველ Ասպուծոյ խօսքը, որովհետեւ Ասպուծոյ խօսքին օրութեամբ մեր մարդկային ყրկար էութիւնը պիտի կարողանանաք կերպարանափոխել եւ դառնալ համագործակից Ասպուծոյ՝ աշխարհի սպեհագործութեան մէջ (Փթ, 43):

* Եթէ համարձակօրէն քայլ վերցնենք եւ մեր կեանքը հասկնանք որպէս ընծայ Ասպուծոյ կողմէ՝ զայն արժենութել Ասպուծոյ պարզամներու գործնականացումովը, ապա ոչ միայն համագործակից ենք Ասպուծոյ, այլև՝ որպէս բարի արդիւնք մեր Ասպուածահաճոյ կեանքին կարարած կ'ըլլանք Ասպուծոյ գործը, որն է եկեղեցաշինութիւնը (Փթ, 44):

* Կեանքը դարձնենք աղօյթք եւ հաւաքրի արբայայգութիւն եւ այն ժամանակ պիտի դեսնենք, որ աշխարհը դառնայ մեծ եկեղեցի մը, որպես ապրող մարդիկ իրենց կեանքի քայլերն են դարձուցած Ասպուծոյ պատկերը՝ Քրիստոսի կեանքը իր ծնունդէն մինչեւ Հրաշափառ Յարութիւնը (Փթ, 44):

* Մարդը կանչուած է իր կեանքն ու շնորհները առարօրէն բաժնելու անխստիր բոլորին հետ (Փթ, 48):

* Ի Քրիստոս համախմբուելով եւ միմեանց հետ բաժնելով ասպուածային շնորհները, փաստօրէն մեր մէջ արմագացուցած կ'ըլլանք մարդկայինին հասնելու բարոյականութիւնը (Փթ, 48):

* Ինքա՞ն հոգեւոր դաճարներ կառուցենք, այնքա՞ն հեռու պահած կ'ըլլանք մեզմէ օպար խորհուրդները, չարութիւնն ու պարերազմը եւ բոլոր դեսակի յուղի բարքերը (Փթ, 48):

* Մարդը պէտք է ունենայ վերադարձ մը դէպի Ասպուծոյ, որուն զիսաւոր նպագրակը պիտի ըլլայ ներգրաւումը Ասպուծոյ գործին մէջ, ըլլայ այն եկեղեցաշինութիւնը, բարեգործութիւն եւ այլ Ասպուածահաճոյ առաքելութիւնը (Փթ, 57):

* Բարի առաքելութեան մէջ ներգրաւուելու հրաւերը կը սփանանք Ասպուծոյ կողմէ (Փթ, 57):

* Մանուկներու ներկայութիւնն ու թափօրը միաժամանակ կը ներշնչէ ու կը խանդավառէ, որպէսզի մեր կեանքը ապրինք անոնց պէս, որպէսզի ժառանգենք երկինքի արքայութիւնը (Փթ, 65):

* Ծաղկազարդ, Աւագ Շաբաթ եւ Սուրբ Զափիկ, իրար յաջորդ հոգեապարար արարողութիւններով կը վերապարկերենք մեր կեանքի մէջ Յիսուսի կեանքին վերջին օրերը, որոնց մէջն մեզի եկող դասերը աշխարհի կեանքը յեղաշրջեցին (Փթ, 65):

* Կեանքի բարձր մակարդակին վրայ կանգնած անձը անփարակոյս բարոյական իրաւունքն ունի Ասպուծոյ գործին մէջ խառնելու իր բովանդակ կեանքը (Փթ, 66):

* Դատնանք լոյսի եւ ճշմարգութեան որդիներ՝ ապրելով Քրիստոսի կեանքին օրինակով (Փթ, 66):

* Քաջութեամբ ու համարձակութեամբ պատրաստենք մեր կեանքը այսպէս ինչպէս Քրիստոս զոհագործեց իր կեանքը խաչին վրայ՝ մարդոց հոգիներու փրկութեան համար (Փթ, 66):

* Ինչքան աշխարհի մարդիկ իրենց մէջ խորացնեն ապրուած խորհուրդը ծառայութեան ու պատրագումով, այնքան եւս խաղաղութեան մէջ է աշխարհը (Փթ, 66):

* Խաւարման արարողութեան խաչն ճառագայթող պարզամի միջոցով մարդկութեան կը դրուի սիրոյ կրակը (Փթ, 68):

* Մեզի բաժին ինկած ժառանգը նիւթական հարս գութիւն մը չէ, այլ ասպուածապարզեւ այն սէրը, որուն վայելքը դրուեցաւ մեզի Ասպուածորդու աշխարհ գալուսպովը եւ Անոր պատրագումովը (Փթ, 68):

* Քրիստոսէ մեզի վրուած պատգամը որոշապէս պարբառութիւն մը կը դնէ մեր վրայ, որպէսզի միմեանց սիրենք այն սիրով, որուն օրինակը մեզի վրուած Քրիստոս (Փթ, 68):

* Քրիստոսի սիրոյ պատուիրանը երկնապուր այն կրակն է, որը գործի պիտի վերածենք ի զին ամէն զոհողութեան (Փթ, 69):

* Հոգիները շարժող, հոգիներուն մէջ առաւել կեանք ներարկող ասպուածային անսահման սիրոյ մարմնատրումն է Քրիստոս՝ Իր Անձին պատարազումով (Փթ, 70):

* Տուն կառուցելը, ինչքան ալ նուիրական պարբականութիւն է, ապա հոգիներ կերպելը հրաշք է, որուն մէջ ամփուած է բարոյականով հարուստ կեանք մը ապրելու խորհուրդը, ասպուածզիտութեան, կեանք մը առաջնորդելու հրաւերը, եւ աւելին՝ դառնալու Ասպուծոյ ձեռքերը մեր բովանդակ կեանքի օրինակելի ընթացքով (Փթ, 70):

* Մեզի վրուած կեանքը թթամորն է, որուն օրութեամբ պիտի սփեղծենք սփեղծագործ կեանք, հոգեւորու բարոյական արժեքներ եւ վերջապէս դառնանք Ասպուծոյ ձեռքերը Եկեղեցւոյ սուրբ գործին մէջ (Փթ, 72):

* Կեանքը լմբռնելու ու խորապէս հասկնալու համար բազում միջոցներու կը դիմենք, բայց երբ Սուրբ Յարութեան փօնին առաջ ենք կանգնած, ապա այդ ժամանակ կը հասկնանք, որ Ասպուծոյ միջամբութիւնն է այդ մարդկային կեանքին մէջ (Փթ, 74):

* Մեր Էութեան մէջ կապարուող նորոգութիւնը զգալու գիտակցութիւնն ու զգացողութիւնը բաւական է ու կ'ամրապնդէ կեանքի այն ճանապարհին վրայ, որու ամբողջ ընթացքին պարփ ենք գործադրել Քրիստոսի պատուիրանները (Փթ, 74-75):

* Աշխարհի մարդկութեան կեանքը եթէ երբէք իր անդորրը կորսնցուցած է, ապա անոր զիսաւոր պատ-

ճառներն են ազահութիւնը, անպարասխանագու կեանքով դրսեւորած եսասիրութիւնը. իր նմանին հանդէպ փրուելիք յարգանքի բացակայութիւնը (Փթ, 75-76):

* «Խաղաղութիւն ձեզի, այդ ես եմ, մի՛ վախնաք», - Քրիստոսի այս պարզամը հրաւեր է նոր ուխտին, որպէսզի նոր աղօթք վերառաքենք առ Աստուած եւ Անոր առաջնորդութեամբ մեր կեանքը վերապրինք որպէս արդարայութիւնն ու արձագանգումը ասպուածային սիրոյ (Փթ, 79-80):

* «Խաղաղութիւն ձեզի, այդ ես եմ, մի՛ վախնաք», - Քրիստոսի այս պարզամը պիփի դարձնենք մեր սրբին աղօթքը, որպէսզի ապրինք Քրիստոսանման կեանքով, քայլենք Անոր զծած ճանապարհեն, իւրաքանչիւր մարդու մէջ փնտուենք եւ գրնենք ասպուածայինն ու բարին, հոգին լեցնենք սպեղծագործելու գենչով եւ վերջապէս զգանք անբացապրելին, որ մեր կեանքը վերածեր ենք լոյսի աղբիւրին, որուն ակունքէն ճառագայթողը՝ Ասպուծոյ խօսքն է, կեանքի ջուրն է, որմէ խմողը կ'ապրի անմահութեան ճաշակը (Փթ, 80):

* Տիրոջ վերադարձնենք մեզի փուած սիրոյ պարգևել՝ հարիւրապափիկ բարի գործերու գործնականացումովը (Փթ, 85):

* Մարդկային մեր փկար եւլթիւնը պէսք ունի մշքապէս լսելու Աւելքարանին պարզամները, որպէսզի անով իսկ մշակենք մեր կեանքը (Փթ, 85):

* Մեր կեանքին նպարակն է մշքապէս լսել Ասպուծոյ ճայնը ու անսալ անոր, որովհեքեւ ճշմարիփ խաղաղութիւնը Ասպուծոյ մէջ է (Փթ, 85):

* «Արթուն կացէք զի ոչ զիստէք զօրն եւ ոչ զժամն»: Արթանութեան հրաւերն ենք սպացած, որպէսզի նահապակ սերունդի Մեծ Երազը ապրեցնենք մեր մէջ եւ աւելին՝ անոնց երազը դարձնենք մեր կեանքին նպարակն ու առաքելութիւնը (Փթ, 92):

* Հոգեւոր առաքելութիւնը հիմնական ուղեգիծն է մեր կեանքին (ՓԹ, 96):

* Իրարու նկարմամբ մնայուն հոգածութիւնը պիտի դառնայ ակնյայք, որպէս արբայայգիչը մեր քրիստոնէական հաւաքրին (ՓԹ, 97):

* Կեանքը մեծ առեւպուր մըն է, որուն վրայ վերահսկողը՝ Ասպուած Ինք է (ՓԹ, 118):

* Կեանքն իր ծնունդով կը բացուի աշխարհին դիմաց, որուն մէջն պիտի անցնի Ասպուծոյ շունչն ու սէրը, բայց այն նկապառումնվ, որ այդ նոյն կեանքը նոր կեանքի մը վերածուի ուրիշին մէջ (ՓԹ, 118):

* Կեանքի որ հանգրուանին ալ գրնուինք, կրնանք ծնունդը տալ նոր կեանքին է (ՓԹ, 118):

* Կեանքը իմասփալից է, երբ մարդը զիտէ նոր ասփիճանի մը հասփափել իր կեանքը, նահանջի մաքնրւած իր հոգեւոր կեանքին պարապն ու բռպիկութիւնը լեցնելու համար նոր երազներով ու գրեսիլըներով, որոնք կամուրջներն են դէպի երկինք մեր պաշտած Ասպծուն է (ՓԹ, 118):

* Կեանքը իմասփալից է, երբ գալիքը կը լեցնենք աւելիով, անցնող գարիիները դարձնելով այն խարիսխար, որուն վրայ ճիւղարձակուող գարիիները կը դառնան անձնուէր ծառայութեան գարիիներ, կեանքը իր էութեամբ աւելիով խառնելու համար Եկեղեցւոյ առաքելութեան մէջ, եւ ամենակարեւորը՝ գալու առաքելութիւնը դարձնելով հոգիի շարժումը (ՓԹ, 118):

* Այն պահուն, երբ խոսքումը կը կափարենք հաւափալու ասպուածային ճշմարգութեան, որ իր անսահման սիրոյն որպէս արբայայգութիւն աշխարհ ուղարկեց իր Միածին Որդին՝ մարդկանց հոգիներու փրկութեան համար, մարդը իր հոգեւոր կեանքին մէջ կը հաս-

փարէ նոր ժամանակը, որ կը սահմանուի նոր թուականով մը, նոր Տարիով (ՓԹ, 123):

* Պէքք է դառնալ հոգեւոր ժառանգութեան տէրը, որպէսզի մեր կեանքը վերածենք լոյսի եւ անով կարողանանք լուսաւորել մեր կեանքին մասն ու բաժինը հանդիսացող մեծ ու փոքր աշխարհները (ՓԹ, 124):

* Մեծագոյն հրաշք է, երբ մարդը ինքզինք կը գերազանցէ, երբ կը փոխէ իր կեանքին ընթացքը եւ կ'ընդունի Ասպուծոյ ճանապարհը, Ասպուծոյ գործերը եւ յանձնափու կ'ըլլայ Ասպուծոյ (ՓԹ, 126):

* Ասպուածային շունչի, սիրոյ հոսանքի բացաբրութիւնը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ հոգեւոր վերածնունդ, որուն ծարաւ է մարդը՝ իր կեանքի բոլոր հանգրուաններուն (ՓԹ, 130):

* Մարդուն կեանքը խորհուրդ մըն է, ասպուածային այն պարզեւը, որ անընդհափ իր հոգեւոր աճն ու զարգացումը կ'ապրի, երբ կը հեփեւի Մեծ Վարդապետի կեանքին ու անոր պատարագումին (ՓԹ, 131):

* Պէքք է մնալ քաջ եւ աներեր ծառայութեան ճանապարհին, քանզի ինչքա՞ն կ'ընդարձակուի ծառայութեան դաշտը իր ոլորտներով, այնքա՞ն եւս Ասպուած ինք զօրութիւն եւ իմասպութիւն կը շնորհէ անխստիր բոլորիս (ՓԹ, 133):

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ

* Ազգի կեանքին մէջ կը ծնին հերոսներ ու նահապակներ, որոնք առանձինն իրենց ուսերուն վրայ կը դանդաղ ամբողջ ծանրութիւն մը՝ յանուն ճշմարգութեան ու արդարութեան, պարմութեան հանդէպ ճշելու համար ողջմիւ ու յարգալից կեցուածք, առանց վախնալու իրենց անձին դէմ սպառնացող վդանգներէն (ՓԷ, 105):

* Ազգի կեանքի մէջ կան երկու խումբի պայքարողներ, որոնք կը հաւաքան արդարութեան ու ճշմարգութեան: Առաջին խումբին պավկանողները կ'ապրին ու կը գործեն ազար աշխարհին մէջ, իսկ երկրորդ խումբի պայքարողները կ'ապրին ու կը գործեն ամէն վայրկեան կեանքին սպառնացող պայմաններու մէջ (ՓԷ, 105):

* Հայուն կեանքը առանց պարմութեան՝ ծառ է առանց արմագի (ՓԷ, 105):

* Հայրենիքը մեր արեան մէջ նոր աւիւնն է (ՓԷ, 109):

* Հայրենիքը մեր կեանքին մէջ ճանապարհն է ու մղում (ՓԷ, 109):

* Հայրենիքը մեր հոգիին մէջ դրոշմուած անխախտելի հաւաքքի ամբոցն է (ՓԷ, 109):

* Հայրենիքի անկախացումով եւ հայ պերականութեան վերահոչակումով մեր մէջ մարմնացաւ մեր երանելի հայրերուն դարաւոր յոյսը, դեսիլքը եւ հաւաքքը (ՓԷ, 109):

* Հայ դպրոցը պարզ ուսումնական օճախ ու հասպարութիւն մը ըլլալէն աւելին է: Նուիրական այս յարկէն ներս կը մշակուի հայ մանուկին միզքն ու հոգին եւ

ամրող էութիւնը Ասպուծոյ երկիւղովը, Քրիստոսի Աւելիարանի լոյսովը, հայրենական կանչով, մեր հայրերու հաւաքրի վկայախօսութիւններով, ներկայ Հայաստանի ներշնչող իրականութեամբ (ՓԷ, 111):

* Դպրոցը մեր օրերու իրականութեան մէջ պէսք է շարունակէ ըլլալ Ասպուծոյ ճանապարհ, այնպէս, ինչպէս Եկեղեցին (ՓԷ, 111):

* Ասպուծոյ սէրը պիսի դառնայ միութեան շաղախը մեր կեանքին, հայրենական ոգիին առաջնորդող լոյսի փարոսը, Սուրբ Էջմիածնի հաւաքրին իմաստութիւնը պարզեւող զօրութիւնը եւ հորիզոնէն անդին՝ երկնաւոր պարզեւին՝ Հայաստանի երազը ապրեցնող կրակը մեր հոգիներուն (ՓԷ, 203):

* Մեր նախնիք իրենց կեանքի ճանապարհը դարձուցին սփեղծագործ կեանքով լեցուն լոյսի ճանապարհ իրենց յաջորդող սերունդներուն համար լոյսի փաճարներու կառուցումով, դպրոցներու հովանիին փակ դասփիարակելով սերունդներ, որոնք այսօր հպարտ են Մայր Հայրենիքով ու անոր նուաճումներով (ՓԷ, 204):

* Որո՞նք են բարի գործերը, եթէ ոչ անաղարդ պահպանումը մեր քրիստոնէական հաւաքրին, ամրացնելու հայ ընդունակութիւնի հիմքերը աւելարանական խորհուրդներով, պայծառացնելու Հայ Եկեղեցին ու դպրոցը, լայնօրէն բաց պահելու մշակոյթի դրույթը, ծառայելու Մայր Հայրենիքին եւ Ս. Էջմիածնին եւ դառնալու բարի ու օրինակելի քաղաքացիներ (ՓԸ, 31):

* Հայաքացեալ հայութիւնը կ'ապրի որպէս ապրող բժիշները Հայաստանեայց Առաքելական մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցւոյ, ուր աղօթքով իր կեանքը կը կապէ Ասպուծոյ հետ (ՓԸ, 63):

* Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը մեր ազգի կեանքին մէջ այն հրաշքն է, որուն զօրութիւնը

աւելի քան հարիւր փարիներ շարունակ լոյս եւ օրհնութիւն է մագակարած (ՓԼ, 167):

* Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը իր ծնունդէն մինչեւ այսօր ծաւալած է հայրենաշունչ ու Եկեղեցանուկը գերազանցօրէն անշափելի փարողութեամբ բարի առաքելութիւններ՝ շնորհի իր գետպապաշտ առաջնորդող դէմքերուն, որոնց համար հազար փառք ու մեր սրբի խորքերէն երախփագէվ աղօթք ու մաղթանք կը Վերառաքենք Ասպուծոյ (ՓԼ, 167):

* Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը Ասպուծոյ ընծան է մեր Ազգին, Հայրենիքին ու Սուրբ Եկեղեցւոյ եւ այս զիփակցութիւնը կը պարփառեցնէ մեզ գերը կանգնելու նուիրական այս հասփառութեան, որուն ընծայաբերումները ի մասնաւորի անցնող փասնամեակներուն Մայր Հայրենիքի եւ Սուրբ Էջմիածնի համար եղան ճշմարփապէս նման այն այրի կնոջ, որ դուաւ «գոյի չափ զեկեանս իւր» (ՓԼ, 167):

* Եկեղեցին եւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը մեզի համար անքակփելի միութիւն մը կը ներկայացնեն եւ այդ ալ յսփակ եւ հրամայական է նոր օրերու պապմութեան որպէս Ասպուծմէ մեզի դրուած կոչ ու պապգամ (ՓԼ, 168):

* Մեր ընծայաբերումներով յաջողութեան նոր դրներ կը քանանք Հայրենիք ապրող մեր ժողովուրդի զաւակներուն համար եւ արփաշխարիկ մէջ կափարուած բարերարութիւններով ու բարի արարումներով օրհնութիւն կը բերենք Եկեղեցական ու ազգային կառոյցներուն (ՓԼ, 169):

* Երբ կը կարդանք սրբազան Հայրապետութիւն քարոզներն ու անոնց կեանքը այդ ժամանակ կը զգանք, որ անոնք ապրած են Քրիստոսով լեցուն կեանք մը (ՓԼ, 171):

* Եղեռնէն ճողովրած մեր նախնիք, մանուկ որբեր, երբ փաք աւազին վրայ հազի կը քաշէին, Ասպուծոյ խօսքը

դարձաւ լոյսը անոնց ովքերուն առջեւ, նոր կեանքի հրաւերը՝ որպեսզի իրենց հոգին դառնար կեանքը հողը վերածնեալ ազգի մեր զաւակներուն համար (ՓԼ, 172):

* Աշխարհասփիւ հայութեան համար սպասուած երկիրը Մայր Հայաստանն է, բայց աւելին՝ իր ամբողջականութեանը մէջ հասկցուած երկիրը Հայոց (ՓԼ, 174):

* Թէեւ շափեր չունեցան վայելքը ապրելու վերանկախացած Հայաստանի ներկայութիւնը իրենց կեանքին մէջ, բայց իրենց հոգիի աջերով գրեսան խոսքացուած երկիրը, հաւափացին հայրենական հողի գօրութեան եւ այդ համոզումով թափեցին իրենց արինը յանուն գերագոյն ճշմարգութեան, յանուն հաւափքի, յանուն Հայրենիքի (ՓԼ, 174-175):

* Արթնութեան հրաւիրող ոգեկոչումը կը պարպաւուեցնէ հայութեանը սորվելու պատմութիւնը, յարգելու պատմական ճշմարգութիւններն ու զանոնք սրբութեամբ փոխանցելու ապազյա սերունդներուն (ՓԼ, 175):

* Աշխարհասփիւ հայութեան համար, ինչպէս մեր նահապակներու երազն էր, խոսքացուած երկիրը Հայաստանն է, խոսքացուած երկիրը Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին է, խոսքացուած երկիրը այն բոլոր սրբութիւններն են, որոնցմով պայմանաւորուած է հայոց ազգին գոյութիւնը (ՓԼ, 175):

* Հայ ժողովուրդը պէսք է առաջնորդուի դէափի նոր միջոցառումներու, որոնք իրենց խորքային իմաստով պիտի խորհրդանշեն հայ ազգին յարութիւնը, Հայրենիքի վերանկախացումը, Եկեղեցւոյ բարգաւաճումը, Երիքասարդութեան իրագործումները, հայ ազգին գնդեսական ձեռքբերումները, քաղաքական կեանքէն ներս արձանագրած հայութեան յաջորդութիւնները (ՓԼ, 179):

* Միայն հաւափքի քաջութեամբ, ասպուածային իմաստութեամբ կերպենք Հայրենիքը, բարեկարգենք Եկեղե-

ցին, որպէսզի մեր բարի գործերու ընդմէջէն իրականացընենք Երազը նահապակաց (ՓՀ, 180):

* Արդարութեան ու ցեղասպանութեան ճանաշման ի խնդիր բարձրացուած ծայնին մէջ կայ նաեւ նահապակաց սերունդի պարզամը՝ մնալու անսասան՝ մեր կեանքը դարձնելով ճշմարիվ վկայութիւնը՝ Մեծ Երազին, որն է վերանկախացեալ Մայր Հայաստանն ու Արցախը եւ անոնցմով խանդալառուող ողջ արդասահմանը (ՓԹ, 91):

ՀԱՅԵՐԵՆԵԱՑՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՍՈՒՐԲԵՐ

* Սուրբերը ապրեցան Քրիստոսի նմանակցութեամբ եւ այդ է հիմնական պարձառը, երբ կը խոնարիխնք անոնց պարկերներուն առջեւ, սուրբերուն ընդմէջէն սրբի խօսքն ու աղօթքը կը հասնի Քրիստոսի (ՓԷ, 98):

* 24 Ապրիլը եւ Ապրիլեան նահարակներուն յիշափակին ծօնուած ոգեկոչումները հայր սթափեցնող, հայուն կեանքը հայրենիքով նորոգելու ուխսի հրաւերն են (ՓԷ, 201):

* Ի Հայաստան, յԱրցախ, ի Զաւախը եւ աշխարհացիւ հայութեան հայրենասիրութեան ու հոգեւոր կեանքին առանցքն է դարձած 24 Ապրիլը (ՓԷ, 201):

* Ոգեկոչել նահարակներու յիշափակը կը նշանակէ ծայն բարձրացնել մեր արդար իրաւունքներուն ի խնդիր (ՓԷ, 201):

* Այն պահուն, երբ մեր մէջ կը նուազի ձգվումը յանուն արդարութեան, յանուն մեր արդար դափի, ապա այն ժամանակ փուլ կու զան ոգեղէն մեր ամրոցները՝ Եկեղեցիները, դպրոցները ու մշակութային հասրարութիւնները, որոնք մեր կեանքը սերպօրէն կը կապեն Ասպուծոյ հետ, պարմութեան հետ եւ մեր մէջ բարձր կը պահեն նահարակներու խիզախ ոգին, որոնք մահն արհամարհելով հորիզոնէն անդին դեսան իրենց մեծ երազին ծնունդը իրենց յաջորդող սերունդներու կեանքին մէջ (ՓԷ, 201):

* 24 Ապրիլը մեր արեան կանչն է, որուն մէջէն կ'արձագանգէ ու կը ճառագայթէ նահարակներու նուիրականացուած երազը՝ Մայր Երկիրը Հայոց (ՓԷ, 201):

* 24 Ապրիլը այսօր կոչն է հայրենասիրութեան, 1700-ամեակէն աւելի մեր Առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան, որը պայմանաւորուած է միայն դէպի միութիւն առաջնորդող ճանապարհով (ՓԷ, 202):

* 24 Ապրիլը Հայաստան ապրող մեր ժողովուրդի զաւակներու համար սրեղծագործ ու հայրենաշէն կեանքով ապրելու հրաւերն է, որպէսզի հայրենեաց երկիրը դնդեսապէս եւ քաղաքականապէս եւ ընկերային կեանքի դեսանկիւնէն դիմուած մնայ հզօր ու անսասան (ՓԷ, 202):

* 24 Ապրիլը նոր ուխսի հրաւերն է բոլորին համար, որպէսզի խոնարհինք մեր նահապակներու մեծ երազին՝ Հայաստանի խորհուրդին առջեւ, որպէս ամենափառաւոր յուշարձանը՝ նուիրուած անոնց սուրբ յիշափակին եւ մեր կեանքը ընծայաբերենք Ասպուծոյ կողմէ մեզի շնորհրւած Սրբութիւն Սրբոց Մայր Հայաստանին եւ Սուրբ Էջմիածնի անջեւ (ՓԷ, 202):

* Ապրիլեան նահապակութիւնը մնայունօրէն արթնութեան հրաւիրող մարդարաւերն մըն է, որպէսզի մնանք հասպաք հայօրէն ապրելու մեր ուխսին մէջ եւ ի Քրիստոս մեր հաւաքը դարձնենք ոգին Ասպուծածապարգեւ մեր կեանքի (ՓԷ, 205):

* Եղեռնի մեր նահապակներու կեանքի ընթացքը մեր ներկան իմաստաւորող եւ անոր նպապակ գուտող սրբազն կոչ մըն է, որուն առջեւ խոնարհած պիտի քալենք դէպի նոր հորիզոններ՝ մեր արդար իրաւունքներու պահանջապիրութեամբ (ՓԷ, 205):

* Նահապակներու արեան կանչը Քրիստոսի Աւելի պարանէն ճառագայթող պապօպամին արձագանգումը կը դառնայ այսօր, որ մեր մէջ կ'արթնցնէ նոր գիրակցութիւնը՝ ըմբռնելու համար մեր հայրերու հաւաքքի կեանքով նուիրագործուած հոգեւոր ու յաւերժական ժառանգը՝ Հայաստանեաց Մայր Եկեղեցին, անոր դերն ու առաքելութիւնը մեր երիբասարդութեան կեանքին մէջ (ՓԸ, 86):

* Սուրբերը դէպի Ասպուած փանող ասվիճաններն են մեր կեանքի (ՓԼ, 138):

* Սուրբերու կեանքը մեզմէ հիրաքանչիւրին կեանքը պայծառակերպող ներշնչող կերպարներն են, որոնք իրենց հաւաքրի կեանքով դարձած են հիմքը Քրիստոսի եկեղեցւոյ եւ եկեղեցին ընդարձակող հիմնական ասպուածային գօրութեան շօշափելի նշանը (ՓԼ, 138):

* Եղեռնի նահապակաց յիշափակին ծօնուած ոգեկոչման սրբազն պարագաները մեր փեսողութեան առջեւ կը պարզեն այնպիսի պարկերներ, որոնց վկայութիւնը մեզի փոխանցած են ոչ միայն մեծերը, որոնք որբութեան փարիներուն իրենց սրբերուն մէջ ծրարեցին դաժան բեսարաններ, այլեւ մարդկային փառապանքին առջեւ խոնարհած ոգիներ (ՓԼ, 172):

* Մեր ազգի եւ եկեղեցւոյ կեանքին մէջ, Մայր Հայրենիքին ներս թէ աշխարհացրի հայութեան գաղթօճախներուն մէջ հայութիւնը այսօր մէջ կողմէ կ'ոգեկոչէ յիշափակը 1915 թուականի նահապակաց, բայց միս կողմէ կը քօնախմբէ իր յաղթական յարութիւնը, ազգին, եկեղեցին ու Հայրենիքին վերածնունդը (ՓԼ, 173):

* Ապրիլի 24-ին հարիւր հազարաւոր հայորդիներ աղօթք կը բարձրացնեն առ Ասպուած նահապակ հոգիներուն համար եւ ուխտ կը կարպեն իրենց կեանքով ու գործով՝ ապրեցնելու նահապակներու երազներն ու յոյսերը (ՓԼ, 173):

* 24 Ապրիլը այլեւ կեանքի քօնն է դարձած մեր ազգի զաւակներուն համար: Կար ժամանակ, 24 Ապրիլը սուզի քօն էր միայն, բայց այսօր ան իր մէջ կը բովանդակէ նոր իմաստ մը, քանզի մնխիրներէն վերածնուած է ազգը, նահապակներուն որբացած որդիները դարձած են ծնողներ ու մեծ ծնողներ, ազագափենչ ոգիով իր կեանքը կը կերպէ Մայր Հայրենիքը եւ նուիրականացած նոյն հողին վրայ սրբի նոր զարկն է դարձած յաւերժա-

կան Սուրբ Էջմիածինը՝ իր ժողովուրդի հոգեւոր կեանքին մէջ ներարկելու համար հաւաքքի նոր ուժականութիւն մը (ՓԼ, 174):

* Իրենց բազում երազներով մեր նահապակները գերիվեր համարեցին հոգեւորը՝ մարմնականէն, եւ իրենց արեան հեղումովը դարձան հիմքը նոր Հայաստանին, նոր Եկեղեցին, նոր արշալոյսին (ՓԼ, 174):

* Հայ նահապակները արմապներն են հայութեան կեանքին, անոնց արեան հեղումը արթնութեան հրաւերն է հայութեան կեանքին (ՓԼ, 176):

* Նահապակներուն ոգին հայութեան հոգեւոր Էռլեան նպագրակն ու ճանապարհին է, որպէսզի ապրի հայուն արդար դափի պահանջապիրութեամբ, Ասպուծոյ սիրով, Քրիստոսի հաւաքքով եւ միշտ յաղթական երթով ամբողջական Հայաստան, հօր Եկեղեցի եւ հրաշագործ Երիտասարդութեամբ վերածնուած ազգ (ՓԼ, 176):

* Եթէ 24 Ապրիլի խորհուրդը չկարենանք ապրիլ եւ ապրենենել մեր բովանդակ կեանքի ընթացքին, ապա այդ կը դառնայ պարզապէս ձեւակերպութիւն մը (ՓԼ, 180):

* S. S. Գէորգ Ե. Սուրէնեանց Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը մարգարէացաւ, երբ 1921 թուականին 24 Ապրիլը Հայրապետական Կոնդակով հասպարեց որպէս Յիշապակութեան եւ Աղօթքի օր եւ օայն օրացոյցին մէջ արձանագրել վրուաւ որպէս Ազգային փօն, որովհետեւ դեսաւ հորիզոննէն անդին, որ իր ժողովուրդի գաւակները մոխիրներուն մէջն նոր կեանք պիտի առնէին, Հայրենիքը պիտի բարգաւաճէր, Սուրբ Էջմիածինը պիտի փառաւորէր նոր սերունդներու պատրաստութեամբ (ՓԼ, 180):

* Հայ նահապակաց երազը մեր կեանքն է, մեր սպեղծագործ կեանքին ընթացքն է, մեր վերանկախացեալ Հայրենիքն է եւ ողջ հայութիւնը իր առաջապար կեանքով (ՓԼ, 181):

* Մեր ազգի կեանքին կողմնացոյցն է արդար պահանջապիրութիւնը՝ ցեղասպանութեան ճանաչումը, որմէ եթէ պարագուինք ապա ընդմիշպ կը կորսնցնենք դէպի յաղթանակ եւ յաւերժութիւն առաջնորդող մեր կեանքի ճանապարհը (Փթ, 91):

* «Արթուն կացէք զի ոչ զիստէք զօրն եւ ոչ զժամն»: Արթնութիւնը կը թեադրէ մեր հաւաքամքը, մեր յարգանքն ու խոնարհումը Եղեռնի նահաքակաց առջեւ, որ անփարակոյս պիտի առաջնորդէ մեզ սպասուած օրին՝ ցեղասպանութեան օրին (Փթ, 91):

* Էական է, բնականօրէն, ցեղասպանութեան ճանաչումը, բայց ալ աւելի էական է մանաւանդ մեր արթնութիւնը՝ պակմութեան հանդէպ եւ մանաւանդ այն համոզումը, որ ժամանակներն ու պայմանները ոչ մէկ ձեւով կը կաշկանդեն մեր սպասումը յանուն արդարութեան (Փթ, 92):

* Ասպուածապուր կեանքը մեր պիտի ապրինք ուխփաւորի նման, մշփապէս մեր հոգիներուն մէջ վառ պահելով նահաքակաց դեսիլքը՝ անկախ Հայաստանը, իր թեւերը լայնօրէն դարածած իր զաւակաց վրայ (Փթ, 92):

* Ոգեկոչման հանդիսութիւնները կը մնան միայն ժամանակի շրջագիծի մը մէջ, երբ չպիտի կարողանանք գործնապէս ցոյց դալ մեր հաւաքամքը ի խնդիր Մայր Հայրենիքի, մեր հաւաքքի, յանուն ազաքութեան, յանուն հայ ողու յաղթանակումին, ի գին ամէն զոհողութեան (Փթ, 93):

ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐ ԵՐԻՏԱԾԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

* Նոր ժամանակներուն մէջ ապրող մարդը եթէ երբեք իր կեանքը յարափել աղօթքի մէջ հասփափէ, խորապէս կ'ըմբռնէ այն ճշմարդութիւնը, որ կեանքը երկնափուր շնորք մըն է, որուն համար պարասխանափու ենք (ՓԷ, 20):

* Երբ յեփադարձ ակնարկ մը կը նեփենք սերպելու համար անցնող պափմութիւնը, արժենորելու համար մեզի հասած ժառանգը, վայելքն ապրելու համար այդ բոլորին, ապա մեզի համար յսփակ կը դառնայ, որ նոր ժամանակները մեր առջել կը դնեն նոր պահանջներ եւ պայմաններ (ՓԷ, 24):

* Ժամանակները եւ նոր պայմանները կը ձեւադրեն եկեղեցւոյ առաքելութեան գործնականացման ընթացքը (ՓԷ, 26):

* Մեր օրերուն, երբ աշխարհի մարդկութիւնը կը դառնապի պափերազմներու մէջ, երբ Ասքուծոյ գրուած խաղաղութիւնը կը խլուի սրեղծագործ կեանքով ապրող ժողովուրդներու առօրեայ կեանքէն, երբ մարդիկ անզիփակից ու բարոյազուրկ կեանքով մը ապրելով կը կորսնցնեն մեծագոյն նուերը, որը ինքնին կեանքն է, երբ եսն ու նախանձը կ'իշխեն մարդուն հոգիին վրայ, երբ ներողամիգ ոգին կը շարունակէ նահանջել մարդոց կեանքին մէջ, առաւել եւ անոնց պարագային, որոնք հոգեւոր սրեմով հանդերձ քարոզներ կը կարդան ժողովուրդին, ուրեմն այս բոլորին բալասանը պիտի ըլլայ Քրիստոս՝ Իր Յարութեամբ (ՓԷ, 53):

* Քսաններորդ դարը ծայրէ ի ծայր շղթայումն է խաչելութիւններու, բայց վերջապէս յաղթանակին փեսիլքովը մարմնաւորուած կը դեսնենք բազում դանշանքներով

Մայր Հայրենիքի վերանկախացումովը, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Ասպուածահիմն Կեդրոն Մայր Աթռո Սուրբ Էջմիածնի անժիւ առաքելութիւններու խորացումովը, նորահաս երիտասարդութեան յաղթութեամբ ձեռքբերուած յաջողութիւններով (ՓԷ, 54):

* Ասպուածային կանչին իրենց կեանքով պարասիանողներ կ'ապրին նոր ժամանակներու մէջ, որոնք յանուն ճշմարդութեան իրենց կեանքը ընծայում են դարձուցած Ասպուծոյ Սուրբ Սեղանին ու ժողովուրդի կեանքին մէջ (ՓԷ, 108):

* Ինչքան աշխարհը կը հեռանայ Ասպուծոյ գծած ճանապարհէն, այնքան աւելի եռանդով պարս ենք քարոզել Ասպուծոյ խօսքը, այնքան աւելի մօփեցնելու մեր մանուկներուն քայլերը Ասպուծոյ փան (ՓԷ, 132):

* Կ'ապրինք ժամանակներու մէջ, երբ գիրութիւնը ամէն վայրկեան նոր յաջողութիւններ կ'արձանագրէ մարդկութեան կեանքին մէջ, բայց յէտ ինչքանով կ'արժեւորուին գիրութեան ձևոք բերած յաջողութիւնները, երբ Ասպուծոյ հանդէպ մեր հաւաքքը նահանջի մէջ է, ու այդ իսկ պարբճառով ալ մարդիկ կը պարպուին բարոյական արժեքներու գիրակցութեամբ ապրելու գեսիլքէն ու գիրակցութենէն (ՓԷ, 142):

* Վյորուան աշխարհի կեանքին մէջ, օրուան աշխաբանքներու ու մփահոգութեանց բերին փակ յաճախ ակամայ կը հեռանանք Ասպուծմէ եւ մեր քայլերը կ'առաջնորդենք դէպի խաւարը (ՓԷ, 164):

* Աշխարհը կը դառապի այսօր, քանզի սերը կը բացակայի մարդկանց հոգիներէն (ՓԷ, 168):

* Եթէ այսօր աշխարհը կը դառապի պարերազմներով, գնդեսական դագնապներով ու միլիոնաւոր մանուկներ զրկուած են դարրական սնունդէն, ապա այդ բոլորին պարբճառները յսդակ են արդէն (ՓԸ, 31-32):

* Նոր ժամանակներու գիտութեան զարգացումները պարբառ պէտք չեն դառնան, որ մեր մեջ տկարանայ հաւաքրի կեանքը, քրիստոնէական բարոյական սկզբունքներով ապրելու գիտութեան (ՓԸ, 51):

* Եթէ այսօր աշխարհը տարբեր կը գեսնենք, ուր մարդիկ իրենց հոգեւոր կեանքին մեջ կորսնցուցած են Աստուծոյ ներկայութիւնը եւ միմեանց, ապա անոր պարբառը են աղօթքի կեանքին, են աւելարանական պարզամներու կիրառումին բացակայութիւնն է (ՓԸ, 51):

* Ինչքան աշխարհը կը թերանայ խաչուած Քրիստոսը քարոզելու սրբազն պարբականութեան մեջ, այնքան պարզուած է մարդկութիւնը աստուծային զօրութենէն ու իմաստութենէն (ՓԸ, 56):

* Բոլորս կ'ապրինք այնպիսի ժամանակներու մեջ, ուր մարդիկ հետզհետքէ կը պարպուին հաւաքրի կեանքէն, կը հեռանան Աստուծմէ, որուն որպէս հետեւեանք մարդկութիւնը կը դառնայ բորիկ բարոյական կեանքի գեսանկիւնէն դիմուած (ՓԸ, 56):

* Աշխարհի կեանքը պայմանաւորուած է ոչ թէ գիտութեան յառաջդիմութիւններով, այլ քրիստոնէական հաւաքրի յաղթանակումովը (ՓԸ, 59):

* Բարեկարգութիւն չի նշանակեր ժամանակի հնանքով փարուիլ եւ հեռանալ դարերով նուիրականացած սրբազն աւանդութիւններէն (ՓԸ, 79):

* Համաշխարհայնացումը, զոր նիւթականացած աշխարհի մեծագոյն վկանզն է, կը զրկէ մարդը իր ազգին պարկանելութեան հոգեւոր ու բարոյական իրաւունքէն (ՓԸ, 85):

* Առաքեալներուն բառերը հոգիները կը շարժեն, որպէսզի մեր մեջ քարացած իին մարդը փշրուի եւ անոր հետ միասին մեղքը, ու մեր մեջ ծնի նոր մարդը, որուն

կեանքը պէտք է հասպարուի Ասքուծոյ վրայ արդարութեամբ, ճշմարփութեամբ եւ սրբութեամբ (ՓԼ, 88):

* Քրիստոնէական դասպիարակութիւնը, հոգեւոր առաքելութիւնը օրէ-օր պիտի դարձնենք մեր զիշաւոր նպագակը, որպէսզի մեր կեանքի ամբողջ ընթացքը ըլլայ դէպի Ասքուած գանող ճանապարհը (ՓԼ, 99):

* Քրիստոսի զօրութեամբ նոր կեանքի սկիզբ կը հասպարենք Եկեղեցւոյ մէջ, Ասքուծոյ փառքին համար եւ մեր հոգեւոր կեանքի վերածաղկումին համար (ՓԼ, 125):

* Միասնաբար պէտք է պաշտպանենք մեր հոգեւոր կեանքը աշխարհի վրանզներէն ու փորձութիւններէն, որոնք հոգին կ'ապականեն եւ կը հեռացնեն մեր Արարիչն Ասքուծմէ (ՓԼ, 127):

* Նոր կեանքը կը պայմանաւորուի, երբ մենք աղօթքով առաջնորդուած կը գործնականացնենք Քրիստոսի պարուիրանները մեր առօրեայ կեանքին մէջ (ՓԼ, 128):

* Եթէ մարդկութիւնը իր հայեացքը մշպապէս կեղրոնացնէ Քրիստոսի սիրոյ վարդապեպութեան վրայ, կը ժառանգենք խաղաղութեան մէջ ապրող աշխարհ մը (ՓԼ, 128):

* Ասքուծոյ կամքին կապարումովը պիտի զրահենք մեր հաւաքրի կեանքը եւ քաջօրէն մերժենք նոր աշխարհի երեւոյթները, որոնք հակովնեայ են մեր հայրերէն մեզի հասած սուրբ աւանդութեանց ու բարոյականութեան, որոնք նուիրականացած են մարդիրոսներու արեան հեղումով ու նահապակութեամբ (ՓԼ, 129):

* Ժամանակի հրամայականն է, որ մեր հաւաքացեալներու կեանքը հրաշագործենք Ասքուծոյ խօսքին առաջնորդութեամբ (ՓԼ, 129):

* Կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ, ուր հոգեւոր հացի ճաշկերոյթներուն թիւը կը նօսրանայ եւ անոր հեփեւան-

քով մարդիկ իրենց մէջ կը կոսնցնեն սրբութեան զի-
փակցութիւնը եւ հաւաքրի շնորհով իրենց կեանքը իմաս-
փաւորելու ճանապարհը (ՓԼ, 139):

* Աշխարհը կը փոխուի երեւութապէս, կը զարգա-
նայ զիփութիւններով, մարդիկ փիեզերքը կը կրտեն: Բայց
ինչքան նուածումներ արձանագրենք, այնքան աւելի կը
զգանք ու կ'ապրինք Ասպուծոյ օօրութեան անչափելիո-
թիւնը (ՓԼ, 139):

* Այսօրուան աշխարհը կը դառապի երբ նիւթին
երկրագելու ներքին դարօրինակ փափաքը կ'ապրի իր
մէջ (ՓԼ, 144):

* Կ'ապրինք աշխարհի մէջ, ուր մարդիկ դարձած են
նիւթին երկրագուն՝ մոռանալով Զրիսպոսի խօսքը,
«Հոգի առաւել է, քան զմարմին» (ՓԼ, 148):

* Մարդիկ իրենց կեանքին մէջ կորսնցուցած են Աս-
պուծոյ ներկայութիւնը, որուն հեփեւանքով ալ մարդա-
հրաւերները շաբ են բոլորիս առջեւ, բայց մանաւանդ
քահանաներու համար, որովհեփեւ սրբազան ու նուիրա-
կան պարփականութիւն ունին մարդուն հոգեւոր կեանքը
մշակելու Սուրբ Հոգի շնորհներով (ՓԼ, 148):

* Նոր մարդակրակները հարցերու եւ երեւոյթներու
անվերջանալի այն շղթան են, որոնք կան ընկերութեան
կեանքին մէջ եւ անհրաժեշտորէն լուծումներու կը կարօ-
փին (ՓԼ, 148):

* Գիփութիւնը գոնէ մեզի համար ոչնչով կը նուազեցնէ
Ասպուծոյ ճշմարդութեան համոզմունքը, այլեւ ընդհա-
կառակը, առաւել կը խորացնէ մեր մէջ Ասպուծոյ անսահմ-
անկիութիւնն ու ամենազօրութեան հաւաքրամքը (ՓԼ, 150):

* Մեր օրերու բոլոր գրեսակի զարգացումները պէտք
է ընդունինք միայն որպէս միջոցներ հասնելու համար
Ասպուծոյ եւ ձեռք բերելու բարոյական կեանքին ու հա-

ւագրի գիտակցութեան ամենէն բարձր մակարդակը (ՓԼ, 150):

* Աղօթող հոգիները կը մերժեն անմաքուր գործերը, ըլլան անոնք սփախօսութիւն, գողութիւն, չարութիւն, անբարոյականութիւն, սեռային այլեւայլ սանձարձակութիւններ, եւ փակաւին այս օրերուն երեւան եկող այն բոլոր փեսակի յուի բարքերը, որոնք կը բացաբրեն այն մասին, որ մարդը կորսնցուցած է յարգանքը կեանքի նկարմամբ (ՓԼ, 152):

* Ժամանակներու ընթացքին մէջ ծնունդ առնող երեւոյթները կրնան նոր ըլլալ, բայց ոչ անպայմանօրէն համահունչ Ասպուածաշունչի թելադրած ուղղութեան (ՓԼ, 135):

* Տակաւին որքանով կը համարձակի այսօրուան գիտութիւնը կեանքեր խլել, գիտութեան զարգացման անուան փակ, երբ փակաւին այդ կեանքերը իրենց բեղմնաւոր վիճակին մէջ են: Ահա այդ մասին եւս Ասպուծոյ շունչով գրուած գիրքերը իրենց յսփակ պարասիանը կու փան ըսելու համար թէ այդպիսի արարքներ նոյնքան ոճիր են, որքան մարդասպանութիւնը (ՓԼ, 157):

* Մենք բոլորս դարձանք վկայակոչները անցնող փասնամեակներուն աշխարհի իրադարձութեանց եւ թէ ինչպէս ժողովուրդներ իրենց կեանքը իմասփաւորեցին փեսիլքի հզօր գիտակցութեամբ (ՓԼ, 174):

* Նորահաս սերունդի հետ համարեղութեամբ հոգեւոր վերածնունդ կ'ապրի մեր Մայր Սուրբ Եկեղեցին իր բոլոր մակարդակներուն վրայ (ՓԷ, 54):

* Երիտասարդները եւ պարանիները մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ նոր կեանքի ծնունդն են (ՓԼ, 81):

* Երիտասարդները իրենց ուսման ու աշխարհանքներու մէջ ձեռք բերած բացառիկ յաջողութիւնները եւ իրենց

կեանքը կը դարձնեն լոյս ու օրինութիւն մարդկանց կեանքին մէջ (ՓԼ, 82):

* Համազգային Հայ Եկեղեցասէր Երիվասարդաց Կազմակերպութեան նպագրակն ու առաքելութիւնն է, որ հայ Երիվասարդին կեանքը հասպագուի Ասպուծոյ հետք Երկխօսութեան մէջ, Ասպուածագուր կեանքը ապրինք համամարդկային սիրոյ զգացումներով, Հայրենիքն ու Սուրբ Էջմիածինը դարձնելով մեր կեանքին մեկնակեփը, հայ ընդունիքը դարձնելով խարիսխը մեր գոյութեան (ՓԼ, 85):

* Համազգային Հայ Եկեղեցասէր Երիվասարդաց Կազմակերպութեան իւրաքանչիւր օրը պիտի Վերածենք հոգեւոր ճանապարհորդութեան մը, որ պիտի պայծառակերպէ մեր հոգեւոր կեանքը (ՓԼ, 85):

* Աղօյթող Երիվասարդները թթիսմոր կը դառնան հոգեւոր զարթօնքին (ՓԼ, 86):

* Ամէն քայլափոխի այնպէս ապրինք, որ մեր կեանքը դառնայ աղօյթի ներկայութիւն, Ասպուծոյ սիրոյ առափացում եւ Սուրբ Էջմիածնի խորհուրդին լոյսը, որպէսզի հոգեւորապէս կերպարանափոխենք ամբողջ Երիվասարդութեան կեանքը (ՓԼ, 87):